

Uvodnik

Igor Gregori

O izvoljenem predstavništvu

Družbenopolitično društvo Edinost je v minuli zakonodajni dobi že vložilo petico deželnemu svetu, s katero je dejansko v obliki zakonskega osnutka predlagalo "Demokratsko izvoljeno predstavništvo slovenske narodne skupnosti v Italijanski republiki", pri čemer se sklicuje na določila 16. člena državnega zakona 482/1999. Predlog so člani društva Edinost ponovno predložili novoizvoljenemu deželnemu svetu.

Ta dokument lahko postane po mnenju deželnih svetnikov Igorja Gabrovca (SSK) in Igorja Kocijančiča (SKP-EL) temelj za debato znotraj slovenske narodne skupnosti, saj je vprašanje določitve nove oblike zastopstva v naši manjšinski sredini že vrsto let aktualno. Po mnenju politikov, ki sta v petek, 9. decembra, na tiskovnem srečanju na sedežu deželnega sveta obrazložila vzvode zamisli, mora t. i. skupno zastopstvo uživati potrebno podporo ter predvsem notranjo in zunanjo legitimacijo. "Kot izvoljena deželna svetnika slovenske narodnosti osvajava izziv društva Edinost kot osnovo, na kateri hočeva sprožiti širšo razpravo, ki naj zajame tako mnenja, stališča in predloge organizacij civilne družbe in političnih skupin kot tudi posameznikov", je dejal na tiskovnem srečanju Gabrovec. Predlog predvideva izvolitev predstavništva slovenske jezikovne in narodne manjšine, ki ga sestavljajo Svet slovenske manjšine (33-članski, ki ga izvolijo pripadniki, ki se opredelijo za Slovence in vpišejo v poseben volilni seznam ter s tem pridobijo aktivno in pasivno volilno pravico), Predsedstvo sveta slovenske manjšine in trije njegovi pokrajinski odseki. Podrobnosti določa zakonski osnutek, ki ga svetnika ponujata v objavo ([http://www.consiglio.regione.fvg.it/consreg/documenti/petizioni/\[20110128_110557\]_521710.pdf](http://www.consiglio.regione.fvg.it/consreg/documenti/petizioni/[20110128_110557]_521710.pdf)) in na osnovi katerega odpirata javno razpravo, ki se bo začela že z novim letom. "Predlagava torej demokratsko izvoljeno zastopstvo, ki naj ga po načelu 'en človek en glas' prispevajo k izoblikovanju vsi pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki se odločijo, da hočejo biti obravnavani kot taki. Računava, da nama bo uspelo v letu dni izpiliti dokončen predlog, ki bo nato romal v razpravo deželne svetne po vsej verjetnosti šele v prihodnji zakonodajni dobi". Deželna svetnika sta na novinarskem srečanju večkrat poudarila, da njuna pobuda ni naperjena proti SSO in SKGZ in da "nihče ne postavlja pod vprašaj njune vloge med Slovenci". Sam predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je v svojem poročilu na nedavnem občnem zboru krovne organizacije izpostavil splošna načela programske konference, po katerih "manjšina potrebuje organiziranost in zastopanost, da bo mogla udeležiti zastavljene načrte, ki bodo sad dogovorov in skupnega hotenja. Vse bolj se torej kaže potreba po skupnem predstavništvu, ki naj bo sinteza pluralne manjšinske stvarnosti".

/ stran 2

Foto DPD

Mala Cecilijanka / Revija otroških in mladinskih zborov

Nežni zven otroškega petja je razjasnil srca

Kljub sončnemu poznojesenskem popoldnevju in kljub vrtljakom Andrejevega sejma, ki so bučno vabili na raznovrstne vznemirljive preizkušnje, se je v četrtek, 8. decembra 2011, velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici dvakrat do zadnjega kotička napolnila z mlajšo in odraslo publiko, ki je z radostjo v srcu spremljala spored letošnje revije otroških in mladinskih zborov Mala Cecilijanka. Revijo, ki bo kmalu slavila okroglo štiridesetletnico, že od začetka prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica, ki ga je dolga leta vodila prof. Lojzka Bratuž. Letos pa povsem pomlajenemu odboru, ob organizacijski pomoči Alberta Devetaka, predseduje Dario Bertinazzi, tudi sam navdušen pevec in pevovodja. Prav on je z nagovorom uvedel oba letošnja dela revije. Nanjo se je prijavilo kar devetnajst, nekaterih prav številnih zborov, kar je brez vsakega dvoma narekovalo dvodelnost prireditve. Bertinazzi je svoje misli najprej usmeril v potrošniško mišljenje današnje evropske družbe in zatrdil, da je "brez vrednot Evropa mrtva". Utopično se je tudi vprašal, "kaj bi se zgodilo, ko bi se Evropa združila ne v gospodarskem, ampak v kulturnem in duhovnem merilu"? V malem nam odgovor dajejo organizacije naše slovenske narodne skupnosti, "ki so zrastle na prostovoljnem delu, na trudu številnih zavednih Slovencev in Slovenk, ki jim krščanske vred-

note in kultura srca pomenijo še veliko; mogoče bodo utrpeli gospodarsko krizo, a ne bodo zamrle zaradi tega. In to zato, ker še danes ogromno naših ljudi dela prostovoljno". Da je to res, izpričujejo tudi nastopi otroških zborov, katerih pevovodje požrtvovalno in brez iskanja plačila, vztrajno in z zagnanostjo vodijo male pevce v odkrivanje zakonitosti petja, predvsem pa lepote glasbenih melodij. Ob tem je ošvrknil uspešnega goriškega poslovneža, ki je pred kratkim dejal, "da se v naši manjšini preveč poje in malo dela". Bertinazzi je iskreno povedal, da marsikatero osebo in družinsko težavico premoščamo "tudi s pomočjo kulturnega udejstvovanja. Naša manjšina je močna in je preživela samo zato, ker so preživela društva. Če bi se manjšina naslanjala le na gospodarstvo, bi nas že zdavnaj ne bilo več. (...) Če bomo še naprej znali s skupnimi moči vz-

gajati našo mladino v pravo smer, v sodelovanje, v udejstvovanje v slovenskih društvih in slovenskih župnijah in če bomo vlagali v vzgojo srca, bo naš trud poplačan". Tem Bertinazzijevim besedam lahko le pritrdimo, praznični pevski otroški popoldan pa je dokazal, da je to res in da petje pri nas še dolgo ne bo utihnilo, če bodo starši, nonoti in vsi, ki vodijo otroke na vaje, pri tem vztrajali, in če bodo male pevce s takim zanosom in nehnim stremljenjem po izboljšanju in iskanju novih glasbenih izrazov vodile take mlade in glasbeno izobražene pevovodkinje, kot smo jih z veseljem gledali na letošnji Mali Cecilijanki. Pevovodkinje - marsikatera od njih se je glasbeno izobrazila v SCGV Emil Komel v Gorici, ki mu s širino duha ravnateljuje prof. Silvan Kerševan - so večinoma izbrale za starostno stopnjo in zmogljivost svojega pevskega sestava primerne in posrečene pesmi, tudi s hudomušno, šegavo vsebino, in jih večkrat opremile z glasbeno spremljavo, ne samo Orff instrumentov.

/ str. 16
Iva Koršič

Več kot samo opozorilo!

Te dni so odgovorni uredniki časnikov L'Unità, Europa, Avvenire, La Padania, Liberazione, Il Manifesto, Secolo d'Italia, Il Riformista ter predsednik vsedržavnega združenja katoliških tednikov FISC, katerega član je tudi Novi glas, Francesco Zanotti, pisali vljudno, a odločno pismo sedanjemu italijanskemu predsedniku vlade Mariu Montiju, v katerem ga zelo nazorno opozarjajo na škodljive ukrepe, ki jih je nedavno sprejela Berlusconijska vlada. Ta je namreč odvzela predv-

sem malim italijanskim časnikom določene dotacije, brez katerih bo po vsej državi ogroženih veliko delovnih mest, med njimi tudi v našem uredništvu. Podpisniki Montija opozarjajo, da gre pri tem odvzemu sredstev za zanemarljivo vsoto, ki bi jo lahko dobili drugje, kot ga tudi opozarjajo, da je to prikrit, a hud napad na pluralno razvejenost sicer navidez majhnih, a za demokracijo izjemno pomembnih časopisov, kakršen je tudi naš Novi glas.

Sporočilo uredništva

Cenjene bralke in bralce obveščamo, da bo tudi letošnja naročnina kljub izjemnemu povišanju poštnih stroškov in podražitvi papirja ostala nespremenjena. Na ta način skušamo tudi pri Novem glasu pomagati našim dragocenim naročnikom. Ostanite nam torej zvesti tudi v prihodnje in še kakšnemu prijatelju priporočite ali pa podarite naročnino na naš Novi glas!

Pogovor

Mojster diatonične harmonike Zoran Lupinc je izdal novo ploščo z naslovom Žvižgam in grem

3

Pogovor

Marij Čuk je spregovoril o svojem pesniškem ustvarjanju in o tradiciji poezije primorskega prostora

3

Pred 35 leti nastal SSO

Pred 35 leti, 16. decembra 1976, je v Katoliškem domu v Gorici nastal Svet slovenskih organizacij. Ustanovno sejo je vodil dr. Kazimir Humar, zapisnikar je bil Aleksander Mužina. Kot je dne 23. decembra 1976 poročal

Katoliški glas, je prvotna zamisel nastala na srečanju Slovenske prosvete in Zveze slovenske katoliške prosvete, kjer so razpravljali o možnosti skupne povezanosti dela in pobud ter o skupnem predstavnstvu. Bil je to čas, ko se je uveljavljala političnopravna avtonomija Dežele FJK.

Ustanovne članice so bile pevski zbor Planinka iz Uke, Slovenska prosveta, zadruga Slovenski dom, Vincencijeva konferenca, Slokad, Slovenski delovni ljudje, Zveza cerkvenih pevskih zborov, Glasbena šola in Dom Jakoba Ukmarja za Tržaško; Zveza slovenske katoliške prosvete, SZ Olympia, Krožek Anton Gregorčič, Katoliški dom, Katoliško tiskovno društvo in Združenje cerkvenih pevskih zborov za Goriško. Na ustanovni seji so odobrili pravila in izvolili prvi odbor. Za predsednika je bil izvoljen Damjan Paulin, Marij Maver, Kazimir Humar in Neža Tributsch pa so postali pokrajinski predsedniki. Tajniško vlogo je prevzel Sergij Pahor. Prvo zasedanje odbora SSO je bilo 19. decembra 1976, na katerem je bila izdana resolucija o Osimskem sporazumu.

Kako bo v Sloveniji? Dostojno končajmo predčasne volitve!

Dan po predčasnih volitvah so nas mediji seznanili z nepričakovano, a prijetno novico, da Borut Pahor s svojo stranko ne namerava vstopiti v Jankovičovo koalicijo, da pa

na to pa, da je sedaj ključ za oblikovanje levosredinske koalicije v Pahorjevih rokah, ker jo brez njega (in Viranta) Jankovič ne more sestaviti, stoji Pahor pred pomembno izbiro v svojem

reči niti Janša ne bo v stanju spraviti v življenje. Kajti, da bi vanjo pritegnil tudi Pahorja, je utopično pričakovati iz sto razlogov, ki jih ni treba posebej pojasnjevati. Lahko pa bi se formirala močna koalicija z Virantom kot mandatarjem. V tem primeru bi morala Pahor in Janša v širšem interesu nekoliko zakopati bojne sekire, se odpovedati vodilni vlogi v koaliciji, ustvariti z ostalimi strankami, brez Jankoviča, dovolj široko in trdno vlado narodne enotnosti in se v koalicijskem programu omejiti na nekaj temeljnih strateških ciljev za reševanje sedanje krize, ideološka in druga nesoglasja pa za zdaj potisniti v ozadje. Zdi se mi, da je to edina realna in uresničljiva možnost v sedanji politični situaciji, neke vrste prostovoljna tehnična vlada, za zdaj še brez prisile Bruslja. S tem bi koalicijske stranke pokazale svojo zrelost, modrost in zdrav državniški čut za prioritete sedanjega trenutka in bi jih narod nagradil. Hkrati bi s tem iztrgali pobudo iz Kučanovih v svoje roke. V tem primeru bi se Jankovič verjetno umaknil iz parlamenta in se poskušal vrniti na magistrat, njegova stranka pa bi se počasi razpočila kot milni mehurček. S tem bi bile volitve dostojno končane. Kučan bi dobil lekcijo, od katere si verjetno ne bi več opomogel. Slovenija pa bi se izvila izpod njegovega škornja, se oddahnila in končno zajadrala v normalno evropsko politično življenje, ki ne bi več zaudarjalo po Udbi in političnem podzemlju na vsakem koraku.

Milan Gregorič

Janez Janša in Zoran Jankovič

bo kot opozicija pomagal oblikovati vlado in podprl neodložljive reformne ukrepe. Če bo ostalo pri tem, iskreno pozdravljam to Pahorjevo držo iz več razlogov. Prvič bi Pahor rešil s njo svoje po-teptano človeško dostojanstvo. Veliki zakulisni politični mešetar iz Murgel se mu je namreč v svoji sli po moči in oblasti odrekel, ko je bil Pahor v največjih težavah, ga pred očmi vesoljne Slovenije odvrnil v obcestni jarek, mu oklestil stranko in postavil novo, domnevno obetavno figuro na svojo politično šahovnico. Glede

življenju. Če bo klonil pod pritiski in sprejel ponižujočo vlogo Jankovičevega kurirja, bo izgubil vsakršen ugled in bo na slovenski politični sceni le še blede in obrobna politična figura. Če se bo pa Kučanu, ki na levici vleče glavne niti iz ozadja, uprl, bo rešil svoje človeško dostojanstvo, ki pri ljudeh časti ne more biti na prodaj za nobeno ceno, in ga bodo ljudje spoštovali. Z odklonitvijo vstopa v Jankovičovo koalicijo pa bi Pahor odprl novo, povsem nepričakovano možnost. Močne koalicije nam-

izšli tudi naši izvoljeni predstavniki? Iz svoje sredine, ponavljam, ne pa, da smo primorani kot siromaki iskati zaščito in politične milosti, da nas uvrstijo v kandidatno listo, ki ni naša, se je še vprašal predsednik SSO. Pravzaprav je danes dejavno predstavnstvo manjšine, ki se sestaja v kriznih obdobjih in je sestavljeno po načelu 'dva plus tri': "To pomeni, da omizje sestavljajo predsednika krovnih organizacij, senatorka Tamara Blažina ter deželna svetnika", je poudaril Gabrovec, kateremu se zdi sodelovanje Demokrati-ske stranke, SSK in levice v takšnem predstavnstvu povsem legitimno in odraz volilne stvarnosti v slovenski manjšini. Sicer pa tovrstni institucionalni ključ ni ravno najboljši: "Kaj bi

S 1. strani O izvoljenem ...

To je po Štokovem mnenju sinteza naše pluralistične stvarnosti. Ta misel po mnenju predsednika Štokes nam veleva, da gremo tudi na skupno politično pot, da bomo sami iz svoje sredine izvolili kandidata za poslanca ali senatorja v Rimu, deželne svetovalce, pokrajinske, občinske svetovalce, tako kot to dela italijanska manjšina v Sloveniji in na Hrvaškem. "Pravimo, da nas je Slovencev v Italiji okrog 100.000. Smo ali nismo sposobni prek skupnega predstavnštva na podlagi naših volitev, v katerega volivni seznam in program se lahko vpiše vsak, ki se čuti Slovenca, imeti tak predstavnški forum, iz katerega bi

se na primer v prihodnje zgodilo, da bi vsi najpomembnejši Slovenci v izvoljenih telesih pripadali eni stranki", se je vprašal svetnik SSK. Njegov kolega na deželi pa meni, da je tako omizje v danih razmerah najboljša, "vsaj, dokler ne bo slovenska manjšina dobila neke druge oblike demokratičnega predstavnštva". Deželna svetnika sicer dvomitata, da bo deželni svet v bližnji prihodnosti sprejel petico društva Edinost. Gabrovec in Kocijančič bosta predsednika deželne svetne Maurizia Frana-pozvala, naj dokument vsaj vključi na dnevni red pristojne deželne komisije, kar bi nudilo možnost advicij zainteresiranih manjšinskih komponent in organizacij. Drugače ni pričakovati, da bo deželni parlament peticijo Edinosti obravnaval pred volitvami leta 2013.

Vladni protikrizni manever Predsednik Monti: ukrepi so strogi, a nujni

Italija je ob 150-letnici svojega obstoja doživela edinstven politični in finančni pretres, kakršnega ni zaslediti v njeni zgodovini. Boljši poznavalci njene preteklosti vedo povedati, da se je nekaj podobnega zgodilo v času finančnega ministra Quintina Stelle, ki je leta 1864 (torej komaj štiri leta po zedinjenju) moral krepko oklestiti državni proračun in narediti red v njem, da ne bi država doživela finančnega zloma, a se ta primer še zdaleč ne more primerjati z današnjim obsegom in globino krize. Minister Stella je vladi in kralju zagrozil z odstopom, če ne bi prodl njegov načrt za sanacijo proračuna. Povsem drugače se je še pred dvema mesecema arogantno vedel sedaj že nekdanji pred-sednik vlade Berlusconi, ki je stalno omalovaževal krizno gospodar-sko stanje države in zavračal splošno zahtevo po odstopu, da se s tem omogoči sestava nove vlade strokovnjakov za rešitev Italije pred grozečim finančnim zlomom.

Sele potem ko so pritiski evropskih in drugih borz ogrozili obstoj evra, so se italijanski vladni krogi začeli zavedati resnosti stanja, kajti zlom evra bi posledično povzročil tudi globoko politično krizo Evropske unije. Predsedniku republike je treba dati priznanje, da je ne samo opozarjal na potrebo po takojšnjem ukrepanju, ampak se je tudi spretno vključil v posredovanje med vlado in evropskimi institucijami. Najprej je bilo treba doseči odstop Berlusconijske vlade in jo nadomestiti z izredno tako imenovano "tehnično" vlado, katere naloga naj bi bili izdelava in odobritev razmer za zagon italijanskega gospodarstva. Tako je državni poglavar Napolitano to nalogo zaupal prof. Mariu Montiju, ki je v preteklosti zasedal odgovorna mesta v evropskih institucijah in uživa splošen ugled ne samo na evropski ravni, temveč tudi v širšem svetu. Monti je v zelo kratkem času sestavil vlado iz priznanih strokovnjakov na raznih področjih, ki jo je nato parlament potrdil ob soglasju skoro vseh strank, razen Severne lige. Nato je novi predsednik predstavil parlamentu,

strankam in državljanom temeljit protikrizni manever, to se pravi sveženj ukrepov za uravnovešanje državnega proračuna, ki predpostavlja tri temeljna načela: žrtve, rast in pravičnost. Predlagane varče-

Mario Monti

valne ukrepe je predsednik Monti takole predstavil: "Ukrepi so strogi, a nujni".

Na potezi je sedaj parlament, da predlagane vladne ukrepe za "rešitev Italije", kot jih je predstavil premier Mario Monti, potrdi, kajti, kot je dal vedeti, je za njihovo spre-membo zelo malo maneverskega prostora. Stranke in sindikati sicer dolžnostno zahtevajo razne popravke in dopolnila, toda okvira varčevalnih ukrepov ne bodo mogli spremeniti. Politične stranke, ki so v prejšnjih razmerah zakone prikrtojevale po lastnih vidikih in željah volivcev, so namreč postavljene pred dejstvo, ali predla-gane ukrepe sprejmejo ali si prev-zamejo odgovornost, da še poglo-bijo kritično stanje države. Zaradi tega so morale pristati tudi na to, da Montijeva vlada traja do konca sedanjega parlamentarnega man-data, to se pravi do sredine leta 2013.

Razprava v parlamentu o varčeval-

nih ukrepih naj bi se končala 23. decembra. Po predvidevanju naj bi za omenjene ukrepe glasovali predstavniki vseh večjih strank, to se pravi Ljudstva svobode, Demok-ratske stranke, sredinske UDC in Finijevе stranke. Bossijeva Severna liga je že jasno povedala, da bo gla-sovala proti. Enako za-držanje napoveduje tudi Di Pietrova Italija vred-not.

V Italiji že potekajo raz-prave okrog vprašanja, ali je Montijeva vlada zgolj "tehnična" in kot takšna ne bo vlekla poli-tičnih potez. Številni poznavalci članov Mon-tijeve vlade odkrito pripominjajo,

da ta močno spominja na vlade iz obdobja politične prevlade Krščan-ske demokracije. Isti opazovalci se ob tem tudi sprašujejo, ali bo Mon-tijeva "tehnična" oz. "strokovna" vlada nujno vplivala na novo preu-reditev političnega prostora v drža-vi v prid sredinskih in drugih zmernih sil. Tudi vatikanski krogi so z neprikritim nezadovoljstvom sprejeli v vednost Berlusconijs-ev odhod iz vlade in poveritev Mon-tiju mandat za sedanje prehodno obdobje. Po drugi strani je značil-no, da vidni predstavniki cerkve-ne hierarhije že nekaj časa pou-darjajo, da se morajo politiki, ki se sklicujejo na zvestobo katoliškim oz. krščanskim načelom, dosled-no ravnati po teh načelih tudi pri svojem političnem nastopanju. V tem smislu spodbujajo poglobitev vloge krščansko usmerjenih poli-tičnih predstavnikov v italijan-skem javnem življenju.

Alojz Tul

Dragi kolegici

NATAŠI GREGORI,

ki je v torek, 13. decembra, slavila okroglo obletnico, želimo še veliko srečnih in zadoščenja polnih dni v krogu družine in v naši mali uredniški skupnosti. Še na mnoga, zdrava in vesela leta!

UREDNIŠTVO

Povejmo na glas

Kadar je preveč slabih pastirjev

Če si izposodimo svetopisemsko prime-ro, potem so tudi politiki, predvsem ti-sti na najvišjih položajih, neke vrste pa-stirji. Njihova temeljna dolžnost je, da skrbijo za ljudi, da smotno upravljajo skupne stvari in da predlagajo tiste smeri, ki so za vse korist-ne. Sedanja finančna in gospodarska kriza evropskega in vsega razvitega sveta pa odpira celo vrsto vprašanj, ki se tičejo prav nedvomno vprašljivega političnega vodenja v zadnjih letih ali kar desetletjih. Kako je namreč mogoče, da je do takšne krize sploh prišlo in da smo bili nanjo docela nepripravljeni? Je temu krivo dej-stvo, da se ekonomsko središče z zahoda po-mika v Azijo, ki ji v tem smislu pripada 21. sto-letje? Vse večja moč Azije naj bi bila torej ena od osrednjih prelomnih posledic t. i. globaliza-cije, ko do sedaj manj vplivni deli sveta po-stajajo vsaj enakovredni najbolj razvitim, če že ne od njih močnejši? Kaj vsega tega ni bilo mo-goče vnaprej videti in predvidevati ter uvesti primerne ukrepe, s katerimi bi se sedanji dra-matični situaciji deloma, nemara pa popolno-ma izognili? In če je kdo, ki je imel vse pogoje, da bi moč krize predvidel in v dobro vseh ukrepal, potem je to visoka politika, ki je goto-vo razpolagala z dovoljšno mero podatkov, vsekakor neskončno večjo od tistih, ki sicer krožijo v javnosti. Toda odločujoča politika se na prihajanje velike nevarnosti ni odzvala, kot bi bila prepričana, da jo bo čas omilil in razvo-denil, kar pa se očitno ni zgodilo. Nevarnost je

zdaj tukaj, smo povsem sredi nje, kot bi se nahajali na odprtem morju, ki ga je zajel silo-vit vihar. In v teh travmatičnih trenutkih se je pokazalo, da je tako rekoč vsa politika razvite-ga sveta padla na izpitu svoje temeljne odgo-vornosti. Namesto da bi ljudi že kdaj posvarila in jim brez olepšav govorila resnico, se je oprjel na dobrikanja in zapeljevanja, ki neprijet-ne stvari skriva, problemov ne priznava in za-trjuje, da bo že vse dobro in da ni razlogov za pretirane skrbi. Vse to je že deset ali tudi dvaj-set let dopolnjevala z nenehnim dvigovanjem življenjske ravni, ki pa je imela vse manj kritja in se je končno znašla v grozljivi zadolženosti ter z mladimi, ki nimajo prave prihodnosti. Poli-tika se torej ni obnašala kot dobri pastir, ki re-snično želi svojim varovancem dobro, ampak se jim je leta in leta prilizovala in jim poklanja-la dobrine, ki niso bile plačane, jih razvajala, in to samo zato, da bi bila na prvih volitvah spet izvoljena. In kar je bilo za ljudi sprotno prijet-no in dobro, je postalo dolgoročno oziroma v tem času do skrajnosti slabo, saj smo se znašli v območju grenke stremetve, ko bo treba nepo-ravnane račune plačati. Kdo bo rekel, da so bi-le lepe iluzije ljudem vseč, kar je seveda res, to-da vse to ne opravičuje neodgovornosti tistih, ki so imeli krmilo v svojih rokah. Upati je, bo-do od zdaj naprej uživali zaupanje tisti "pa-stirji", ki bodo govorili resnico, kar je še pose-bej v hudih časih edina rešitev.

Janez Povše

POGOVOR Zoran Lupinc

“Žvižgam in grem”

Zoran Lupinc je eden izmed kulturnih draguljev našega prostora. Svetovno priznani mojster diatonične harmonike se, kot vedno, nerad rine v propagandne mehanizme, čeprav je na pogovor vedno pripravljen z nasmehom na ustih. Mednarodno priznanje in temeljni doprinos h kulturi diatonične harmonike si je zaslužil z golimi dejstvi, brez odvečnih besed in oglaševalskega pompa. V čistem zimskem jutru sem ob čaju v toplem kavarniškem vzdušju spoznal, da Zoran Lupinc ni samo velemojster v igranju na harmoniko ter avtor zimzelenih instrumentalnih viž. Iz krčmarske “b’tunkarce” je ustvaril plemenit instrument, ki je vreden izobrazbe, omogoča visoko kakovost in tehnično igranje ter odpira veliko razvojnih poti. Poglavlje diatonične harmonike ni zaključena zadeva, temveč se konceptualna, teoretična, metodološka in didaktična vprašanja šele odpirajo. Nekaj o tem bomo spoznali ob izidu nove Lupinčeve plošče *Žvižgam in grem*.

Začnimo torej ob sveži pridobitvi za vse, ki radi spremljamo vaše delo. “Žvižgam in grem”, ki jo boste izdali pri založbi Obzorja s svojim triom, je prva plošča za slovenski trg, na njej pa bomo lahko končno poslušali vaše slavne skladbe, ki so že dvajset let razprodane...

Res je, nov album je pravzaprav ponatis skladb, ki so leta 1990 izšle v Avstriji, s tremi novimi dodatki. Takrat smo z Igorjem Starcem in Petrom Filipčičem posneli glasbo za nemško govoreči trg, kasneje nam jih je Vilko Avenšek odkupil in za Helidon izdal kaseto, a kvaliteta ni bila prava. Vsem tem času so skladbe, kot sta naslovna in tista Pod Šempolajem, krožile med ljudmi, čeprav brez cedejev so jih ljudje vadili in igrali, saj so bile po zahtevnosti takrat velika novost. Smisel izida novega cedeja je torej ta, da bi ljudje končno imeli svojo glasbo na razpolago. Želel sem združiti svoje najbolj reprezentativne stvari iz tistega obdobja.

Ali se motim, da je za tema naslovoma tudi kaka anekdota? Skladbo *Žvižgam in grem* sem za Števerjanski festival naprej napisal za kvintetno zasedbo, a sprva se ni “prijela”. Nato jo je slišal kolega Martelanc, navdušeno priklimal in priredil sem jo za trio. Vižo Pod Šempolajem pa sem napisal zato, da bi povedal, od kod sem. Ker sem jo veliko igral in tudi drugi so jo, zdajle vsi poznajo prelepi Šempolaj.

V diatonične kroge ste uvedli pravo revolucijo, saj ste začeli instrument uporabljati za tehnično zelo zahtevne kompozicije. Kako ste si zamislili ta prehod?

Spominim se dogodka, ko sem leta 1987 nastopil na televizijski oddaji Košnikova gostilna s težko priredbo skladbe *Od vasi do vasi*. Nisem vedel, da je Avenšek prisoten, ko pa sem ga po nastopu srečal, sem se mu opravičil, da sem si jo upal spremeniti. Odgovor je bil: “Nisem si mislil, da se

na diatonično harmoniko da igrati na tak način”. V naslednjih dneh sem prejel veliko pozitivnih klincev in pomislil, da se morda da kaj napisati v tem stilu. Kako? S tem da sem v diatonično harmoniko vključil izkušnje in znanje iz svoje akademske izobrazbe. Plošča je postala mejnik v evropskem merilu, saj so mi v pisnih pismih pisali, da je posodobila diatonično harmoniko, ki je bila prej domena “oštarij”, potem pa so začeli vanjo investirati energije mladi intelektualci.

Poleg koncertiranja ste zelo aktivni na pedagoškem področju. Diplomirali ste iz harmonike in roga, sedaj pa poučujete na glasbeni šoli v Ilirski Bistrici. Kako doživljate učiteljevanje?

Danes sem zelo osredotočen na

pedagogiko. Diatonično harmoniko smo v glasbene šole vključili šele leta 2003, na tem področju ni bilo učbenikov, učnih metod, prava puščoba. To veliko pove o stereotipnem odnosu javnosti do tega glasbila. Bila je prava tabula rasa, tudi meni pa so poverili, da smo začeli pisati učbenike, ustvarjati učne načrte, pisati priredbe. Odprl se mi je nov svet, ki mi daje veliko motivacije in zadovoljenja. Pomislimo samo na prehod opismenjevanja od učenja na posluš preko tistega na “grif” oz. lege ter današnjega učenja z notnim zapisom. Nove generacije že danes drugače sprejemajo diatonično harmoniko, osvobodili smo jo iz koncepta gole zabave in “oštarije”. Mladi v Sloveniji lahko danes študirajo diatonično harmoniko do nižje glasbene šole, upajmo pa, da bo kmalu tudi na višjih izobraževalnih stopnjah.

Instrument dobi nove razsežnosti, tudi vi sami se ne ukvarjate samo z narodno-zabavno glasbo.

Da, instrument postane izrazno sredstvo. Glasbeni žanri in zvrsti niso več meja, ostane le še meja med dobrim in slabim. Naša naloga je, da to sredstvo izpopolnimo in razvijamo. Nekaj tega preizkušam z novim triom, ki poleg diatonične harmonike združuje solistično kitaro in violončelo. Poskušamo z eksperimenti, nekaj skladateljev nam že pomaga z novim gradivom, naj omenim Andrejko Možina, Bojana Glavino in Ivana Florjanca. S triom se sedaj predstavljam v novi koncertni preobleki, ki ni narodno-zabavna, je pa vedno glasba. Igramo novitete priredbe, Piazzolo, prirejamo ljudske viže, melodije iz filma *Cvetje* v jeseni...

Če smo že omenili narodno-zabavno glasbo. Kaj menite o tej zvrsti v današnjem času, ko je povsod prisotna, vprašanje pa je, ali je prodaja edini preživel cilj?

Nedvomno je, da je narodno-za-

bavna glasba dober biznis. Založniki, producenti in organizatorji koncertov imajo glavno besedo. Plošče se snemajo za prodajo, čim bolj skladba seže v uho, tem bolj se plošča prodaja. To je danes glavno merilo, ki pa je zelo nevarno: pozabiti na glasbo in biti zaslepljeni z denarjem lahko popelje to zvrst v smrt. Jaz ne morem igrati vedno isto, čudim pa se, kako se akademiki in izobraženi godci, ki jih je v tem okolju veliko, ne upajo kaj spremeniti. Iskati takojšnji uspeh je, po mojem, zgrešeno. V svoji karijeri sem malo snemal, saj sem vedno ustvarjal glasbo predvsem zase.

Kakšno je torej razmerje med tradicijo in inovacijo?

Prav je imeti vzornike, a ne smeš se jim podrediti. Najboljša izbira je kreniti po svoji poti, potem pa, ali uspeš ali ne. Vmesne poti ni. Drugo pa je govoriti o ljudski glasbi. Na tem področju se zelo trudim, da bi nam našo bogato ljudsko dediščino uspelo popeljati v prihodnost. Preko transkripcij in notnih zapisov bi morali ljudsko glasbo, ob boku ljudskih pesmi, folklornih plesov in tradicionalnih navad, vključiti v akademski izobraževalni sistem. Potrebno bi bilo dobiti izobraževalno institucijo na univerzitetni ravni, ki bi lahko združevala te sestavine, diatonično harmoniko, ljudsko pesem, folkloristiko.

Ljudskost je danes kar popularna, nujno pa bi jo morali podkrepiti s primernim znanjem.

Morda nekoliko provokativno, saj ste vi večinoma instrumentalist. Kakšna je vloga vokala v narodno-zabavni glasbi? Gledal sem npr. vaše posnetke na Noči Modrijanov, katerih večglasje slovi za enega najboljših danes.

O tem ne morem veliko povedati, ker sem pač harmonikar. Modrijani so vsekakor odlični in zelo uglašeni, sam pa sem vedno igral harmoniko. Narodno-zabavno glasbo sem vedno doživljal solistično oz. v triu in pretežno instrumentalno. Nikoli nisem čutil, da bi svojo glasbo igral v ansamblu, to sem že imel pri skupini Taims. Raje imam na stopanje, dvajset, trideset minut, igranja na veselica imam dovolj.

Za konec še pogled vnaprej: kje so meje diatonične harmonike?

Zadnje čase smo se na srečo odklopili od tradicionalnega tolmačenja diatonične harmonike. Tudi sam sem vanjo vključil nekaj tehničnih sprememb, dodali so se poltoni, nekaj registrov na desni, posebna uglastev, melodični basi, možnost igranja durovih in molovih lestvic, tako da je zvok bolj čist, predvsem pa vse note na razpolago. S tem so se odprle velike možnosti za razvoj instrumenta in igranja nanj, raziskujemo nove kombinacije akordov, izjemne nove harmonije, možnosti v poseganju v repertoarje. Novo harmoniko so mi izdelali v Italiji, a tehnični razvoj se pojavlja tudi na Slovenskem. Predstavljaj si, da slikarju ponudiš paleta s črno in belo ali pa z velikim številom barv. Koliko več barv lahko dobiš in uporabiš?

Zoran Lupinc je svetu diatonične harmonike dal več, kot morda kaže. Odprl je temeljna vprašanja, ki jih bo stroka reševala v naslednjih desetletjih.

Jernej Šček

POGOVOR Marij Čuk

“Poezija je veliko veliko težji posel kot proza!”

Marija Čuka našim bralcem ni potrebno posebej predstavljati. Dolgo let je bil zaposlen kot čišnikar na Primorskem dnevniku, sedaj pa je glavni urednik slovenskih radijskih in televizijskih poročil RAI za Furlanijo Julijsko krajino. V naši sredini je znan kot pisatelj in pesnik, pa tudi kot pisec dramatskih besedil.

Kako so začeli nastajati vaši prvi stih?

To je težko vprašanje, na katerega je skoraj brez zveze odgovorjati, ker stih nastaja spontano in človek se niti ne vpraša, zakaj se mu nekatere besede zapisujejo na papir. To je pač neko impulzivno izražanje svojih čustev in pogledov, jasno je, da prvi stih nastane kot skoraj pri vsakem piscu v času pubertete, ko je mladostnik poln vsakršnih problemov, zaljubljenosti, razočaranja, vznemirjen in ena izmed poti do drugega ali pa do sebe, čeprav nezavedno, je ustvarjalnost, in sicer na več načinov. Mene je doletela pisna.

Vas je kdo vodil pri pesniški formaciji?

Pri pesništvu me ni vodil prav nihče, ker moji začetki niso bili pesniški, ampak je bilo vedno v ospredju predvsem prozno zapisovanje in izražanje – črtice in tako naprej. Potem sem dobil izraz v poeziji, mogoče zaradi tega, ker nisem velik pisarski garač, mogoče zaradi lenobe, čeprav sem pozneje ugotovil, da je poezija veliko veliko težji posel kot proza.

Študirali ste v Ljubljani. Kako ste se v njej znašli kot zamejec?

V Ljubljani sem se znašel, reči moram, odlično, z razliko od mnogih drugih, saj me je vedno zanimala ta literarni svet. Nekateri sem že poznal po imenu, druge sem spoznal pozneje. V Ljubljano sva šla s skupnim korakom z Acetom Mermoljo, tudi pesniškim sobratom, s katerim žal tvoriva generacijo v tem zamejstvu. To je bila tudi najina moč, drug drugega sva spodbujala in si utirala pot, ne samo v literarne kroge, kot se temu moderno reče, ampak tudi v prijateljstvo s slovenskimi ustvarjalci, ki so naju spodbujali, naj piševa. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani sva našli na plodna tla med kolegi in kolegicami, čeprav so o zamejstvu vedeli malo ali nič. Zaradi tega sva predstavljala nekakšen čudež, v tistih časih – tudi sedaj verjamem, da je še tako – so se vsi čudili, da prihajava iz Italije in da obvladava slovensščino.

Kdo so bili tedanji pesniški kolegi?

Najini oziroma moji pesniški kolegi so bili prijatelj Jaša Zlobec, ki je preminil pred kratkim, dosedanji predsednik Društva slovenskih pisateljev Milan Jesih, s katerim sva bila kar dobra kolega, Ifigenija Zagoričnik, pa še starejši pesniki in pisatelji, s katerimi smo se družili in ki so me spodbujali, v prvi vrsti Kajetan Kovič, Janez Menart, Tone Pavček, Ciril Zlobec, torej znamenita četverica. Iz svoje generacije pa naj omenim še Petra Kolška, ki je bil v letniku z menoj, nato Andreja Žigona, ki je tudi ustvarjal, ter Draga Jančarja. Vsi smo se srečevali, dobivali, če ne fizično, pa vsaj literarno.

Nekaj časa ste sodelovali s slovenskim matičnim tiskom. Kakšne vrste je bilo to sodelovanje?

Sodelovanje je bilo profesionalnega značaja, dokler me niso – še vedno pravim krivično – odpustili od Primorskega dnevnika in sem bil tri leta brezposeln ter sem iskal službo na vse mogoče načine, tudi v šoli. Na srečo je takrat univerzitetna diploma še nekaj pomenila, tako da sem lahko poučeval na šoli. Na Primorskem dnevniku pa sem pisal

Foto DPD

gledališke kritike, spremljal sem gledališke festivale. Brez vsakršne skromnosti moram reči, da so bile te recenzije dovolj močne, da so se uveljavile v širšem slovenskem prostoru. Ko se je ponudila priložnost, sem pisal o našem Slovenskem stalnem gledališču v ljubljanski Dnevnik, v Delo, v Slovenec, ki je izhajal za kratek čas, ter v mariborski Večer, sodeloval pa sem tudi z radiom in televizijo Slovenijo. V ljubljanskem Delu pa sem imel tudi nekaj časa stalno polemično-satirično rubriko.

Kako gledate danes, ko imate za seboj že nekaj pesniških zbirk, na primorsko pesniško tradicijo?

Primorska pesniška tradicija je zelo močna in mnogostrana, če gledamo vsaj zadnjih sto let. V slovensko in evropsko pesništvo prinaša kar nekaj značilnosti. Zelo preprosto je reči o mediteranskem miljeju in mediteranski poskočnosti, barvitosti, ironiji in tako dalje. Mislim pa, da je bila močno ujeta v slovensko pesniško tradicijo, v neke klasiistične izraze, ki so se potem in v današnjem času razblinili, postajali so vse bolj modernistični in osvojili tudi to zvrst. Da ne govorimo o zamejstvu, ki je tudi dandanes glede pesniške besede zelo prožno, konec koncev pa bogati ne samo ta prostor, ampak tudi širšega s svojimi avtonomimi individualnimi spoznanji in izrazi.

Pred dobrim desetletjem ste napisali in objavili roman z naslovom *Pena majskega vala*, v kateri ste obravnavali takratne odnose med Slovenci in Italijani. O čem bi danes, po vseh geopolitičnih spremembah, ki so se zgodile, pisali?

Nadaljeval bi verjetno psihološko raziskavo teh odnosov. Čas pa je spoznal, da imamo Slovenec, ne samo v zamejstvu, probleme več kot z drugimi narodi, in ne vem, zakaj, sami s seboj. Ne znamo se združiti, poenotiti v večjo narodno zavest, ko je to

potrebno. V zgodovini smo to zmogli, če ne drugega v odporu, ko se je narod dvignil, pa tudi marsikdaj prej, denimo s programi zedinjene Slovenije, ki se jih danes več ne dela. Ob tej razvejeni miselnosti ideologij in strankarskih opredeljenosti, ki prinaša zdrahe in zamere, je večkrat opaziti neko narodno nestrjenost in bi se bilo zato po eni strani treba ukvarjati s tem. Po drugi strani pa tudi z odnosi s sosedi, ki se veliko niso premaknili od mojega zadnjega romana.

Postavljeni so le na neko zunanjo raven, psihološko pa je stanje še vedno precej zaostreno, čeprav gre na boljše, in sicer zaradi tega, ker je spoznavanje, čeprav počasno – duše in biti drugega – vsekakor še dolgo.

Pred dobrim letom dni ste pri Založništvu tržaškega tiska objavili zbirko kolumn, ki so izhajale v Primorskem dnevniku. Kako so te kolumne nastale oziroma kako nastajajo še danes?

Kolumne so zapisane sproti. Gre za interferenco, mozaik, prepletanje, razvejenost ali vejevje vsega mogočega, da bi bilo ljudem čim bliže in čim bolj razpoznavno. To se pra-

vi, da se v njih pletejo šport, kultura, politika, sociologija, pa tudi malce filozofije. To so vse veje našega bivanja in našega življenja, pred katerimi in ob katerih nihče ni imun, čeprav se mogoče tega ne zaveda. Vse to človek nosi v sebi, nekatera spoznanja in nekatere resnice pa so povedane na bolj ironičen in satiričen način z nekaterimi bodicami ali, kakor bi rekel Prešeren, sršeni, da se bolj zapijo v zavest, misel in spomin bralca. Nastanejo pa vedno na neki športni podlagi, ker je lahko tudi šport metafora celotnega našega življenja, ne samo stremeljenja k nekemu cilju, denimo uspešnosti. Če cilja ne dosežemo ter se sprijaznimo z neuspehom in porazom, to še ne sme prizadeti naše biti, moči, obstojnosti, čustvovanja. Ko športnik dobi poraz, se mora pobrati in iskati poti do novih uspehov in tako je tudi življenje. Konec koncev so te kolumne metafora z različnimi oblikami o tem.

Tudi vi ste si za svoj dom izbrali Kras. Kako ste na njem počutili in kako ga doživljate?

Kras je fantastično okolje. Vedno sem bil prepričan, da izhajam iz istrskega prostora, čeprav so mi razložili, da Istra teče pod Dolino, se pravi, da je Dolina, od koder prihajam, še vedno del nekega Krasa. Imam to zmožnost, mislim tudi prednost, da se kar hitro vživim v nova okolja in zaživim z novimi ljudmi. Treba je sicer nekaj časa, nekaj tipanja, nekaj dvomov, neke oblike strahu so vedno prisotne. Ko pa to preženem, potem pač postanem del ne samo družbenega, ampak tudi zemljepisnega tkiva. Prepričan sem, da bi se povsod počutil dobro, in sicer tam, kjer lahko diham, kjer je prostor okrog mene, ne samo duhovni ali intelektualni, ampak čisto fizični prostor, kjer je prostrano nebo. Povsod tam mi je všeč, razen v mestu, kjer je resnična utesenjenost.

Primož Sturman

Častitljiva obletnica

Ljubljanska škofija praznuje 550 let

Ljubljanska škofija praznuje 550 let. Dne 6. decembra 1461 jo je ustanovil cesar Friderik III., devet mesecev potem pa jo je papež Pij II. potrdil. Njena ustanovitve je imela velik pomen za ves slovenski narod ne samo na verskem, ampak tudi na kulturnem, izobraževalnem, socialnem in političnem področju. V nadškofijo je bila povzdignjena pred 50 leti.

V torek, 6. decembra, na obletnico ustanovitve, se je v sedanji ljubljanski nadškofiji začelo jubilejno leto, v katerem bodo s številnimi dogodki obeležili obletnico. Že v prejšnjih dneh pa so duhovniki na ozemlju ljubljanske nadškofije pri mašah brali pastirsko pismo ob jubilejnim letu. Ljubljanski nadškof Anton Stres v njem poudarja, da je ustanovitev prve škofije na osrednjem slovenskem ozemlju posebnega pomena za mesto Ljubljana, ljubljanski škofje in drugi vidni člani škofije pa so v tem času odigrali pomembno vlogo tudi za Slovenijo.

Praznovanje obletnice bo namenjeno predvsem temu, da bi jasneje uzli svojo prihodnost in naloge v njej, piše nadškof Stres. Kot pojasnjuje, njihovo temeljno poslanstvo ostaja versko in mo-

ralno, izstopa pa dolžnost oznanjevanja krščanske vere in njenih moralnih vrednot.

Osrednja slovesnost ob začetku jubileja je bila prejšnjo nedeljo popoldne, ko je mašo v stolnici sv. Nikolaja ob somaševanju slovenskih škofov in duhovnikov vodil ljubljanski nadškof Anton Stres.

Kot je za STA dejal vodja ljubljanskega nadškofijskega arhiva Fran-

Nadškof Anton Stres

ce M. Dolinar, je bilo slovesno tudi ob podpisu ustanovitvene listine škofije. Cesar Friderik je listino v Gradcu podpisal v navzočnosti kardinalov in grofov, opremil pa jo je z zlato bulo. Zgodovina ljubljanske škofije je zelo pestra. Gre za prvo škofijo v osrednjem slovenskem prostoru, ki pa ob ustanovitvi ni imela zaokroženega ozemlja okrog škofijskega središča, ampak je bila razdeljena na šest med seboj ne-

povezanih otokov na Kranjskem. Za tisti čas je bila, kot pojasnjuje Dolinar, razmeroma velika in je v takšni obliki obstajala vse do jožefinskih reform v 18. stoletju. Takrat pa so se škofijske meje prilagodile okrožnim mejam, ljubljansko škofijo sta od takrat sestavljali ljubljansko in novomeško okrožje, ne pa več dekanije na Štajerskem in Koroškem. Meje škofije so se spreminjale tudi okoli prve svetovne vojne, ko so del slovenskega prostora zasedli Italijani. V nadškofijo je bila povzdignjena leta 1961, leta 1968 pa še v sedež metropolije. Nekaj desetletij sta ji bili tako podrejeni mariborska in koprška škofija, leta 2006 pa je papež Benedikt XVI. slovensko pokrajino razdelil na dve metropoliji (Ljubljansko in mariborsko) in Ljubljani poleg koprške podredil tudi novoustanovljeno novomeško škofijo.

Sedanji nadškof Stres je 35. na čelu škofije in šesti nadškof. Kot prvi ljubljanski škof je bil sicer leta 1463 imenovan in posvečen škof Žiga grof Lamberg. Kot meni Dolinar, so bili za ljubljanske škofe večinoma imenovani ljudje, ki so pustili pomemben pečat tako na verskem kot tudi na političnem, kulturnem, izobraževalnem in znanstvenem področju. Prvi škofje so bili po njegovih besedah večinoma iz vrst višjega plemstva in so poleg svojega duhovnega poslanstva opravljali tudi državniške naloge.

Med njimi so bili poveljniki, diplomati in tudi takšni, ki so veliko naredili na kulturnem in izobraževalnem področju. Na tem škofovskem mestu so se iz-

menjevali domačini in tudi prišleki, vendar jih je velik del prihajal z našega ozemlja. Dolinar je ob tem omenil, da se je škof Karel Janez Herberstein (1772 - 1787) - kljub temu da je bil tujeec - zavedal, da so njegovi verniki slovenskega rodu, in je od kandidatov za duhovnike zahteval, da obvladajo slovenščino vsaj toliko, da lahko v tem jeziku pridigajo.

Sprva sta bila zavetnika ljubljanske škofije oglejska mučenca Mohor in Fortunat, od leta 1961 pa sta to drugotna zavetnika, glavna pa sta Ciril in Metod. Zavetnik ljubljanske stolne cerkve je sv. Nikolaj ali Miklavž, ki goduje 6. decembra, zato je bila po Dolinarjevih besedah verjetno simbolično ravno na ta datum škofija tudi ustanovljena, cerkev pa s tem povzdignjena v stolnico. Na Miklavževo so tako tudi letos obeležili obletnico podpisa ustanovitvene listine. Dopoldne so predstavili monografijo o zgodovini ljubljanske (nad) škofije, ki jo je pripravilo 20 avtorjev, uredil pa jo je Dolinar. Nato so odprli tudi razstavo dokumentov in nekaterih eksponatov z naslovom 550 let škofije.

Številni dogodki ob jubileju se bodo vrstili tudi prihodnje leto. Marca bodo ob sobotah romanja v prestolnico, pri šmarnicah v maju bodo brali besedila o zgodovini (nad) škofije, v istem mesecu pa pripravljajo tudi sprejem relikvij blaženega Alojzija Grozdeta. 6. septembra, na dan, ko je papež Pij II. potrdil ustanovitev ljubljanske škofije, bo v stolnici slovesna maša stolnega kapitlja. Med drugim bodo v prihodnjem letu pripravili tudi mašo zadušnico za pokojne ljubljanske (nad) škofje, romanje družin, različne simpozije in srečanja. Jubilejno leto bodo sklenili s slovesnostjo 9. decembra.

je zahvalil gostom, da so šoli s svojim obiskom izkazali spoštovanje ob njenem 20. rojstni dan, hkrati pa obeležujemo 60-letnico Malega semenišča. Še posebej prazničen je bil t. i. projektni teden, ki se je začel že v nedeljo, 20. 11. 2011, z domskim praznikom, končal pa v nedeljo, 27. 11. 2011 s slovesno akademijo ob 20-letnici ŠGV. V ponedeljek smo tako vstopili v šolo, ki je bila živahnejša kot navadno. Vsi smo bili namreč polni pričakovanja, kakšen bo ta poseben projektni teden. Prve ure je sicer res potekal pouk, ki pa je bil drugačen, saj sta v razred pogosto vstopila dva profesorja hkrati. V šolskem razvojnem timu se zavedajo, da ljudje stvarnost doživljamo kot celoto, zato je v sklop posodabljanja učnih načrtov vključeno tudi medpredmetno povezovanje. Na tak način dijaki lažje povezujejo razdrobljeno znanje, ki ga pridobijo pri posameznih predmetih.

Ustvarjalnejši, bolj radoživ in verjetno najzanimivejši del tedna pa so predstavljale delavnice, kar 18 jih je bilo, ki so jih vodili profesorji, vse pa so

redarjev, hostes, pekov in slaščičarjev, likovnikov in novinarjev, snemalcev, pa seveda glasbenikov in govorcev. Rezultat je bila nadvse uspešna prireditev, ki jo je spremljalo preko 1000 povabljenih gostov, nekdanjih dijakov, profesorjev in drugih sodelavcev šole ter predstavnikov škofije. Pozdravil jih je rektor, g. Slavko Rebec, ki se

Grahor, navdušili pa so nas tudi solisti: nekdanja dijaka ŠGV Andreja Freljih in Samo Vovk, ki ju poznamo iz zasedbe Perpetuum Jazzile, ter dijakinja Tjaša Fajdiga in Irena Premrn. Program sta simpatično povezovala Matevž Červ, nekdanji dijak ŠGV in pevec pri Akademskem zboru Vinko Vodopivec, ter dijakinja Erika Bolčina, ki je

vezni tekst skupaj z g. Markom Rijavcem, duhovnim vodjo dijaškega doma, tudi postavila. Koprski škof, g. Metod Pirih, je podelil tudi tri nagrade ustanovitelja za dolgoletno uspešno delo na ŠGV. Zaključna pesem zborov in orkestra Triglav, moj dom, je dvorano dvignila na noge in aplavzu ni bilo konca. Ustavili smo se šele, ko so nas povabili na zakusko, ki je bila v večini spet delo pridnih rok naših dijakov, profesorjev in staršev. Prijetno je bilo srečati se z mnogimi nekdanjimi dijaki, obuditi spomin ali dva in pokramljati o tem in onem. Na koncu večera smo si lahko le čestitali in se strinjali z g. škofom, ki je šolo primerjal z vinogradom: negovan vinograd, katerega trte rastejo na zemlji, pognojene z zdravimi vrednotami, je znamenje samostojnosti in razveseljuje srca skozi celo leto, zlasti pa, ko je čas trgatve in se duša veseli zlahtnega pridelka.

Projektni teden je uspel. V prvih in zadnjih dneh tedna nas je počastila s svojo prisotnostjo tudi burja, zaščitni znak Vipavske doline. Kot bi vedela, da je geslo našega tedna Srce na burji, in se s tem strinjala. Saj kot pravi rektor ŠGV, g. Slavko Rebec: "Mladostno dozorevanje dijakov je obdobje življenja, v katerem vedno in pri vsakem piha burja. Učitelji skušamo pomagati, da bi dijaki odkrili srce kot svoje središče in tisto močno oporo, ki jo burja dozorevanja ne more zlomiti".

Irena Krapš Vodopivec

Peti december

Svetovni dan prostovoljcev

V petek, 2. decembra, so se v Dijaškem domu Škofijske gimnazije v Vipavi zbrali sodelavci Karitas pri skupni sveti maši, ki jo je, ob somaševanju ravnatelja ŠK Mateja Kobala, rektorja ŠGV Slavka Rebca in prof. Janeza Zupeta, daroval koprski škof Metod Pirih in se sodelavcem Karitas zahvalili za dar služenja ljudem v stiski. Tokrat so priznanja prejeli sodelavci, ki so veliko pomagali pri delu in obnovi Centrov karitas v Bertokih, Kopru in Pivki.

Škofijska karitas Koper ima skoraj 3000 stalnih in občasnih prostovoljcev, ki letno opravijo preko 100.000 ur prostovoljnega dela na področju pomoči družinam in posameznikom v stiski. Priznanje za nesebično pomoč si zaslužijo prav vsi, zato na Tajništvu škofijske Karitas vsako leto predlagajo škofu Metodu Pirihu določeno skupino sodelavcev - prostovoljcev, ki so se zaradi trenutnih potreb še posebej angažirali.

V Bertokih je novo podobo dobila hiša na Markovi 38, kjer se izvajajo programi pomoči brezdomcem, zasvojenim, Vrtnica - socialna rehabilitacija oseb s težavami zaradi zasvojenosti z alkoholom in Istrska območna karitas. Pri obnovi Centra karitas v Bertokih so se še posebej izkazali uporabniki Vrtnice pod mentorstvom Marjana Drčarja, ki je tudi prejel priznanje.

Center karitas v Kopru na Vojkovev nabrežju 4 a je svoja vrata odprl v Tednu karitas. V teh prostorih se izvajajo programi prve socialne pomoči širšemu krogu ljudi v stiski. Pri vse več prosilcih pomoči in tudi potreb po primer-

nem skladiščenju hrane, obleke in drugih osebnih predmetov je bilo odprtje tega centra velika pridobitev za Istrsko območno karitas. V usposobitev Centra karitas v Kopru so veliko svojega dela vložili prostovoljci s tega področja pod mentorstvom očeta Franca in voditeljice Pavle Brec. Priznanje za veliko število ur prostovoljnega dela so prejeli: Mirko Juriševič, Miloš Klinec in Darko Potočnik.

Center karitas v Pivki na Kolodvorski 10 je bil prav tako odprt ob Tednu karitas. Prej so se dejavnosti Karitas izvajale na treh lokacijah, zato sta stopili skupaj župnija in Občina Pivka. Pod mentorstvom Marjana Škvarča in Julke Dekleva je bilo potrebnih veliko

število pridnih rok stalnih in občasnih sodelavcev, da so dobili primerno skladišče, prostor za pogovor in izvajanje programa Popoldne v Pivki. Priznanje za delo so prejeli: Mojca Smrdel Orel, Jože Dekleva in Franc Kališter.

Priznanja ob svetovnem dnevu prostovoljcev so le simbolična gesta. Podatek, da je na področju koprške škofije 3600 družin, ki prejemajo stalno ali občasno materialno pomoč, kakor tudi, da so prostovoljci opravili 40.000 pogovorov z ljudmi v različnih stiskah in razdelili skoraj 500 ton hrane, zgovorno pove, da je bilo za to potrebno veliko število prostovoljcev, ki pričujejo vero, upanje in ljubezen sredi družbe, ki živi v stalni tekmovalnosti. Karitas v Sloveniji ima 9000 stalnih prostovoljcev, ki so del Evropske družine prostovoljcev. Ta šteje 140 milijonov posameznikov, ki darujejo svoj čas in svoje znanje v različnih skupinah in organizacijah.

21. sprejem luči miru iz Betlehema

V Slovenijo je v nedeljo, 11. decembra 2011, že enaindvajseto leto zapored prispela luč miru iz Betlehema. Letošnje geslo je SVETim za vse. Mednarodno dobrodelno akcijo Betlehemska luč miru je začela avstrijska televizijska hiša ORF, danes pa je razširjena po vsej Evropi. Luč miru je 10. decembra 2011 prispela na Dunaj. Nosilec akcije je Združenje slovenskih

katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS), pri njej pa sodelujejo še Zveza tabornikov Slovenije (ZTS-NSO), Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS) in člani Slovenske zamejske skavtske organizacije (SZSO). Luč miru iz Betlehema so slovenski predstavniki skupaj z drugimi evropskimi skavtskimi organizacijami v soboto sprejeli na Dunaju, v nedeljo pa so v Sloveniji že potekali regijski sprejemi. Za osrednjo Slovenijo je sprejem potekal v cerkvi sv. Vida v Šentvidu nad Ljubljano, za Štajersko v Lenartu, za Primorsko pa v Sežani. Betlehemska luč miru so v nedeljo izročili tudi nadškofu Antonu Stresu na slovesnosti ob začetku jubilejnega leta ob 550-letnici ustanovitve škofije v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja. Mladi bodo plamen po župnijah in drugih ustanovah delili do Božiča v upanju, da bo na tak način prišel do čim večjega števila ljudi. Izkupicek letošnje akcije bodo namenili organizaciji Varna hiša, ki ženskam in otrokom omogoča zavetje pred nasiljem v družini, ter Urbanu Babiču, ki se je rodil z anomalijo nog. Sodelovali bodo pri nakupu elektronskih protez.

Poslanica z naslovom SVETim za vse

Odkar sem, želim svetiti vsem ljudem, tudi tebi.

Moja svetloba te objema, toplota greje.

Ti je lepo ob meni? Se počutiš domače? Da?

Ne smeš me ohranjati le zase; ne morem in nočem biti dragocena samo tebi.

Če ti je z menoj prijetno, navduši zame še koga; kakor sem pokazala pot tebi, jo želim pokazati mnogim.

Kakor si me sprejel ti, želim, da me sprejme vsak človek.

Naredi korak naprej, podaj me še komu.

Potruji se.

Na svetu sem, da SVETim ZA VSE.

Luka Tul, DA LMB 2011, ZSKSS

GORICA Odprtje razstave Umetniki za Karitas v Galeriji Ars

“Prav vsak je poklican, da dela dobro”

“Slike so namenjene ljudem, ne pa zidovom”, je v ponedeljek, 12. decembra, na odprtju prodajne razstave Umetniki za Karitas v Galeriji Ars na Travniku v Gorici poudarila namestnica ravnatelja škofijske Karitas Koper, voditeljica in neutrudljiva gonilna sila projekta Jožica Ličen. Goriški ambient v predbožičnem času je “kot naročen ali pa kot darovan”. Na ogled so dela, ki so nastala na 17. mednarodni likovni koloniji na Sinjem Vrhu, ki je potekala sredi avgusta 2011. V katalogih je zapisanih 1112 umetnikov, 1680 slik pa je prepotovalo Slovenijo in obmejne kraje. Kot je na koloniji povedal Marko Peruzovič, umetnost ne pozna meja; res je, saj je narejena za človeka brez nobenega predznaka. “Križa je prisotna v vseevropskem in svetovnem prostoru, barve, čopiči in umetniki so za nas vstop v širši družbeni prostor, da lahko povemo, s kakšnimi stiskami se sodelavci Karitas pri svojem delu srečujejo”. Vse več je ljudi, ki so izgubili delo, družin, ki zelo težko shajajo. “Staršem je težko, ker nimajo, da bi otrokom dali osnovne stvari”. To so ljudje, “ki jim mi pomagamo po svoji moči”. Zato so umetniki, ki darujejo svoj čas, pa tudi vsi drugi darovalci več kot dobrodošli. “Lažje je odpreti denarnico, veliko težje je dati svoj čas”. Potujoče razstave prenašajo to sporočilo. “Prav vsak je poklican, da dela dobro”, je povedala Jožica Ličen. Svoje srčne misli je sklenila z Gregorčičevima verzoma “Odpri srce, odpri roke, / otiraj

bratovske solze”.

Prisotne, med katerimi sta bila tudi umetnika Brane Jazbar in Andrej Kosič, je v imenu prirediteljev pozdravil Jurij Paljk, večer pa je z zlahkno pesmijo na začetku in ob koncu obogatila skupina žena iz Vipavske doline. O udeležencih kolonije in njihovih delih je spregovorila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Letošnja razstava je zelo heterogena in bogata, vodi v svet najrazličnejših poetik, barvnih palet, motivov, stilnih in tehničnih pristopov. “Ljudje potrebujemo umetnost”, kajti ta nas oblikuje in nam odpira nove poglede, je “gonilo našega življenja”. Umetnost s Sinjega Vrha ima še poseben namen, pomeni “svetel trenutek za tiste, ki v teh kriznih časih potrebujejo pomoč”. Arkan Al Nawas, je povedala, je krajinski arhitekt, po rodu iz Kuvajta, živi pa v Ljubljani; odkriva lepote stvarstva, hkrati pa ustvarja fantazijsko bujne likovne zapise, soočanja in srečevanje dveh različnih kultur. Brane Jazbar, “večen popotnik”, od-

Jožica Ličen

kriva eksotične svetove, se pa rad vrača tudi v rodni vipavski milje; njegova govorica je “vehementna, impulzivna in ekspresivna tudi v koloritu”, kaže na “intencijo po simbolnem izražanju in večpomenski globlji sporočilnosti”. Zvonimir Kamenar iz Hrvaške je prehodil različna slogovna obdobja, prisega na redukcijo forme in stiliziranje; eden izmed njegovih klasičnih materialov je kamen. Konrad Krajnc iz Slovenskih Goric išče vzporednosti odnosa, vzdušja z

delno stilizacijo in koloristično atmosfero, ki prinaša pomirjujoče in razmišljujoče kontemplativno stanje; je tudi galerist in ustanovitelj likovne šole za mlade. Slikarka in arhitektka Jana Peršolja ustvarja ob izjemni izrazni moči barve; motivni utrinki so poenostavljeni, hkrati pa prinašajo odprtost pogleda in svetlobo. Iz Hrvaške prihaja tudi Hrvoje Marko Peruzovič, ki rad upod-

Anamarija Stibilj Šajn

ablja simbolna drevesa življenja, na drugi strani pa se posveča sakralni motiviki; razkriva se kot izreden risar, ki razvija zakonitosti klasične figurallike v smeri avtorske ekspresije in historičnega spomina. Dušan Sterle, slikar, fotograf, grafik, dolgoletni oblikovalec v časopisni hiši Delo, “piše” družbeno kritične likovne zgodbe; gre za sestavljenke motivnih fragmentov, ki dobijo estetsko dovršenost, kompozicijsko utemeljenost in simbolno pomenljivost. Umetniški fotograf Ubald Trnkoczy je avtor izjemno subtilnega

zrenja v krajinsko stvarnost; v svoj pogled vključuje nenehno ustvarjalno hrepenenje po svetlobi, ki njegove realistične zapise vizualne stvarnosti vodi v poetično vznesenost. Klavdij Tutta je križ kot “simbol verskega znamenja popeljal na sprehod skozi krajinska prostranstva, skozi svet Mediterana, ki ga vselej znova nagovarja”. Mlada poljska slikarka Joanna Zajac Slapničar je avtorica sublimne likovne zgodbe; ustvarja v zelo zanimivi tehniki, jajčni temperi, s katero dosega izjemno nežnost, mehko in zračnost,

hkrati pa značajsko močno in prepričljivo slikarstvo. Poleg teh je Anamarija Stibilj Šajn omenila, da so na razstavi prisotna dela tudi nekaterih strokovnih sodelavcev, kot npr. Mire Ličen Krmpotič, Lucijana Bratuša in Jožeta Bartoljša, pa še drugih umetnikov. “Skratka: za vsako oko nekaj. Tu boste nedvomno našli nekaj zase”. Umetniki “so dali vse od sebe, postavili so nešteto kamenčkov v mozaik dobrotelčnosti”. Izkupiček prodanih del bo tudi tokrat namenjen pomoči ljudem v stiski. Razstava bo odprta do prvih dni januarja 2012. Toplo vabljeni! / DD

Goriška nadškofija

Iz dnevnika nadškofa De Antonija

V soboto, 17.12., se bo msgr. Dino De Antoni ob 10.30 v dvorani Cocolin v Semeški ulici srečal z javnimi upravitelji. V torek, 20.12., bo ob 11. uri maševal v goriški bolnišnici za paciente in osebe, ob 16. uri v domu za ostarele v Ločniku, ob 18. uri se bo srečal z mladimi in redovnicami v Vili Russiz (Koprivno). V sredo, 21.12., se bo ob 11.30 na škofiji srečal s krajevnimi časniki, ob 18. uri bo pri kapucinih maševal za prostovoljce škofijske Karitas. V petek, 23.12., bo ob 9.30 maševal za zapornike goriške ječe. Polnočnico 24. decembra bo vodil v stolnici.

Kratke

Sveta Gora / 10. slovenska razstava jaslic

Franciškski samostan Sveta Gora v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan, Turističnim društvom Solkan in Kulturnim društvom Sabotin iz Štavra vabi v nedeljo, 18. decembra, ob 15. uri v kapelo prikazanja v baziliki na Sveti Gori na odprtje 10. slovenske razstave jaslic z mednarodno udeležbo. Ob odprtju bodo spregovorili svetogorski gvardijan p. Bogdan Knavs, podpredsednik Društva ljubiteljev jaslic Slovenije Drago Kozinc, svetnica Mestnega sveta MO Nova Gorica Ana Marija Rijavec, predsednik Sveta KS Solkan Jožef Leban, program bo vodila Vesna Bašin. V programu sodelujejo učenci Glasbene šole Nova Gorica, Oddelek solopetja, mentorja prof. Vladimir Čadež in Petra Zavrtanik. Razstava bo odprta od 19. do 23. decembra ter od 3. do 5. januarja 2012 od 14. do 17. ure; od 24. decembra do 8. januarja vsak dan od 10. do 17. ure; ob nedeljah in praznikih od 9. do 18. ure. Vabljeni!

Zimski Višarski dnevi mladih

Od srede, 28., do petka, 30. decembra 2011, in od četrta, 16., do sobote, 18. februarja 2012, bodo potekali na Svetih Višarjah zimski Višarski dnevi mladih. Nanje so povabljeni mladi Slovenci iz domovine in tujine. Program predvideva: smučanje (vabljeni tudi “nesmučarji”), ob večerih srečanja z gosti, debate, čas za duhovnost, druženje in petje. Tokratna tema bo “Slovenski jezik po svetu”, gostja bo Mojca Jesenovec, lektorica za slovenski jezik na Filozofski fakulteti v Buenos Airesu, ki bo spregovorila o odnosu do slovenskega jezika v tujini, o slovenskih lektoratih po svetu na splošno, posebej pa še o “svojem” lektoratu v Buenos Airesu. Starostna omejitev: od 20 do 35 let. Seznam udeležencev se polni, zato naj mladi pohitijo s prijavo. Število je omejeno na 15. Cena znaša 40 evrov, akontacija ob prijavi pa 15 evrov. Več informacij na tel. +386 (0)1 438 30 50 ali prek e-pošte rafaelova.druzba@rkc.si.

Verski čut

Človek potrebuje vero

V desetletjih, ko je v velikem delu Evrope vladal ateizem, so tamkajšnji ljudje izgubili čut za vero in verovanje ali verski čut. Vendar, človek potrebuje vero, zato se tudi vrača k njej. Pri iskanju vere smo pa velikokrat v težavah, namreč, katera oblika duhovnosti

V zahodni Evropi tega sicer ne zasledimo, kajti Cerkev ni revna, še manj moralno idealna, zato velikokrat razni dogodki, v katere se Cerkev vplete, nimajo posebne povezave s tajkuni, saj jo sestavljajo ljudje – verniki, ki so najprej ljudje in šele potem vzorni ali manj vzorni verniki.

polomiji v Cerkvah v Sloveniji, pa vendar, krščanska načela so krščanska načela ne glede na razne cerkvene nepravilnosti. Tu igra zelo pomembno vlogo preprosta osebna življenjska modrost, brez katere se ne da živeti. Čeprav vse to le ni tako preprosto, kot velikokrat mislimo. To je sad izročila, ki smo ga podedovali od naših prednikov, lahko pa tudi ne, in smo celo sami poskrbeli, da smo se v njej oblikovali. Če pa je nimamo, je pa zopet nimamo predvsem zato, ker smo bili žrtev ideološke vzgoje preteklega časa. Vse, kar pretrga stik s svojim izročilom, pa naj bo to kultura ali vera, začne usihati in je zapisano smrti. Izročilo nam v sedanem tehnično-civiliziranem svetu veliko pomaga pri spoznanju bistvenih stvari življenja, o katerih ni vseeno, kako jih sprejemamo in kdo nam jih je odkrival. Vera je bila skozi zgodovino človeštva vedno v službi človeka. Seveda jo je mogoče tudi izrabljati. To se je in se bo verjetno še dogajalo, vendar tudi tu velja spoznanje, da je največja škoda, če se izrabijo osebnostne človekove najvišje vrednote, kamor spada poleg našega življenja tudi vera v Boga.

Najgloblje v človekovo srce seže vera. Ta je pred vsakim naukom in vsako ideologijo. Prav zato tudi nihče ne more za človeka narediti več, kot naredi zanj vera ali tisti, ki človeku pomaga v rasti pri njegovi osebni veri. Velja pa tudi obratno: kdor zlorabi vero, naredi človeku veliko škodo, saj sta prav mir in vojna odvisna od tega, kaj se dogaja v človekovem srcu.

Ambrož Kodolja

ponuja več in boljše. V naši naravi je, da izbiramo lažje in manj zahtevne poti. Obstaja pa v okolju, ki se je zne bilo uradnega ateizma, še ena težava, to je ideološki predsodek v takšni ali drugačni obliki, ki živi v posamezniku in se vleče iz tistega časa. V Evropi velja to predvsem glede krščanstva, velja torej za rimskokatoliško Cerkev pa tudi za pravoslavje, manj pa za protestantizem. Takrat so Cerkev imenovali razredno sovražnico, sedaj pa jo preprosto imenujejo tajkun.

Tam, kjer je svojčas religiji odvzemala svobodo politika, jo danes jemljejo najrazličnejši predsodki. Na to sem se spomnil, ko sem primerjal zadnji volilni izid v Sloveniji, v eni od slovenskih župnij, kjer je obisk nedeljske maše 92-odstoten (92 odstotkov župljanov je na nedeljo redno pri maši!). Tam je dobila slovenska stranka, ki zagovarja krščanska načela, le 0,03 odstotka glasov. Res je, da nekateri tamkajšnji volivci ne morejo pozabiti oškodovanja, ki so ga bili deležni ob denarni

V soboto, 5. novembra, so imeli v cerkvi pri Subidi praznično slavlje. Nadškof msgr. Dino De Antoni je namreč podelil zakrament sv. birme šestim mladim s Plešivega in iz Krmina; to so: Andrea Luciolli, Elisa Luciolli, Matija Blažič, Giuseppe Pflanz, Veronika Keber in Tereza Keber. Pri maši je pel združeni pevski zbor s Plešivega in z Jazbin. Birmance je na ta korak dve leti pripravil dušni upravitelj g. Mirko Butkovič. Rojaki s Krminskega so posebno veseli, ker so tokrat imeli prvič sv. birmo pri Subidi, pa tudi nadškof je tokrat prvič maševal pri njih.

Kratki

Srečanje zamejskih knjižnih založnikov

Prejšnji torek, 13. t. m., je bilo v Katoliški knjigarni v Gorici neformalno srečanje predstavnikov zamejskih knjižnih založb, na katerem so se ob kavi pogovarjali, kako bi tudi v Gorici in na Goriškem ljubiteljem knjige približali slovensko knjigo in avtorje. Sklenili so, da bodo tudi v Katoliški knjigarni prirejali v prihodnjem letu podobna srečanja, kot so že v Trstu uveljavljena srečanja Na kavi s knjigo.

Sv. Ivan / Priprava na Božič

V duhovniji sv. Ivana v Gorici je bila v nedeljo, 11. t. m., po maši, ki so jo oblikovali otroci in mladi, priprava na Božič. Najprej so bile pevske vaje, ki jih je vodila Katerina Ferletič, na harmonij pa spremljala Alenka

Radetič. Nato je župnik Marijan Markežič spregovoril otrokom in mladim o boju proti slabemu. Lepa skupina udeležencev se je na prijetnem srečanju potem razdelila v dve skupini: srednješolce je na spoved s spraševanjem vesti pripravila katehistinja Mirjam Bratina, katehistinja Ani Saksida pa je sledila osnovnošolcem, ki so z risbo odgovarjali na vprašanje, kaj lahko storijo pred Božičem zase in za druge, da se bo Jezus zares rodil med nami, kaj sploh želijo Goričanom za letošnji Božič. Za spoved sta mladim bila na voljo msgr. Cvetko Žbogar in p. David Šrumpf.

Betlehemska luč, luč miru

Krajevni svet Pevma-Oslavje-Štmaver, KD Sabotin, župnija sv. Mavra in Silvestra, TD Solkan in župnija Solkan v sodelovanju s skavti obveščajo, da bodo Solkanci izročili Betlehemsko luč sosedom iz Pevme, Štmavra in z Oslavja ter vsem, ki si želijo lučko miru, v soboto, 17. decembra, ob 17. uri na kmečki domačiji Grad Štmaver št. 1 (pri Barnabi) v Štmavru. Srečali se bodo na nekdanjem kmečkem mejnem prehodu. Kulturni spored bodo oblikovali OPZ Štmaver, skavti s poslanico miru, CPZ Solkan, MP Štmaver in ga. Gabrijela Vidmar na citre. Sledili bodo družabnost ter božična in novoletna voščila. Vabljeni!

Duhovnija sv. Ivana v Gorici / Božič 2011

Božična spoved za vse od 19. do 23. decembra med 17. in 18. uro. Božična noč: ob 20. uri v Zavodu Sv. Družine; pri sv. Ivanu ob 23.40 božično pričakovanje, ob 24. uri polnočnica. Ogled družinskih jasic 26. decembra po maši (otroci naj se prijavijo za župnijsko tekmovanje). Dne 1. januarja 2012 ob 15. uri v Zavodu Sv. Družine molitev za mir. V nedeljo, 8. januarja 2012, bo ob 10. uri pri sv. Ivanu blagoslov otrok ob jasliah, sledita ogled posnetkov jasic in nagrajevanje tekmovanja. V nedeljo, 15. januarja, bo po maši ob 10. uri pri sv. Ivanu božični koncert vokalne skupine Cantate Domino iz Kočevja.

Sveti Miklavž je obdaril štandreške otroke

Sveti Miklavž je res radodaren, saj obišče vse naše in tudi druge kraje in razveseli otroke z raznimi darili. Ustavil se je tudi v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu, kjer ga je nestrpno pričakovalo lepo število otrok in njihovih staršev. V pričakovanju prihoda svetnika so otroci in tudi nekateri odrasli pripravili lep prizor z naslovom Miklavžev večer pod mentorstvom Daniele Puja. Sveti Miklavž je bil zadovoljen s sprejemom in ob sodelovanju angelčkov bogato obdaril prisotne otroke.

Odprtje razstave goriškega slikarja Jožeta Ceja v galeriji Kulturnega doma v Gorici

V sredo, 14. decembra 2011, je bilo v galeriji Kulturnega doma v Gorici odprtje samostojne razstave slikarja Jožeta Ceja iz Gorice kot poklon umetniku ob njegovem življenjskem jubileju. Umetnika je predstavil goriški likovni kritik Joško Vetrh. Jože Cej se je rodil leta 1941 v Gorici. Leta 1960 je diplomiral na slovenskem učiteljskišči, leta 1962 pa na umetnostnem liceju v Benetkah. Tam je leta 1970 diplomiral na Fakulteti za arhitekturo. Publiko se je prvič predstavil leta 1955. Udeležil se je več skupinskih razstav in imel okoli deset samostojnih razstav. Avtor je v akvarelu našel primerno sredstvo, s katerim na preprost in neposreden način ponudi občutke, ki so ga prevevali med njegovimi potovanji in ob stiku z naravnim okoljem. Razstava bo odprta do 10. januarja 2012, od ponedeljka do petka, od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 18.00, in v večernih urah med kulturnimi prireditvami.

Goriški rajonski sveti tik pred ukinitvijo

Uresničujejo se temna predvidevanja

Goriškim rajonskim svetom se čas nezadržno izteka, rešitve pa še ni na obzorju. Kaj to pomeni? Ali se je občina Gorica odločila, da se jim odpove? Taka in drugačna vprašanja si lahko postavimo glede na to, da do danes še ni uradnega predloga občinskega odbora. Vse skupaj postaja vse bolj zapleteno, kajti na podlagi deželne zakona 1/2011 naj bi bil termin za ureditev nove porazdelitve prav 31.12.2011. Celoten postopek pa morata obravnavati še občinska komisija za statut in nato občinski svet, kar zahteva določen čas. Izginotje rajonov pa bi za goriško občinsko območje predstavljalo hudo in nenadomestljivo izgubo, saj so bile te oblike občinske decentralizacije pomembne predvsem v predmestnih predelih. Ne

pozabimo, da se morajo rajonski sveti izreči o številnih občinskih sklepih finančne, urbanistične in socialne narave. Goriško prefektnjo Mario Augusto Marroso je na to problematiko prejšnji petek, 9. decembra, opozorilo pet rajonskih predsednikov. Po budnik le-tega je bil Walter Bandelj, predsednik rajonskega sveta v Podgori, kateremu so se pridružili še kolegi iz Štandreža, Madonnine, Ločnika in Pevme-Oslavja-Štmavra. Vsi skupaj so poudarili pomembno vlogo, ki jo opravljajo v goriškem predmestju. Še posebno pomembne pa so te posvetovalne občinske enote tudi za uveljavljanje določil

Bernard Spazzapan (foto DPD)

zakonov 482/99 in 38/01 zaradi prisotnosti slovenskega in furlanskega prebivalstva. Goriška prefektnja je pozorno poslušala opozorila petih predsednikov. Na njihovo prošnjo se je tudi obvezala, da jih bo posredovala deželnemu vladnemu komisarju Ales-

sandru Giacchetti.

V EZTS dva goriška Slovenca

Po ponedeljkovem zasедanju goriškega občinskega sveta je končno tudi Gorica imenovala svoje predstavnike v odbor Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje, ki ga je ustanovila skupaj z občinami Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba. Pri tem je razveseljiva vest, da sta bila imenovana tudi dva Slovenca, in sicer Bernard Spazzapan, ki ga je predlagala SSK, in Livio Semolič, ki ga je predlagala Demokratska stranka. Imenovanje, ki ga je potrdil občinski svet, je pomembno, saj bo sedaj lahko EZTS začel delovati in zasledovati tiste cilje, ki jih celotno čezmejno področje pričakuje in potrebuje. Prisotnost dveh goriških Slovencev pa je vsekakor pozitivno znamenje, ki bo jamčilo, da bodo v nadaljnjih načrtih upoštevali našo narodno skupnost ter jo vanje tudi aktivno vključili.

Julijan Čavdek

Uspešna sanacija plazu v Štmavru
Družina Robazza spet na varnem

V soboto, 3. decembra, je bilo na dvorišču družine Robazza, za cerkvijo v Štmavru, posebno praznično vzdušje, ki ga tudi pršenje dežja ni moglo pokvariti. Pred dvema letoma jim je namreč čez noč zaradi plazu izginilo pol dvorišča, v soboto pa se je s prerezom traku in praznovanjem končalo za družino zelo mučno obdobje. Kljub začetnim mukam in težavam so družini prišle na pomoč politične oblasti. Predsednik Krajevne skupnosti Štmaver-Pevma-Oslavje Lovrenc Peršolja se je v uvodnih besedah zahvalil vsem, ki so pripomogli k temu, da se je zgodba srečno iztekla. Krajevni svet je dogodek takoj javil občinski upravi, na deželi pa si je za to prizadeval deželni svetnik SSK Igor Gabrovec. Civilna zaščita s pomočjo gradbenega podjetja Be. mo. ter iz Nem je takoj po prejemu finančnega prispevka, januarja 2011, pričela

dela, ki so se končala že konec avgusta. Družina se je pred tem morala začasno izseliti. Poleg drenaže zemljišča so bili urejeni tudi odtočni kanali in občinska cesta. Dogodka se je udeležilo veliko političnih predstavnikov: župan Ettore Romoli, odbornik Francesco Del Sordi, prefektnja Maria Augusta Marroso, deželni odbornik Riccardo Riccardi, deželni svetnik Igor Gabrovec, pokrajinski svetnik Aljoša Sosol, občinski svetnik Silvan Primosig, števerjanska županja Franca Padovan, komandant orožnikov Arcidiacono, kapetan finance Zorzutto ter visoki predstavniki policije in gozdne straže. Župan Romoli se je zahvalil Civilni zaščiti, ki se je zelo izkazala. Svetnik Gabrovec je povedal, da sanacija sicer ni vedno potekala kot po maslu. Potrebneja je bilo namreč veliko truda, a zgodba se je srečno iztekla in dokazala, da so usadi problem celotne skup-

nosti in ne le posameznikov, ki jih prizadenejo. Odbornik Riccardi je poudaril, da skuša deželna uprava biti pozorna na probleme, ki se pojavljajo, in jih reševati po svojih močeh.

Župnik Marijan Markežič je nazadnje blagoslovil dela in vse

prisotne, nato pa sta gospodinja in hči prerežali trak ob vhodu v na novo urejeno dvorišče. Poskrbljeno je bilo tudi za odlično pogostitev, družina pa je bila seveda ob koncu te zgodbe zelo srečna. Konec dober, vse dobro.

SR

Velik uspeh malega violinista

Na 7. mednarodnem natečaju Ars nova competition - Nagrada Spincich, ki je bil v Trstu od 3. do 10. decembra 2011, je Aleš Lavrenčič, učenec violine v razredu profesorja Jurija Križniča v SCGV E. Komel, prejel 1. absolutno nagrado ex aequo v svoji kategoriji. Aleš je tekmoval z 28 prijavljenimi kandidati, v kategoriji med 11. in 14. letom, iz Slovenije, Hrvaške, Poljske, Rusije in Avstrije in osvojil prvo mesto z 98/100 točkami. Aleš je bil edini predstavnik iz Italije. Igral je tudi na koncertu zmagovalcev, ki je bil v soboto, 10. decembra, v dvorani Tripcevih v Trstu. Čestitamo!

ŠTANDREŽ Nov knjižni podvig Ivanke Jermol Zavadlav

Nove in stare uganke

V četrtek, 8. decembra 2011, je bilo v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu prijetno srečanje s pesnico Ivanko Jermol Zavadlav, ki ustvarja za otroke in mladi. Spoznali smo njeno zadnje delo, in sicer Zbirko starih in novih ugank, ki jih je sama napisala. Pesnico in njeno delo je predstavila Majda Zavadlav, ki je med drugim povedala: "Uganke navdušujejo, ker poskrbijo za pravo mero napetosti in ker krepijo, če jih otrok pravilno reši, občutek uspešnosti. Povečajo pa tudi sposobnost za koncentracijo, smisel za logiko in jezikovno gibčnost, zato smo jih tudi pri pouku večkrat uporabljali, da smo se

Ivanka Jermol Zavadlav (foto DP)

jih učili na pamet, da smo se vpleljali v novo učno uro, ki je postala tako bolj privlačna in zanimiva.

Napisati uganko sploh ni tako preprosto, kot se zdi na prvi pogled. Nekateri so z rimo, druge se nam predstavljajo v nevezani besedi. Nekateri opisujejo zunanjo podobo stvari, druge želijo prikazati bistvo stvari. Te prispevajo k oblikovanju pojmov. Nekatere so prikazane v prispodobi. Pri vseh otrok miselno aktiven in ob reševanju deluje tudi njegova domišljija. Nekatere želijo otroka sprostiti s svojo šaljivostjo, druge pa zahtevajo odgovor v rimi. Vse uganke pa govorijo o stvarih, ki jih otrok pozna in jih

lahko srečuje v svojem okolju. Ivanka Zavadlav je uganke napisala in zbrala predvsem zato, da se bomo vsi ob branju ali poslušanju zabavali in seveda tudi potrudili, da bomo prišli do pravega odgovora". Uvodno misel zbirki je napisal Karlo Nanut. Sledijo uganke, vseh je 182, ki se zvrstijo na 90 straneh. Nekatere uganke imajo kar zraven ilustrirano rešitev.

go uredila in oblikovala. Barbara Markič in Karlo Nanut sta lektorirala. Tiskanje in založništvo je prevzela tiskarna Sedmak iz Ajdovščine.

Lep jutranji dogodek, ki ga je priredilo Prosvetno društvo Štandrež, je obogatil štandreški otroški cerkveni zborček, ki je ubrano nastopil pod vodstvom Lucrezie Bogaro in ob klavirski spremljavi Tiziane Zavadlav. Vidno ganjena Ivanka je podpisovala svojo zbirko številnim

Cerkveni OPZ Štandrež (foto DP)

Pri izdaji knjige so poleg avtorice sodelovali še Branko in Aleksandra Paravan, ki sta knji-

ljubiteljem te zvrsti, predvsem mladim.

DP

ŠTMAVER Miklavževanje v KD Sabotin

Iskriva igrlica o debelušasti Luni

Sv. Miklavž se je med vsakoletnim zemeljskim popotovanjem ustavil tudi v Štmaveru, lični vasi ob vznožju Sabotina, v kateri je kulturno življenje v zadnjih letih zelo živahno. Otroci in seveda njihovi odrasli spremljevalci so ga v lepem številu pričakali v torek, 6. decembra 2011, v dvoranci Kulturnega društva Sabotin, kjer so nekoč domovali osnovnošolski razredi. Najprej je pred občinstvo stopil Otroški pevski zbor Štmaver, ki ga je za to priložnost prvič vodila zelo mlada pevovodkinja Lara Feri. Zborček, ki ga sestavljajo domači otroci in prijateljski iz sosednjih vasi, je ob glasbeni spremljavi Martine Valentinčič nežno zapel *Pridi, ljubi Jezus*, hudomušno pa sta nato

zazveneli še živahni Šola in Lonček, lonček. Potem pa je odski prostor, ki so ga zamejevala drevesa, ob straneh pa sta stala stojnica z napisom Prodaja kur in napis Shuševalni salon, s svojim igrivim nastopom napolnila nenasitna Luna, ki se je tako zredila, da je zaradi teže telebnila z nebesnih širjav naravnost na

zemljo. Zaman se je skušala po nebesni lestvi splezati nazaj k seštricam zvezdicam. Obupana se je oglasila pri stojnici, kjer jo je naglušni prodajalec tako zmedel, da se je najedla mehkih kurjih bedrc. Skoraj bi počila od prevelike teže, pa se je le opogumila in pod vodstvom stroge vaditeljice

režijo. V skromnem mesecu časa je z otroki iz KD Sabotin pripravila prijetno uprizoritev. Pri tem ji je bila nedvomno v veliko pomoč Lara Feri, ki je kot protagonistka Luna sproščeno obvladovala kar dolg tekst in s svojo živahnostjo razgibala dogajanje, pri katerem so vlogo povezovalke, prodajalca in vaditeljice odigrali Majda Ceresatto, Andrej Devinar in Barbara Devinar. Za glasbeno spremljavo, tudi v raperskem ritmu, je poskrbela režiserka Radinja. Sceno je izdelal Adrijan Feri, zelo lep, bleščeč kostum, iz katerega se je smejala okroglolična luna oz. suhi krajec, je sešila Irena Prinčič. Program prijetnega večera sta napovedali Majda Ceresatto in Petra Feri, prisotne pa je pozdravil in se nastopajočim zahvalil predsednik društva KD Sabotin Valentin Devinar. Vsi so bili deležni priščnega ploskanja.

V spremstvu dobrega angela in dveh groznih hudičev se je nato pojavil sivobrati svetnik (Marko Brajnik, eden izmed stebrov dramskega odseka PD Štandrez, je v tej vlogi obredel kar nekaj dvoran, šol in vrtcev!), ki je otrokom priporočil, naj bodo ubogljivi in naj ne čepijo preveč časa pred televizijo, raje naj v zameno v roke kako lepo knjigo. Bogato jih je obdaril in velik paket namenil pevmškemu otroškemu vrtcu. Otroci so mu zapeli *Mi se imamo radi*, za konec pa še *Na planinah sončece sije*.

IK

Za študirajočo mladino

Dva natečaja in enkratna nagrada

V spomin na javnega delavca in mecena Mihaela Flajbana Slovensko dobrodelno društvo v Trstu tudi letos, in to že 25. leto zapored, razpisuje natečaj za študijske nagrade, namenjene univerzitetnim študentkam in študentom slovenske narodnosti iz dežele Furlanije Julijske krajine, tokrat pa še enkratno študijsko nagrado v spomin na svojo dolgoletno odbornico Ireno Srebotnjak.

Redni razpis:

Maturantu ali maturantki, ki se je letos vpisal oz. vpisala v prvi letnik univerze, bo SDD podelilo nagrado, ki se bo ponavljala vsa leta študija, če bo dobitnik redno študiral. Komisija bo o tem odločala na podlagi potrdila o zahtevanih in opravljenih izpitih.

Prosilci morajo **do 31. decembra 2011** poslati po **navadni pošti** ali predložiti na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva (uradne ure so ob četrtkih od 16.00 do 18.00) naslednje dokumente:

- prošnjo, naslovljeno na Slovensko dobrodelno društvo, ki naj vsebuje osebne podatke, število družinskih članov, izčrpano sliko o opravljenem študiju, o kulturnem in športnem udejstvovanju ipd.;
- potrdilo ISEE;
- potrdilo o vpisu na univerzo;
- potrdilo o opravljenem zrelostnem izpitu z oceno.

Prejemniki nagrade iz prejšnjih let morajo **do 31. decembra 2011**, predložiti potrdilo o predpisanih in opravljenih izpitih ter fotokopiji prve strani univerzitetne knjižice (indeksa) ter potrdila o plačilu univerzitetnih pristojbin za leto 2011-2012.

Enkratne nagrade:

Poleg glavne nagrade bo SDD v mejah svojih možnosti podelilo eno ali več enkratnih nagrad ("una tantum") tudi drugim proslcem vseh letnikov, pri čemer bo upoštevalo njihove zasluge in potrebe. Prosilci za enkratne nagrade, ki niso vpisani v prvi letnik univerze, naj prošnji, ki jo morajo oddati **do 31. decembra 2011**, priložijo potrdilo o predpisanih in opravljenih izpitih, potrdilo ISEE in fotokopiji prve strani univerzitetne knjižice (indeksa) ter potrdila o plačilu univerzitetnih pristojbin za leto 2011-2012.

Nagrada "Irena Srebotnjak":

V spomin na dolgoletno odbornico razpisuje Slovensko dobrodelno društvo tudi natečaj za enkratno študijsko nagrado "Irena Srebotnjak", ki bo **prednostno namenjena študentom ali študentkam likovne ali glasbene umetnosti**.

Maturantu, ki se je letos vpisal v prvi letnik takega študija na univerzitetni stopnji, bo SDD podelilo nagrado, ki se bo ponavljala vsa leta študija (največ pet), če bo dobitnik redno študiral. Komisija bo o tem odločala na podlagi potrdila o zahtevanih in opravljenih izpitih. Prosilci morajo **do 31. decembra 2011** poslati po **navadni pošti** ali predložiti na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva (uradne ure so ob četrtkih od 16.00 do 18.00) naslednje dokumente:

- prošnjo, naslovljeno na Slovensko dobrodelno društvo, ki naj vsebuje osebne podatke, število družinskih članov, izčrpano sliko o opravljenem študiju, o kulturnem in športnem udejstvovanju ipd.;
- potrdilo ISEE;
- potrdilo o vpisu;
- potrdilo o opravljenem zrelostnem izpitu z oceno.

Upravni odbor SDD bo imenoval ocenjevalno komisijo, ki bo pregledala vse predložene prošnje ter na podlagi dokumentov in notranjega pravilnika sestavila prednostno lestvico. Upravni odbor bo na podlagi prednostne lestvice določil dobitnike nagrad. Odločitve upravnega odbora so dokončne in brezprizivne.

Za akademsko leto 2011/2012 znašata **glavna nagrada in nagrada "Irena Srebotnjak" po 1500 evrov za prvi letnik in 1500 evrov za vsak poznejši redni letnik**. Enkratne nagrade "una tantum" znašajo 500 evrov.

Upravni odbor SDD

ŠKOCJAN OB SOČI Srečanje štirih pobratenih občin Skupen prižig lučk

V nedeljo, 11. decembra 2011, je bilo v občini Škocjan ob Soči tradicionalno občinsko praznovanje, poimenovano *Mir in solidarnost pod drevesom*, ki je spet poudarilo medsebojno navezanost treh pobratenih občin. Praznik izmenično poteka že več let vsakič v eni od štirih pobratenih župnij škocjanske občine. Lani je bilo v kraju Isola Morosini, predlanskim pa v palači Marchese de Fabris v Beljanu. Tokrat so hkrati praznovali zahvalno nedeljo; med mašo so kmetje darovali župniji poljske pridelke. Te so razdelili družinam v stiski. Po maši so pomen kmetijskih dejavnosti poudarili županja Silvia Caruso,

iz osnovne in srednje šole v Pierisu. Domačini in delegacije pobratenih občin iz Divače ter iz korškega kraja Škocjan v Podjuni (St. Kanzian am Klopeiner See) so se nato napotili na del trga, na katerega so postavili smreko, ki jo vsako leto podarjajo Avstrijci. Po kratkem pozdravnem nagovoru domačega župnika Pierpaola Soranza in županje Silvie Caruso sta vsak v svojem jeziku pozdravila še Drago Božac in Thomas Krainz (*na sliki*). Nato pa so skupno pritiskali na gumb in prižgali razsvetljavo božičnega drevesa, ki so ga okrasili šolarji in je pomemben simbol prijateljstva med občinami. Praznovanje se je nadaljevalo s petjem otrok pred drevesom;

podpredsednica goriške pokrajine Mara Černic, deželni svetovalec Giorgio Brandolin in predstavnik kmečke zveze. Sledila je blagoslovitev traktorjev. Popoldne se je zvrstil še utečen kulturni program pod velikim šotorom pred občino. Nastopali so skupina "Costumi bisiacchi" iz Turjaka z novim otroškim podmladkom, mladi koroški kantavtor Kres Linc, mladinska godba na pihala Mavrica iz Divače, zbor Angelo Capello iz Beljana, Filarmonica Candotti iz Pierisa in dva zborčka

tam so si predstavniki občin izmenjali darila in seveda voščila. Domača društva so ves dan ponujala na stojnicah domače dobrote; izkupiček bodo kot vsako leto podarili revnejšim družinam. Ob tej priložnosti so se srečali tudi predstavniki društev Jadro iz Ronk in Vinko Poljanec iz Škocjana, ki že več let sodelujeta pri srečanjih teh pobratenih občin. Za ta lepa snidenja skrbi vedno tudi izvrsten bizjaški občinski odbornik Sergio Cosolo. **Karlo Mučič**

Obvestila

Slovenske višje srednje šole v Gorici vabijo na dan odprtih vrat poklicno-tehničnega pola (Ivan Cankar, Žiga Zois in Jurij Vega) in licejskega pola (humanistični licej Simon Gregorčič, znanstveni licej Simon Gregorčič-opcija uporabne znanosti in klasični licej Primož Trubar) v petek, 16. decembra 2011, in v sredo, 25. januarja 2012, od 18. do 20. ure v šolskem centru v ulici Puccini 14 v Gorici. Obiskovalci si bodo lahko ogledali šolo, profesorji pa jim bodo nudili informacije o študiju in bodo na razpolago tudi za individualne pogovore.

Amatersko športno združenje Olympia - Gorica vabi na Telovadno božičnico v četrtek, 22. decembra 2011, ob 17. uri v telovadnici AŠZ Olympia - drevored 20. septembra 85 - Gorica. Nastopajo deklice in dečki predšolske skupine "Gymplay", ritmičarke in orodni telovadci, odbojkarji, športno plesna skupina Olympia.

Nudim čiščenje in likanje. Sem mlajša gospa z izkušnjami pri takem delu. Kličite na tel. 00386/70777512.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386-40-700111.

Darovi

Za CRO Aviano: namesto cvetja na grob pokojnega Joškota daruje Milica Devetak z Vrha 50 evrov.

Ob deseti obletnici smrti ljubega očeta Cirila Koršiča darujejo hčere Marilka, Verena in Iva za Kulturni center Lojze Bratuž 150 evrov.

Sožalje

SCGV Emil Komel se spoštljivo klanja spominu pokojnega prof. Silvana Križmančiča in izraža iskreno sožalje vsem v družini.

Ob izgubi drage Laure izreka Mariju Conzuttiju in družini iskreno sožalje Prosvetno društvo Rupa-Peč.

Ob slovesu drage mame Jerice izrekamo iskreno sožalje Nadj, Valterju, Marjanu Sosolu in ostalim svojem ter sočustvujemo z njimi vsi z uredništva Novega glasa.

Zahvala

Sestre Zavoda Svete Družine se zahvaljujejo vsem župnijskim skupnostim in posameznim dobrotnikom za prejete darove ob zahvalni nedelji, kakor tudi za prejete darove ob drugih priložnostih. Vsem Bog povrni!

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 16.12.2011 do 21.12.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored: **Petek, 16. decembra** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2. **Nedelja, 18. decembra** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju. **Ponedeljek, 19. decembra** (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila. **Torek, 20. decembra** (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 21. decembra** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Srečen Božič - Izbor melodij.

PROSVETNO ŠPORTNO DRUŠTVO NAŠ PRAPOR in
KRAJEVNA SKUPNOST PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE

Harmonikarski orkester GM Synthesis 4

dirigent **Fulvio Jurinčič**

BOŽIČNE DROBTINICE

tekst **Elena Husu**

Večer bodo uvedli:

zbor in recitatorji Otroškega vrtca iz Pevme, vodi učiteljica Katja Bandelli
zbor in recitatorji OŠ Josip Abram iz Pevme, vodi učiteljica Marta Ferletič

Petek, 16. decembra 2011, ob 19.30
v cerkvi v Pevmi

V SODELOVANJU Z ŽUPNIJO SV. MAVRA IN SILVESTRA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

**Koncertna sezona
2011-2012**

BOŽIČNI KONCERT

Nataša Jakopič, sopran

Martina Kocina, mezzosopran

Dekliška vokalna skupina Bodeča neža

Jasna Merlak, harfa

Orkester ArsAtelier

Mateja Černic, dirigent

Benjamin Britten - A CEREMONY OF CAROLS

Patrick Quaggiato

Aleksander Vodopivec - Priredbe slovenskih božičnih pesmi

Kulturni center Lojze Bratuž

torek, 20. decembra 2011, ob 20.30

predprodaja vstopnic na tel. 0481 531445
info@kclbratuž.org

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi Pravljice za bele zimske dni

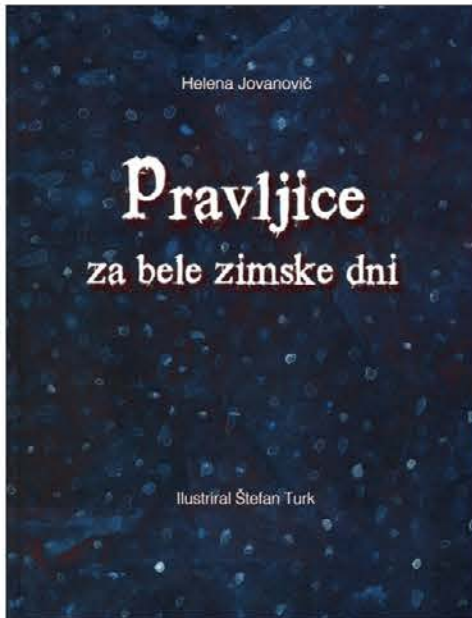
Kakšni so zimski večeri, postlani s pravljicami? Temnomodri (s komaj zaznavnimi toplimi barvnimi odtenki), posuti z belo svetlobo snežink, ki si jih želi vsak otrok, še posebno v času adventnega pričakovanja. In take so platnice otroške knjige *Pravljice za bele zimske dni*, ki je pred kratkim izšla v redni zbirki Goriške Mohorjeve družbe za leto 2012.

Avtorica Helena Jovanovič je svoje pravljice pospremila med mlade bralce z izvirno zamisljo. Ustvarila je pripovedni okvir, v katerem Matija željno pričakuje božične počitnice, se z mambo, ki mu šiva obleko belega medveda, pripravlja na šolsko prireditev, nato pa z dve leti mlajšo prvošolko Tino na podstrešju na dnu omarice odkrije sivo kovinsko železno skrinjico in v njej porumenele papirje, prevezane z zlatim trakom. Otroka se razveselita zgodbi, ki jih je pred mnogimi leti zapisala babičina roka, in se nazadnje vrnete v kuhinjo, kjer že omamno dišijo božični piškoti, ki jih je napekla Matijeva

mama. V ta dogajalni lok je pripovedovalka vključila krajši dramski prizor s polarnimi živalicami v Božičkovi deželi (uporaben tudi za božični nastop) in pet zimskih pravljič (katerih naslove bi kazalo povzeti v sklepnem kazalu).

Knjiga se spretno vijuga med toplino Heleninega pripovedovanja in skrivnostno, hladnotoplo podobo Štefana Turka. Ilustrator pripada mlajši generaciji likovnikov in išče svoj izvirni ilustratorski izraz, ki naj bi izstopal v drugačnem pristopu k pravljичnemu besedilu, obenem pa bolje pozna okus mlajšega bralca, danes o (d) čaranega tudi od strahljivih podob malih čarovnikov... Ilustracija sloni na kontrastih rdečih in modrih barvnih elementov, iz katerih mestoma komaj zaznavno pokuka nekaj črk kolaža. Opečnato rdeča notranjost platnice otroka zapelje v hladni svet polarnega mraza, ledenih slapov,

zalezenelih drsališč, skrivnostnih votlin, kristalnih ledenih kipov, mesta, ovitega v modrikavo luč, modrikastega dreveščka, sneženega moža in njegovih prijateljev. Temu pravljичnemu barvnemu spektru se postavlja nasproti paleta toplih barv v orisovanju človeških obrazov, likov, drevesnih debel in nazadnje maminih piškotov v topli kuhinji. Kot je poudarila sama avtorica, je bila pozorna na besedišče, sicer

preprosto, nazorno slikovito in ustvarjalno pri poimenovanju pravljичnih junakov, kot Bart, Ten, in pa seveda Snežana,

Snežko, Ledan, Leda, Mrzil. Pripovedi so domišljjsko razgibane, fantastično prepričljive, obenem preprosto vsakdanje in sodobne, vendar obarvane s patino nostalgčnosti. V pravljici *Ledeni slap* zastrta sporočilnost opozarja na pomen umetnikovega dela, ki lahko zaživi le, če se ustvarjalec ledenih kipov iz skrite votline opogumi in začne deliti svoje umetniške stvaritve z drugimi. Sicer pa iz knjige diha avtoričina ekološka občutljivost: škrt Snežin opozarja na posledice onesnaževanja narave, na klimatske spremembe in otrokom pripisuje gotovo vsečno vlogo, naj starše in odrasle opozarjajo na pravičen in urejen odnos do okolja. Zimski dnevi, beli ali ne, bodo gotovo bolj domačnostno topli, če jih bodo ogreli Helenini literarni junaki, s katerimi se otroci lahko poistovetijo, pa Štefanovi likovni interierji in na trenutke v grotesken videz ujete figure, oblečene v rdeče in opečnato rjave jopice, plaščke, kape in šale. In če bomo

pravljice brali odrasli na glas, bomo z izbrano slovensko besedo otrokom preganjali domišljjski hlad in mraz.

Majda Artač Sturman

Topel pogled v življenje Slovenske Istre Zorane brazde

Tokratna številka *Brazd s trmuna* povzema dosedanje delo prizadevnih članic in članov Krožka v simbolično sedmih razdelkih, kar ima po oceni Nadje Rojac, ki je mentorica krožka in urednica zbornika, trajno vrednost in je še posebej vredno spomina.

To je pravi vademekum – več: leksikon, več: enciklopedija o življenju v Slovenski Istri. 1. Ne le zaradi kronologije, temveč tudi po teži snovi je na častnem prvem mestu razdelek o glagolici. Istrski kompendij o njej naj bo spodbuda za premislek o širše zasnovanem delu, mogoče celo monografiji v celotnem slovenskem kulturnem prostoru. 2. Drugi razdelek je posvečen duhovni kulturi, kakor se je ohranila do nedavna v šegah in navedah, o katerih bodo prihodnji rodovi lahko le še brali, česar se naš rod lahko še vsaj nostalgčno spominja. 3. Članki o prvih slovenskih šolah v Slovenski Istri so podprti s strokovno literaturo, razpoložljivimi viri in osebno oz. doživljaj-

slovca Ivana Koštiala in za napredek zavzetega Avgusta Gojkoviča. Praksa in šola sta nekaterim Istranom omogočili, da so se dvignili nad povprečje v domačem okolju ali so se od njega celo poslovili in ponesli istrsko identiteto v svet. 4. V trdem svetu poslovnih in družbenih odločitev so se izkazali cenjeni župan občine Marezige Matej Kocjančič, gospodarstvenik, politični in kulturni delavec Josip Agneletto, uspešen poslovnež in podpornik slovenskih organizacij v Trstu Štefan Lovrečič – Stipe ter planinec in svetovni popotnik Libero Polojaz. Poleg naštetih se dandanes v umetnosti in gospodarstvu trudi še veliko drugih, toda v 15. številki *Brazd* so predstavljeni le tisti, katerih življenjski opus je že dokončan.

5. Naslov istrskega "čedermaca" sta si prislužila duhovnika Alojz Kocjančič, France Ravnik, doma iz Smokuča na Gorenjskem, kjer bi zaradi njegovega prizadevanja za slovenstvo v Istri prav tako morali gojiti spomin nanj. To bi bila lahko lepa iztočnica za kulturno sodelovanje med dvema slovenskima pokrajinama: Istro in Gorenjsko!

6. Življenjske zgodbe nam brez olepšav približajo življenjski stil žena in deklet, ki so s svojo merkantilistično dejavnostjo povezovala istrsko zaledje s Trstom, in tistih, ki so pomagale reševati domačije z napornim delom v izolski tovarni za predelavo rib.

Bralca pretrese surovost, ki je je bil med drugo svetovno vojno v nemških koncentracijskih taboriščih deležen taboriščnik Franc Koren. Očara pa ga opis otroške glasbene intuicije pri poznejšem ki-parju in glasbeniku Slavi Bati. Resnica o izseljevanju v Trst se tu pokaže v precej drugačni luči, saj se iz člankov vidi, da so se iz Istre po sili razmerja odpravljali tudi slovenski prebivalci.

7. Seveda je za umetniško obdelavo v Istri najprej pri roki kamen. Dokazano je, da je mojstru Benku iz Sočerge, stavbarju in kamnoseku, služil v ta namen že v 15.

stoletju. V likovni umetnosti sta se izražala še slikar Božidar Jakac in kipar Jože Pohlen. Marija Franca si je prislužila naziv "matična šavrske Istre". V besedno umetnost so se zatekali duhovniki in pesniki Alojz Kocjančič in Milan Kurec, preveč pozabljen Ferruccio Jakomin in Emil Pribac ter iskrivi Rado Bordon pa tudi kulturni delavec in publicist Rafael Vidali, ki ga je mikalo predvsem narečno ustvarjanje. Z glasom je odre žlahtnila operna pevka Ksenija Vidali.

Sledi mala antologija istrske poezije in proze z avtorji: Marija Andrejašič Koren, Dinko-Dominik Bizjak, Andreja Blažič Klemenc, Mirella Bonaca, Alferija Bržan, Ferruccio Jakomin, Edelman Jurinčič, Irena Lušina, Ivan Novak, Boris Pahor, Pina Pištan, Bert Pribac, Viktorija Pucer Štromar, Ljuba Smotlak, Marjan Tomšič, Danila Tuljak Bandi, Rafael Vidali.

Ali je že prišel čas za temeljito analizo njihove ustvarjalnosti glede na specifično pokrajinsko identiteto?

S spominom na duhovnika in istrskega pesnika Alojza Kocjančiča: Po besedi smo ljudje, Po besedi smo Slovenci, Po Besedi smo kristjani.

Naj *Brazde s trmuna* namoči rosa z neba in obsije sonce ponosa in zadoščenja tiste, ki so sejali vanje, in druge, ki so pleli. Naj ne odidejo prehitro z njive, ki se željno pričakuje njihovega znoja in potu. Semena so res posejana, toda brez pletve ni žetve.

O vsebini, ki jo prinašajo *Brazde s trmuna*, "celinski" Slovenci veliko premalo vemo, pa tudi potrudimo se ne, da bi izvedeli kaj (več)! Naloga šole je, da bi mladim rodovom vcepilja v zavest ne le zemljepisne posebnosti posameznih slovenskih pokrajin, ampak tudi različne zgodovinske usode posameznih dežel in njihove kulturne vrednote, s katerimi bogatijo slovensko dediščino in istovetnost. Da ne bi pozabili na kulturnost in medkulturnost v slovenskem etnosu samem!

Vsaj v letu, ko obhajamo 20-letnico samostojne Slovenije, si želimo, da bi se s problematiko, ki jo strnjeno predstavlja 15. številka *Brazd*, seznanili tudi v osrednji Sloveniji in rojakom na zahodu podali roko v njihovem trudu za ohranjanje slovenske identitete in narodnega dostojanstva.

25 Unescovih let za Škocjanske jame

Škocjanske jame so že 25 let na seznamu svetovne dediščine Unesca kot dragulj "v dobrobit človeštva". Se je kdo tega zavedel? A o tem kdo kaj ve? Pa še morda skrajno vprašanje: koliko je Kraševcev, Bistričanov, Tržičanov ali Goričanov, ki sploh še niso bili v Škocjanskih jamah?

Ta prekrasni primerek Krasa s svojimi jamami, podzemljskim kanjonom, udornicami in slapovi je pred četrto stoletje, natančneje 28. novembra 1986, prepričal odbor za svetovno dediščino pri Organizaciji združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo. V obrazložitvi so takrat zapisali, da gre za območje, iz katerega izvirata izraza "kras" in "dolina", za izjemen ekosistem z rastlinskimi in živalskimi posebnostmi. Zavarovano območje ponuja tudi številna arheološka najdišča, jamske postojanke, naselbine in grobišča, ki pričajo o naselitvi od neolitika dalje. Morda pa je dovolj postanek na Cerkevnikovem mostu in pogled na deročo Reko (ta se po kilometrih podtalnosti dvigne na površje kot Timava pri Štivanu), ki izginja v Hankejev kanal.

Zavarovano območje parka je v teh letih doživelo dober razvoj, kar priča neverjetno številu začudenih turistov z vsega sveta. V njem je redno zaposlenih 22 ljudi, ki skrbijo za 413 hektarov zavarovanega parka. Celih 45.000 hektarov pa znaša vplivno območje, ki obsega porečje reke Reke in tri vasi: Betanjo, Matavun in Škocjan s 74 prebivalci. V teh letih je nastal nov kongresno-promocijski center v nekdanji gostilni v Matavunu, veliko naložb pa je bilo usmerjenih v obnovo in ovrednotenje idilične vasi Škocjan, ki se vrtoglavno pne nad pošastnim kraškim breznom.

Temeljna "zasluga" tega konca Primorske je dejstvo, da se je svetovna znanstvena javnost srečala s slovenskim, matičnim Krasom prav prek njega. V zavodu Škocjanske jame se sprašujejo, zakaj je ta dragulj še vedno bolj prepoznaven v svetu kot doma. Čudijo se dejstvu, da jih Slovenska turistična organizacija ne upošteva dovolj v promociji Slovenije. Ob turističnih atrakcijah Postojnske jame, Bleda, Lipice, toplic... bi si vendarle zaslužili večjo pozornost.

V Sobotni prilogi *Dela* so pred časom pravilno napisali: "Tujci padajo dol, mi pa se ne zavedamo, kaj imamo". Ta zapis naj bo v spodbudo posameznikom in ustanovam, predvsem šolskim, k obisku in raziskovanju uspešljive naravne lepote parka Škocjanskih jam, lepote, ki vzame dih. / JŠ

Poslušajmo ... z branjem

Buena vista social club – Buena vista social club (World circuit, 1996)

Ta je rubrika številka dvajset. Čestitke vsem nam, ki se tedensko zbiram z raznolikostjo glasbe, katere skupni imenovalci so kakovost, zanimivost, pomembnost. V pričakovanju božičnih melodij, ki si jih bomo v bralni poslušalnici privoščili že naslednji teden, da bo ta praznični čas imel svojo toplo glasbeno kuliso, namenjamo ta kotiček plošči iz svetovne glasbene zakladnice. Projekt Buena vista social club je v svet ponesel bogastvo kubanske glasbe in zdaleč ni samo fenomenalna istoimenska plošča. Je (bil) predvsem ducat izrednih glasbenikov, pouličnih instrumentalistov, tradicionalnih kubanskih godcev in pevcev, ki so v skladbe, kot so "Chan chan", "Dos gardenias" in "Candela", vdahnili dušo črnega kubanskega bivanja, katerega življenje sredi 20. stoletja še ni bilo uradno priznано.

Ime je projekt dobil po slavnem klubu iz 50. let v prestolnici Havani. Nostalgčni, že odrasli obiskovalci so štirideset let kasneje ustanovili sloviti ansambel Afro-Cuban all stars, ki ga je kalifornijski producent in kitarist Ry Cooder leta 1996 zavohal, zresnil in prelevil v svetovni fenomen. Na plošči so nastopali velikani, kot so Ibrahim Ferrer, Compay Segundo, Manuel Mirabal, Eliades Ochoa, Omara Portuondo in drugi, Ry Cooder pa jih vključil v mehanizme svetovne, tudi popularne glasbe. Očiten primer t. i. "glasbe iz sveta". Že dobro ostareli, no, zreli Buena vist-ovci so se podali okrog sveta, kar jih je v sicer nepopolni zasedbi pred štirimi leti pripeljalo koncertirat tudi v bližji Gradež.

Po petnajstih letih izida slavne plošče in slikovitem dokumentarcu, ki ga je z njimi leta 1999 posnel ameriški režiser Wim Wenders, ostaja Buena vista social club pojem kubanske glasbe, višek tradicionalne glasbe son, ki spaja zvočne vplive španskih kolonizatorjev in afriških sužnjev na področju Kube. Gre za poslastico eksotičnih ritmov, preigravanj in vokalov, ki se spajajo v popeljujočo zvočno izkušnjo, ki nas ne more dolgočasiti. To ni plošča za ozadje v tex-mex restavracijah, temveč bogat dragulj, ki ga priporočam v poslušanje v teh sivih decembrskih dneh. Obarvala nam jih bo.

Jernej Šček

skimi vtisi. Časovno segajo tja v srednji vek, nekateri med njimi pa so tudi avtobiografski iz današnjih dni.

Premisleka vredno je, da so istrsko šolstvo pomembno zaznamovali prišleki, po domače: "forešti". Danes je od njih najbolj znan in cenjen pisatelj Marjan Tomšič, na novo se obuja spomin na jezikov-

Knjiga o naših praznikih / Dr. Janez Bogataj Slovenija praznuje

Praznične šege in navade so del naše identitete, bi lahko zapisali pod izid nove knjige znanega slovenskega etnologa dr. Janeza Bogataja, ki je izšla v novembru pri Mladinski knjigi. Kaj, zakaj, kje in kako praznujemo: slovenske praznične navade od 1991 naprej, državni in verski prazniki, sodobne turistične prireditve, veselice in drugi praznični dogodki, izbor značilnih prazničnih jedi, skupaj z navodili za pripravo, vse to in več je zbrano v lično oblikovani knjigi večjega formata.

V njej boste ugotovili, kako Slovenci zadnji dve desetletji praznujemo "tradicionalne" verske in državne praznike (Božič, novo leto, Velika noč, pustovanje, dan upora proti okupatorju ...), pa tudi takšne, ki smo jih prevzeli iz zahodne kulture (Valentinovo, noč čarovnic ...). Dr. Janez Bogataj, priznani poznavalec kulturne dediščine, kulinarike, šeg in navad ..., pa predstavlja tudi druge praznične dogodke v koledarskem letu Slovencev: maturantsko četvorko za Guinnessovo knjigo rekordov, koline, študentska brucovanja, prireditve Pivo in cvetje, Festival kranjske klobase ... Privlačno napisano besedilo s številnimi zanimivostmi, zgodbami, legendami in posebnostmi dopolnjujejo še recepti prazničnih jedi in veliko fotografij.

Dr. Janez Bogataj v uvodu h knjigi pravi takole: "Snov pričujoče knji-

ge sledi koledarju, temu neusmiljenemu merilcu dni, tednov, mesecev in let. Prinaša pregled sodobnih šeg in navad na Slovenskem, skupaj z genezo posameznih pojavnih oblik, od katerih segajo nekatere daleč nazaj v dediščino, druge pa imajo kratko življenjsko obdobje in jih je zanimivo opazovati kot pojave, ki se šele razvijajo. Skupno vsem je dejstvo, da se je vedno vse spreminjalo in se še vedno spreminja, vendar v različnih obdobjih zgodovinskega razvoja različno hitro. V knjigi so

upoštevane najbolj značilne pojave oblike, tako v vaseh kot v mestih in trgih, torej v različnih družbenih, kulturnih in geografskih okoljih. Nastajajo novi pojavi, nove šege in navade, praznovanja, čeprav se zdi, da včasih 'klasična' terminologija več ne ustreza za njihovo označevanje. Na eni strani imamo opraviti z vezmi, z zgodovinskim spominom, ki se v sodobnosti, tako kot vedno, preoblikuje, spreminja. Nekaj od tega poskušajo v bolj ali manj 'pristnih' oblikah ohranjati na igran način, kot gledališče zgodovine. Tradicionalne šege in navade, ali bolje rečeno njihova dediščina ima kadarkoli predvsem sodobno podobo in vsebino. To velja za celoten slovenski kulturni prostor, na katerem, še posebej zunaj meja Slovenije, prihaja do zanimivih novih oblik, ki so poleg splošnega razvoja tudi posledice stika z drugimi kulturami".

Pri Mladinski knjigi je izšla nova slovenska enciklopedija Slovenika - Vse, kar je vredno spomina in našega ponosa

Na Univerzi v Ljubljani so sredi novembra letos slovesno predstavili slovensko nacionalno enciklopedijo Slovenika, ki je izšla pri Mladinski knjigi. Predsednik uprave založbe Peter Tomšič je na predstavitvi po poročanju STA poudaril, da je v dveh knjigah zbrano vse, kar je v Sloveniji vredno spomina in na kar smo Slovenci lahko ponosni. Delo je ocenil kot najcelovitejše spričevalo slovenske identitete, kar Slovenika tudi je, saj gre za naravnost imenitno izdajo v dveh knjigah. Glavni urednik Slovenike Martin Ivanič je na predstavitvi povedal, da je bila osnova za delo prva Enciklopedija Slovenije, vendar so veliko gesel napisali na novo, precej pa so jih tudi opustili. Razlog ni bil le v obsegu dela, ki za razliko od 16 zvezkov Enciklopedije Slovenije obsega le dve knjigi, pač pa predvsem v vsebini. V zadnjih letih "smo bili namreč deležni številnih novih pogledov in spoznanj tako v znanosti, razvoju kot tudi na področju zgodovine. Taka novost ni le v novih geslih, pač pa tudi v njihovi kon-

cepcciji, selekciji in predstavitvi", je na predstavitvi poudaril urednik Slovenike Ivanič. Predvsem občutljivo "poglavje" je bila izbira osebnosti. V uredniškem odboru, ki ga je poleg Ivaniča sestavljalo še deset urednikov leksiko-

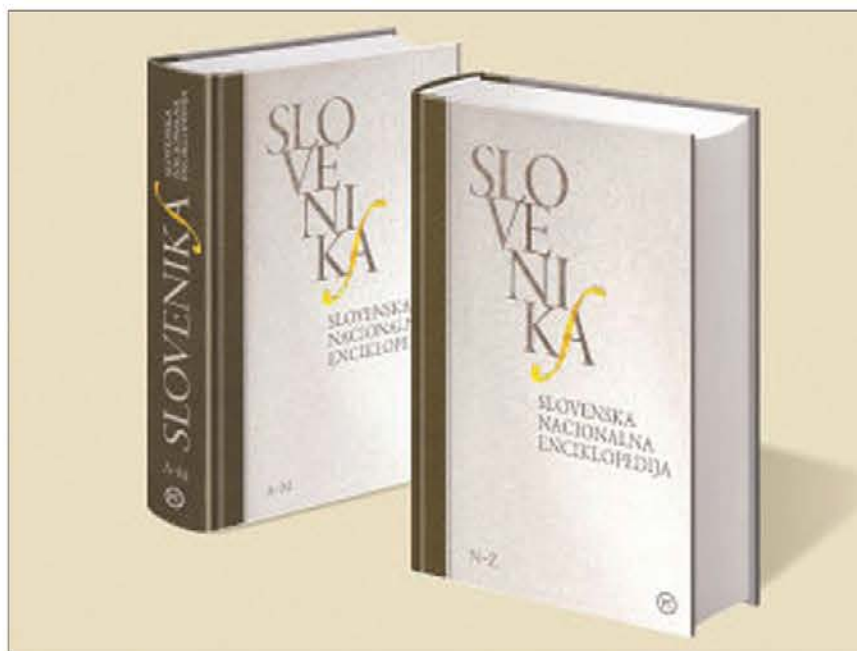
višje nacionalno priznanje ali pa bili prepoznavni v tujini, je povedal Ivanič. Pri delu so sodelovali z več kot 100 priznanimi slovenskimi strokovnjaki z vseh področij ter s številnimi referenčnimi ustanovami. Priprave nastajanja Slo-

lopedijo, ker je bila prejšnja že močno zastarela, saj so jo začeli pisati "še globoko v jugoslovanskem sistemu". Glavni urednik pri Mladinski knjigi Miha Kovač je zavrnil očitke, ki so se pojavili ob novici o izdaji Slovenike, da naj

bi bila to "le prenovljena različica enciklopedije, ki jo bodo kupile le knjižnice, plačali pa davkoplačevalci". Po Kovačevih besedah se je zgodilo ravno nasprotno. Po njegovih podatkih je Sloveniko doslej kupilo kar 3600 posameznikov in le 36 knjižnic. Obenem je poudaril, da je Slovenika, drugače kot Enciklopedija Slovenije, izšla brez državne finančne pomoči.

Izvod Slovenike, ki so jo pri založbi izdali ob 20-letnici samostojnosti, so ob predstavitvi izročili prvemu predsedniku republike Milanu Kučanu in Francetu Bučarju kot enemu vodilnih osebnosti slovenske osamosvojitve.

Nova nacionalna enciklopedija Slovenika vsebuje 7961 gesel, 1118 fotografij, 991 portretov, 207 preglednic in 68 zemljevidov.

grafov, so se odločili za izbor 2000 osebnim imen. Zadali so si, da vključijo le izjemne posameznike, ki so bili ustanovitelj nečesa pomembnega, poskrbeli za velik preboj na nekem področju, pustili za seboj obsežen opus, prejeli naj-

venike, ki je bila doslej prodana že v več kot tri tisoč izvodih, je spremljal strokovni uredniški odbor, ki mu je predsedoval akademik Matjaž Kmecl. Kot je dr. Kmecl dejal na predstavitvi, je bil skrajni čas za novo nacionalno encik-

MLADIKINIH LET Srečen Božič s knjigami Mladike

Tatjana Kokalj
Jana Kolarič
**Zima z
ognjenim šalom**

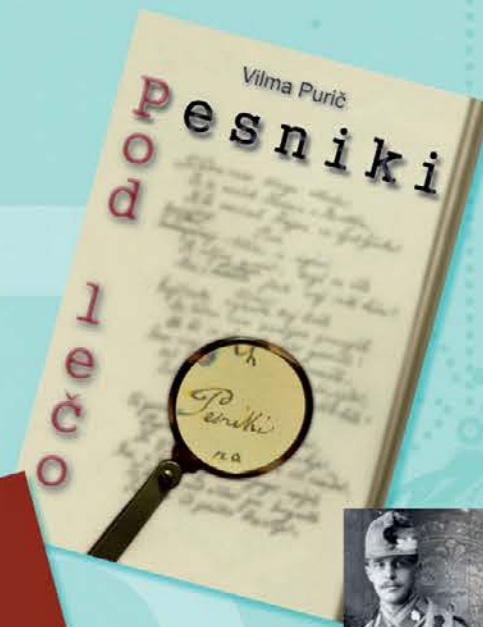
Bruna Marija Pertot
**Črničke dobre
na nabrežju**

Alojz Rebula
**La vigna
dell'imperatrice romana**

Miroslav Košuta
Drevo življenja

Vilma Purič
**Pesniki
pod lečo**

Mitja Juren
Paolo Pizzamus
Nicola Persegati
Pozabljeni Kras

Založba
MLADIKA

Ul. Donizetti 3, 34133, Trst
tel. +39 040 3480818
www.mladika.com

Kratki

V Slovenskem stalnem gledališču v Trstu 9. festival sodobnega plesa

Deveti Danceproject festival v organizaciji tržaškega društva ACTIS – s podporo Dežele FJK – se je začel v ponedeljek, 12. decembra, ob 20.30 v Slovenskem stalnem gledališču. Med najbolj ugledne goste sodita skupini EnKnapp iz Ljubljane

s koreografom Iztokom Kovačem in Shuko iz Milana s Cristianom Fabbrijem, Francesco Telli in Marto Melucci. V nedeljo, 18. decembra, ob 20.30, bosta v SSG, v Kulturnem domu v Trstu, na vrsti performanca plesalke in koreografinje Daniele Bendini in predstava Val Rossetti s plesno predstavo, posvečeno ameriški pesnici Emily Dickinson. Gostja festivala bo tudi igralka Sara Alzetta. Festival je nastal leta 2001 po zamisli Claudia Vivianija. Deveto izvedbo sta omogočili Dežela FJK in Pokrajina Trst.

Podjetje Terna ne priznava dvojezičnega značaja tržaškega Krasa

V zadnjih tednih je podjetje Terna poslalo lastnikom zemljišč, preko katerih je speljan elektrovod iz Tržiča do Padrič, priporočena pisma, s katerimi družba najavlja, da bodo delavci zasedli zemljišča, ki so potrebna za nadaljevanje del na elektrovodu. Družba se sklicuje na člena 22 bis in 52 quinquies (3. odstavek) dekreta predsednika republike št. 327 iz leta 2001, ki določa začasno zasedbo zemljišč v urgentnih primerih. Terna najavlja lastnikom dan in uro, ko naj bi funkcionarji v spremstvu prič vstopili na zasebna zemljišča in sestavili zapisnik obstoječega stanja.

Dopisi Terne so, kot vse doslej, samo v italijanščini, in to kljub temu da imamo pripadniki slovenske manjšine zakonsko zajamčeno pravico, da z javnimi upravami in družbami, ki delujejo v javno korist, občujemo v slovenskem jeziku. "Na določila zakona 8. člena zakona št. 38 iz leta 2001 sem odgovorne pri družbi Terna opozoril osebno že meseca marca, ko sem se udeležil protestnega shoda v Šempolaju, in ob drugih podobnih priložnostih", poudarja deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec, ki se od vsega začetka odločno zavzema proti načrtovani pošastni infrastrukturi. Kako se kaže naša kraška zemlja po prihodu "ternovcev", so lahko spoznali udeleženci pohoda "Vkopljimo pošast" 20. novembra. Vzdrž visokonapetostnih žic ostajajo samo ostanki posekanega grmičevja in uničene poti ter zmlete skale. "Takega početja, ki ima obrise prave skrutitve kraškega ozemlja in zaničevanja zasebne lastnine, ne smemo sprejemati pasivno. Vsak posameznik mora storiti vse, kar je v njegovi moči. Izvoljeni predstavniki pa smo poklicani, da se poslužimo vseh institucionalnih instrumentov, ki so nam na voljo", pravi svetnik Gabrovec, ki v nadaljevanju še dodaja, da "so prav storili tisti, ki niso podpisali prvih vsiljivih dokumentov družbe Terna, in prav imajo vsi tisti, ki protestirajo, ker jim je bila tudi tokrat dostavljena dokumentacija samo v italijanščini". Zato opravlja neprecenljivo vlogo Agrarna skupnost, ki posameznikom nudi dragocene nasvete in vse potrebne napotke za to, da bodo pritožbe čim bolj uspešne. Prav je tudi, da lastniki zemljišč fotografsko dokumentirajo stanje pred prihodom od Terne pooblaščenih podjetij, tako da bomo imeli čim več gradiva o posledicah iznakaženosti ozemlja. To bo koristno tudi za odškodninske zahteve.

Deželni svetnik Igor Gabrovec si v deželnem svetu prizadeva za ustanovitev posebne preiskovalne komisije, ki naj bi preverila vse pravne postopke v zvezi z načrtom tega elektrovida. "Terna se namreč obnaša vse bolj prezirljivo in nespoštljivo, sploh pa so po našem mnenju vsi njeni akti nični, vse dokler ne bodo tudi v slovenščini", pravi deželni svetnik Slovenske skupnosti.

TRŽAŠKA KNJIGARNA Na kavi s knjigo

Študij v tretjem življenjskem obdobju

Po upokojitvi mnogi pravijo: "Sem svobodnejši, zdaj živim, kot si želim", ali pa: "Vedno sem bil v skrbeh za druge, zdaj sem končno na vrsti tudi jaz". Mnogi želijo namreč v t. i. tretjem življenjskem obdobju stopiti na novo poklicno pot ali delati prostovoljno v svoje dobro in v prid skupnosti. Za vse to potrebujejo znanje. Toda, kje ga pridobiti?

Na to vprašanje so poskušali odgovoriti na predzadnjem srečanju ob kavi v Tržaški knjižnici, ko so bile v gosteh predstavnice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. V pogovoru z Martino Kafol so predsednica izobraževalne ustanove Ana Krajnc, Nadia Mislej Božič, vodja sežanske univerzitetne izpostave, ter sodelavka ustanove Maja Vodopivec razčlenile osrednja miselna izhodišča univerze za tretje življenjsko obdobje ter ponudbo in vračunost le-te v slovensko družbeno tkivo. Še posebej pa so gostje poudarile željo, da bi tovrstno ustanovo v slovenskem jeziku ustanovili tu-

di v Trstu. Pa pojdimo po vrsti. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je danes največja mreža v izobraževanju odraslih v Sloveniji, ki ustvarja možnosti za izobraževanje, učenje in druženje starejših. Starejšim odpira poti, da se lahko vključijo

v poznejših letih in da tako spreminjamo svet okrog nas", je dejala andragoginja Ana Krajnc, ki je obrazložila ogrodje tovrstne študijske ponudbe. Ta namreč temelji na študijskem krožku, ki ga dopolnjujejo študijske ekskurzije, ogledi, predavanja, izo-

Foto IG

braževalni tabori, delavnice in poletna univerza. Mentorji in slušatelji so drug drugemu vir učenja. "Če je mogoče, študijski krožki svoje učenje obeležijo s študijskimi izdelki, kot so raziskave, literarni večeri, zborniki, televizijske ali radijske oddaje". Izobraževalni programi

ni dan pred volilnim molkom. Dvomil je o tem, kako lahko pride v 48 urah do tako velike spremembe. Poleg tega je Černic izrazil pomisleke na zanesljivost anket: "Kaj je povleklo Janšo dol in Jankovića gor? Se je levi tabor bolj angažiral in spril več ljudi na volišča"? se je spraševal Černic. Nezmah je dalje ugibal, kdo je lastnik in kdo plačuje ankete, ker jih je zelo

govor usmeril na postopek za uveljavitev nove vlade, ki je v Sloveniji, v primerjavi z italijanskim sistemom, zelo dolgoročen in zapleten. Debata je tako prešla na izvoljenega Jankovića. Nezmah je mnenja, da velja za uspešnega, ker je veliko naredil za Ljubljano, na primer stadion, to seveda na račun državnih neodplačanih kreditov. Spremenil je mestno jedro, saj "Ljubljana deluje kot apartheid, ker se gradi samo v centru in je eno izmed najbolj onesnaženih mest". Resnici na ljubo se je uveljavil tako v slovenski prestolnici kot v centralni Sloveniji in na Obali.

Pogovor je dalje tekel o Popoviču, pomembnem političnem akterju na Obali, pa o tem, kako volitve niso racionalna odločitev, ker na njih iščejo idealno stranko, pa o napačnem mitu, da ljudje hočejo nove obraze v politiki, o slovenskem hlapčevskem kompleksu in še marsičem. Mamić je mnenja, da "je problem Slovencev samopodoba; ko nekdo dvigne glavo, mu jo takoj odrežemo". Nezmah je ob koncu še izrazil dvom v nekdanjega župana, ki je počel vse na račun "ogromnega zadolževanja. Če bo tako vodil tudi državo, bo ta kolapsirala".

Šin

DSI O slovenskih volitvah

Odzivi na Jankovićevo zmago

V Peterlinovi dvorani so prejšnji teden, potem ko so v Sloveniji 4. decembra potekale predčasne volitve za obnovo državnega zbora, ki ga je zaradi krize v koaliciji razpustil predsednik Republike Slovenije Danilo Türk, trije gosti analizirali in komentirali volilne rezultate ter preučili možnosti za oblikovanje nove koalicije, ki bo sestavila novo vlado.

V uvodnih besedah je Sergij Pahor izrazil zaskrbljenost nad rezultatom volitev in tokratne goste vprašal, kako so reagirali na novico Jankovićevo zmago. Bernard Nezmah, časnikar pri tedniku Mladina, jo je ocenil kot veliko presenečenje in se spraševal, kako so se lahko javnomnenjske raziskave in ankete tako zmotile. Po njegovem mnenju je šlo namreč za manipulacijo pri anketah, ki so

Foto Kroma

bile sprožene za to, da bi vzbudile strah pred Janšo. Obratno je bil Tino Mamić, časnikar pri dnevniku Primorske novice, nad izidom šokiran, saj "so ankete vsako leto boljše in bolj točne, ker pritiskajo na javno mnenje. Nihče ne ve, od kod pridejo rezultati anket, lahko samo interpretiramo statistiko". Tudi Andrej Černic, sodelavec Reporterja, je bil presenečen nad izidom volitev, saj so rezultati javnomnenjskih anket bili objavlje-

teško preveriti. To torej pomeni, da so naročniki manipulirali izide? Okrog te teme so se vsi trije gosti razživali in pristno debatirali o tem. Če pa je doslej bil izražen dvom glede anket in tega, da so si volivci premislili, je Mamić izrazil še tretjo možnost, poverbo podatkov, saj je veliko glasovnic bilo neveljavnih. Zato je novinar Primorskih novic izrazil celo dvom v poštenost volitev. V drugi polovici večera se je po-

Na Knjižnem sejmu v Ljubljani

Obiskal ga je tudi licej Prešeren

Dijaki tretjih razredov Znanstvenega in klasičnega liceja Prešeren v Trstu smo skupaj s profesorici slovenščine v sredo, 23. novembra, preživeli dan malce drugače. Zavod republike Slovenije za šolstvo nam je namreč ob posredovanju šolske svetovke prof. Andreje Duhovnik omogočil celodnevno ekskurzijo na knjižni sejem v Ljubljano. Jutro, ki nas je pričakalo na trgu Oberdan, je bilo vetrovno in sončno. Vožnjo z avtobusom je popestrila zelo koristna,

jedrnata, a obenem izčrpna sinteza zgodovine slovenskega ozemlja, od prazgodovine dalje do sedanje republike Slovenije; podala nam jo je vodička Valerija. Vožnja je tako hitro minila, da smo naenkrat bili v Bistri, ki je bila odeta v ivje. Tu smo obiskali Tehniški muzej, ki je v poslopju, kjer so imeli v 13. stoletju kartuzijanci svoj samostan. V tem zelo lepem okolju smo si ogledali nekatere izmed mnogih zgodovinskih zbirk obrtniških delavnic in različnega orodja, strojev, raznih uporabnih predmetov in

naprav, ki jih hrani muzej. Po končanem ogledu Bistre smo, pregnani od mraza, skočili na avtobus in po kratkem postanku v nakupovalnem centru BTC, kjer smo kosili, končno prispeli v središče Ljubljane, ki je bilo ovito v meglo. Pogumno smo stopili iz avtobusa in šli na voden ogled mesta, kjer smo ponovno videli znane in pomembne znamenitosti slovenske prestolnice. Končno smo se vsi premraženi zatekli v Cankarjev dom, kjer se je tisti dan začel 27. slovenski

knjižni sejem. V treh nadstropjih so razstavljale razne slovenske, tudi tržaške, goriške in celovške, založbe in predstavile svoje najnovejše izdaje. Obenem so na sejmišču potekale še razne delavnice in debatne kavarne. Ponudba je bila zelo pestra in namenjena otrokom in odraslim obiskovalcem. Mi smo se po knjižnem sejmu kar nekaj časa sprehajali, opazovali razne ponudbe, segali po novih knjigah in se pozanimali za

nekatero posebno izdajo, kot npr. za Valvasorjevo Slavo vojvodine Kranjske. Ob listanju najrazličnejših slovarjev, priročnikov, pesniških zbirk in drugih knjig smo se končno ogreli, saj je bilo ozračje na sejmu zelo prijetno, sproščeno in domače. Še prehitro je tako prišel večer in morali smo zapustiti knjižni sejem in se posloviti od Ljubljane ter se vrniti v Trst, ki se nam je vsem ob vrnitvi zdel veliko toplejši, pa čeprav je kar pošteno pihala burja.

Nada Tavčar,
I. kl. licej

POGOVOR Občinski svetnik SSk Igor Švab

Po desetih letih se nekaj vendar spreminja

Kot je župan Roberto Cosolini poudaril med volilno kampanjo, ne bo mogoče uresničiti vseh postavk programa v nekaj mesecih. Po šestih mesecih pa so vendar očitni nekateri premiki v pravo smer, saj po desetih letih dejanskega neupravljanja občine je treba na novo graditi vez med upravo in občinskim območjem. Finančna stiska pa je Cosolinija v prvem obdobju upravljanja silila v določene izbire. "Ali naj uprava vložiti denar v popravilo pločnikov in cestišč ali naj ohrani podporno mrežo in storitve za ostarele in potrebne? Uprava se je upravičeno odločila, da zaradi finančnih sredstev postavi kot prioriteto socialno vprašanje", nam je povedal občinski svetnik SSk Igor Švab, ki nam je v pogovoru podal obračun prvega obdobja županovanja Roberta Cosolinija.

Začeli bi pri smernicah, na katerih bo nastal nov prostorski načrt.

Varianta 118 prejšnje uprave je že pred časom propadla. Pred dvema tednoma je občinski svet izglasoval okvirne smernice novega prostorskega načrta. Sedaj je v veljavi varianta 66 iz sredine 90. let. Pomen novih smernic je v tem, da odpravljajo gradbene spekulacije na kraškem področju: v ospredje je končno prišel občan, čigar upravičene gradbene potrebe ne bodo žrtvovali v korist grobih gradbenih načrtov.

Zainteresirani bodo lahko torej povečali svoja gospodinjstva?

To bodo lahko storili, sicer v dovoljenih merah zakonodaje. Za slovensko narodno skupnost so bile najbolj pereče ravno speku-

lacije na Krasu. Ne smemo pozabiti, da smo v Banih tvegali gradnjo naselja za 1.500 novih prebivalcev. Prevladala je torej razsodnost nove občinske uprave, ki ščiti občinsko območje in načrtuje razvoj občine. Dovolj je, da se zazremo v kartografijo prostorskega načrta prejšnje Dipiazzove uprave: tržaško občinsko ozemlje je bilo postavljeno sredi nič, nakazana ni bila nikakršna sinergija s sosednjimi občinami in z bližnjo Slovenijo.

Kateri so ostali temelji prostorskega načrta?

Inovativna bo tudi prometna politika v mestu, s posebnim ozirom na parkirne potrebe občanov. Težnje gredo namreč v smer omejenega oziroma preusmerjenega prometa iz strogega središča, kar logično narekuje potrebo po novih parkiriščih v okoliških lokacijah. Zahtevna gradnja parkirne hiše pod gričem Sv. Justa naj bi se končala v roku dveh let. Tržačani so na omejitve prometa v mestu dokaj skeptični, morali pa bodo spreminiti svoje navade. Parkiršči na ulici Locchi in pri nakupovalnem središču Giulia sta na pol prazni, parkirna hiša pred sodno palačo je zasedena le v obratovalnem času: edine parkirne hiše pri postaji izpolnjuje svoj namen.

Kakšen postopek mora sedaj prestopiti novi regulacijski načrt?

Čez dve leti bi moral občinski svet načrt sprejeti, nato bo čas za ugovore občanov. Šele nato bo po dokončni odobritvi nova varianta postala pravno močna.

Kako pa so smernice novega regulacijskega načrta sprejeli

gradbeniki, arhitekti in inženirji?

Čeprav je doslej v veljavi varianta 66, ki je do novih gradenj nekoliko bolj popustljiva, je za-

Foto DPD

radi gospodarske krize novih tovrstnih načrtov dokaj malo. Razumljivo je, da omenjene poklicne skupine so z novimi omejitvami nezadovoljne. Po drugi strani pa zadovoljuje naravovarstvene organizacije, ki so bile do Dipiazzove variante zelo kritične. Poudariti pa gre neko temeljno izhodišče, ki je sedanjo upravo vodilo k snovanju okvirnih smernic načrta: v mestu je namreč veliko neizkoriščenih stanovanj in raznih gospodinstev, kljub temu pa ljudje silijo iz mesta v okolico. Župan Cosolini se je odločil, da mora mesto izkoristiti in izrabititi to, s čimer že razpolaga.

Kaj pa staro pristanišče? Pred nedavnim se je končal t. i.

razširjeni bienale v skladišču 26. Kaj se bo v prihodnje zgodilo?

V prenovljeni strukturi bodo še naprej prirejali razstave o različni tematiki. Med drugim je bil sprejet nov regulacijski načrt pristanišča, ki bo učinkoval na prihodnost novega pristanišča in na prihodnost starega. Glede tega si bo treba enkrat za vselej razjasniti, kaj hočemo z njim: ali naj se izrabi njegov potencial v turistične in sorodne namene ali pa naj postane trgovsko finančni center. Nekateri bi na področju starega pristanišča proti Barkovljam hoteli zgraditi tudi nove stanovanjske hiše, kar pa dejansko gre proti prej omenjenim smernicam regulacijskega načrta.

Kako bo Montijev finančni manevar učinkoval na politiko Cosolinijeve uprave?

V začetku januarja bomo začeli debato o odobritvi novega proračuna. Kot je vsem znano, velikih finančnih prilivov v kratkem ne bo. Uprava je želela, da bi proračun odobrili že pred koncem leta, da ne bi šli v začasno upravljanje. Vlado dekret, ki ustanavlja nov davek na nepremičnine IMU, bo zagotovil dotok svežih denarnih sredstev tudi za občino, ta denar pa bo v občinskih blagajnah najbrž šele v drugi polovici prihodnjega leta. Občinska uprava se je vsekakor obvezala, da bo glede na razpoložljiva finančna sredstva skrbela za javna dela in za vzdrževanje in popravila šolskih poslopij. Dela bodo na primer stekla za obnovo škedenjske šole. Tudi do naše narodne skupnosti bo župan imel večjo občutljivost kot prejšnji: podžupanja Fabiana Martini je zagotovila, da bo uprava poskrbela za izvajanje določil zakona št. 38 o postavljanju dovoznih tabel. Po desetih letih odsotnosti občine se torej nekaj res spreminja.

IG

Obvestila

Zbor Jacobus Gallus praznuje 20. rojstni dan. Ob tej priložnosti vabi vse nekdajne pevce, prijatelje in ljubitelje zborovske glasbe na koncert, ki bo v soboto, 17. decembra 2011, ob 20.30 v Luteranski cerkvi v Trstu. Koncert bodo oblikovali pevci Zbora Jacobus Gallus pod vodstvom Marka Sancina, sodelovali pa bodo zborovodje Stojan Kuret, Janko Ban in Matjaž Šček. Toplo vabljeni!

Društvo Rojanski Marijin dom vabi v nedeljo, 18. decembra, na koncert "V pričakovanju Božiča". Nastopajo: OPZ Kraški cvet pod vodstvom s. Karmen Koren ter Mlajša dekliška skupina Vesela pomlad z Opčin in vokalna skupina Tamariska iz Izole, ki ju vodi Andreja Štucin. Prireditelji bo v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29) ob 16. uri. Misijonski krožek je pripravil dobrodelni božični sejem.

Ob božičnih praznikih organizira Občina Trst v sodelovanju z mest-

nim rajonskim svetom koncert, ki bo v nedeljo, 18. decembra, z začetkom ob 16.30 v cerkvi Brezmadežnega srca Marijinega v ulici s. Anastasio 9/2. Nastopil bo zbor Polifonskega društva Santa Maria Maggiore pod vodstvom dirigenta Janka Bana.

V februarju in marcu 2012 bodo v prostorih Marijanišča potekala srečanja priprave na poroko. To je edini slovenski tečaj v zamejstvu. Zato so vabljeni vsi, ki se želijo poročiti v cerkvi, da se ga udeležijo. Tečaj želi prispevati k bolj kakovostnemu življenju v dvoje, ovrednotiti pomen družine ter s spodbujanjem življenjskega optimizma prispevati k oživiljanju naše narodne skupnosti. Prvo srečanje bo v sredo, 8. februarja, ob 20.30. Tečaj bo obsegal sedem srečanj. Nadaljnji razpored bo vsakdo dobil na prvem srečanju.

Sožalje

Ob smrti dragega očeta Ada izreka dr. Maji Lapornik, njeni družini in ostalim svojem občuteno sožalje uredništvo Novega glasa.

Počastitev Brezmadežne v Marijinem domu

Praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije je za tržaške slovenske vernike priložnost za skupno srečanje pri popoldanskem blagoslovu v Marijinem domu. Sončen popoldan je blagodušno vplival na razpoloženje prisotnih, ki so se zbrali, da bi z molitvijo in petjem počastili Brezmadežno Marijo Devico. Ko sta vstopila v kapelo msgr. Marij Gerdol in mladi pomočnik, bogoslovec Zalar, je združen zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta, ob orgeljski spremljavi prof. Tomaža Simčiča, zapel Spev si moj - Vinka Vodopivca. Obred se je nadaljeval z Lavretanskimi litanijami Matere Božje, molitvami in petjem ob češčenju izpostavljenega Najsvetejšega. Svoj nagovor je msgr. Gerdol osredotočil na poslanstvo Marije Device, ki je spočela Odrašenika sveta, Jezusa Kristusa. Spomnil se je tudi vseh žena in deklet, ki so v vseh teh dolgih letih z delom in prispevki skrbele za ta Marijin dom. Zahvalil se je vsem prisotnim za udeležbo pri počastitvi Brezmadežne matere Marije. Za konec je združen zbor zapel še Glej, o Marija - Stanka Grabnerja in Že pada mrak v dolino - Ignacija Hladnika. Letošnje prijetno presenečenje je bilo, kot že prej omenjeno, mladi bogoslovec Klemen Zalar, ki prihaja iz župnije Dovje na Gorenjskem. Dodeljen je bil tržaški škofiji v pomoč Slovenskemu pastoralnemu središču v Trstu, posebej pa msgr. Mariju Gerdolu, v pričakovanju posvetitve. Sproščeno vzdušje, ki je vladalo med prisotnimi ob prigrizku in drugih dobrotah, ki so jih pripravile pridne roke družbenic Marijinega doma, se je hitro bližalo koncu. Naredila se je že noč, ko smo zapuščali kraj, kjer je še skrb za slovensko versko pesem in besedo. / P. V.

Tokrat v znamenju slavnega Lojzeta Slaka

V nedeljo, 4. decembra, je v Športni dvorani v Zgoniku zaživila tretja izvedba mednarodne glasbene prireditve Denis Novato in Muzikantje Evrope, ki spada v niz festivala *Glasba brez meja 2011*. Denis Novato je želel, da bi se na letošnji prireditvi poklonili slovenskemu harmonikarju Lojzetu Slaku, ki je preteklega 29. septembra umrl v 80. letu starosti. V Zgoniku so tako ob spremljavi Tria Denisa Novata nastopili Slakovi pevci

Fantje s Praprotna, ki so z Lojzetom Slakom sodelovali vse od leta 1965.

Zvezda večera pa je bil Saša Avsenik, ki je v Zgoniku nastopil s svojim ansamblom. Ta je bil ustanovljen leta 2008, ko se je vnuk legendarnega Slavka Avsenika odločil, da preide iz ljubiteljskega preigravanja polk in valčkov na resno ustvarjanje. Okoli sebe je zbral glasbene prijatelje, ki so imeli podobno željo kot on - preigravati Avsenikove skladbe po

koncertih doma in v tujini. Prvič so resneje opozorili nase novembra 2009, ko so se predstavili v znani oddaji Musikantenstadl ali po naše Senik godcev. Poleg vodje, harmonikarja Saša Avsenika, ansambel sestavljajo še

basist Aleš Jurman, kitarist Matic Plevel, trobentač Jan Tamše, klarinetist Tomaž Zevnik, pevec Dejan Zupan, kot zadnja pa se je ansamblu decembra 2010 pridružila pevka Sandra Križan. Ansambel Saša Avsenika je do zdaj posnel zgoščenko z naslovom *Na sončni strani Alp*. Melodije za ansambel ustvarjata Slavko in Vilko Avsenik, ki sta po 20-letnem premoru zopet združila moči na glasbenem področju. Večina tekstov je sad peresa Ivana

Sivca, nekaj pa jih prispevata tudi Tone Fornezz - Tof in Bernard Miklavc. Ansambel je do sedaj sodeloval že na večini uglednejših televizijskih in radijskih oddajah doma in v tujini. S svojimi nastopi širijo slovensko narodnozabavno glasbo v Sloveniji, Nemčiji, Avstriji, Franciji, Švici, Italiji in Belgiji. Ansamblu se občasno na odrih pridruži tudi Sašev oče, virtuoz na kitari Grega Avsenik.

Tudi letos so se na jesenski narodnozabavni paradi predstavili tudi zamejski ansambli, in sicer

Foto Kroma

Kraški muzikanti ter novoustanovljena zasedba Zauberschwung Quintett. Večer, ki ga je

vodila televizijska voditeljica Katja Tratnik, je obogatil tudi nastop ženskega ansambla Navihanke.

TRŽAŠKA KNJIGARNA Predstavitev najnovejšega knjižnega dela

Iz zemlje in sanj: kratke zgodbe Marka Sosiča

Veliko prijateljev in ljubiteljev proze se je pred kratkim zbralo v prostorih Tržaške knjižarne, kjer je potekala predstavitev najnovejšega knjižnega izdelka tržaškega pisatelja in režiserja Marka Sosiča. Knjiga kratkih zgodb *Iz zemlje in sanj* je izšla pri mariborski založbi Litera v zbirki sodobnega slovenskega leposlovja Piramida. Marka Sosiča in njegovo svežo tiskovino sta predstavila odgovorni urednik založbe Orlando Uršič in avtorica spremne besede Petra Vidali. Prvi je

tržaškega pisca proze označil za enega boljših sodobnih slovenskih pisateljev, ki se je tokrat iz tekstov daljše oblike usmeril v krajšo prozo s prenovljenim obrazom. Kratke zgodbe *Iz zemlje in sanj* odlikujeta tematska raznovrstnost, predvsem pa izvrstna stilistična in jezikovna izdelanost. V njih se Sosič spoprija s svojim doživljanjem sveta znotraj bivanjskega konteksta, ki je v zadnjih dvajsetih letih doživljal temeljite družbene spremembe.

V nadaljevanju je Vidali jeva opisala svoje strokovno, a tudi

čustveno doživljanje Sosičevega svežega ustvarjanja. Novoizdano knjigo ima za nekakšno nadaljevanje zadnjega romana *Tito, amor mio*, ki je leta 2005 zagledal beli dan prav v zbirki Piramida. Tokrat se literat ukvarja s preizkušnjo doživljanja sebe in drugega. Sprejeti drugega, morda tudi Drugega z veliko začetnico, in odpreti se mu, pomagati mu je neke vrste avtoterapija, saj smo ob tem dejanju hkrati rešeni tudi sami. Ob pomoči drugemu smo tudi sami rešeni iz brezna živl-

jenja, nato se lahko usedemo k počitku v senci. Sporočilno vzdušje je torej vendarle svetlo, če-

Spregovoril je tudi sam avtor knjige, Marko Sosič, ki doživlja svoje delo kot poskus oza-

izkušenj, kulturnih stikov z različnostjo in tudi nasilja, ki kroji življenje vsakega izmed nas.

Iz zemlje in sanj je zbirka zgodb z izjemno izpovedno močjo, ki prenaša dragocen tovor. V enajstih minimalističnih slikah se Marko Sosič spopada z zakoni varuha in varovanca. Starejši varujejo otroke, da lahko otroci obvarujejo starce, moški varujejo ženske in ženske moške. Nikakor torej ne smemo izgubiti drugih, ker je to vse, kar imamo. Vstopanje v druge je, zdi se, angelsko. Angel iz zemlje in sanj je kompleksna figura, ki se trudi, a je utrujen, pa vendar vztraja v varovanju drugega. Tako bo tudi sam obvarovan, tudi sam rešen.

Jernej Šček

Foto Kroma

sar ne najdemo pogosto v sodobni slovenski prozi.

veščanja zrele dobe, v katero stopa. Zrelost kot rezervoar

Vzgojno-izobraževalna ponudba ustanove

Mladinski dom v mavričnih barvah

Na novembrski seji je odbor Mladinskega doma pospravil letošnje nadvse uspešne Poletnosti 2011 in se seznanil z novostmi, ki označujejo letošnje delovanje te ustanove. Začetek pošolskega pouka je zaželel spodbuden porast vpisov, ki je po eni strani omogočil zaposlitev treh rednih vzgojiteljev, po drugi povzročila logistične težave, saj postajajo prostori v ulici Don Bosco že pretesni. Resno se nam-

Družine pošolski pouk v krščanskem okolju, a kljub podobnemu in s t. i. ustanovo primarnega pomena vsekakor primerljivemu številu otrok prejemata tudi do petkrat manjšo podporo. V Mladinskem domu, kjer je dejavnost že dolgo v polnem delu, se šolsko leto ni moglo začeti boljše. Prvi dan popoldanskega pouka je učence in dijake pozdravil in jih nagovoril ravnatelj Mauro Leban ob prisotnosti vzgojiteljev

dene dejavnosti, skupinskih aktivnosti in dinamik ter proste igre skušajo graditi pozitivne medsebojne odnose. Prav na medsebojne odnose pri vzgoji v Mladinskem domu dajejo veliko pozornosti. V ta proces je vključenih tudi pet prostovoljcev, višješolskih dijakov, ki se vrstijo pri pomoči mlajšim kolegom.

Mladinski dom je v letošnjem šolskem letu obogatil vzgojno ponudbo. Tako obogatitev predstavlja na primer projekt Barve mavrice – The colours of the rainbow, ki poteka za osnovnošolske gojence Mladinskega doma od decembra dalje pod vodstvom vzgojiteljice Martine. Otroci preko sveta pravljic spoznavajo raznobarvni svet čustev in odkrivajo raznolikost ljudi in sveta, v katerem živimo. Pripovedovanje

pravljic jim je vzgib za razločevanje čustvenih stanj junakov, sami pa bodo preizkusili lastne reakcije na pravljичne situacije. Učijo se izražanja in obvladovanja čustev ter grajenja pozitivnih medosebnih odnosov tudi preko ustvarjalnega gibanja in plesa, skupinskih iger, glasbe, dramatizacije in likovne umetnosti. Namen je tudi, da bi se naučili deliti prostor in vsakdanje izkušnje z bližnjimi in da bi pozitivno dojemali in doživljali druge ljudi, navade in kulture.

Na uvodnem srečanju so se otroci podali v svet barv in na delavnici baby-paintinga so svoje rožnate obrazke okrasili s pisanimi barvami in skupaj sestavili čudovito otroško mavrico. Vzgojno-izobraževalna ponudba Mladinskega doma je dokaj bogata. Od novembra poteka filmski forum, med počitnicami bo vsakoletno zimovanje, po novem letu pa še marsikatera zanimiva dejavnost, izlet ali ekskurzija. Informacije o delovanju in ponudbah Mladinskega doma lahko dobite osebno v uradu, po telefonu 0481-546549, 328-3155040 ali po e-pošti mladinskidom@libero.it.

M&M

reč postavlja vprašanje selitve osnovnošolske sekcije v Sovodnje. Za uresničitev tega načrta so s finančnega vidika potrebni novi vpisi, saj so javni prispevki že tako in tako nezadostni (vsota le-teh ne krije niti četrtine vseh stroškov). Z napovedanim krčenjem podpor javnih ustanov se resno postavlja pod vprašaj prihodnja dejavnost doma.

Odbor je tudi kritično ocenil merilo financiranja dijaških domov na Goriškem. S svojimi skupnimi sedemdesetimi gojenci nudita Mladinski dom in Zavod Svete

Martine Šolc, Marka Gusa ter Monike Quaggiato. Tudi g. Marjan Markežič je pred blagoslovom spomnil gojence, da jih čaka delo in trud, in jih je obenem preplaval s svojo pozitivno energijo in jim voščil kopico uspehov. Novost letošnjega šolskega leta je ojačena ponudba za osnovnošolce. Zanje je preskrbljen prevoz iz osnovnih šol v Štandrežu in Sovodnjah. Š. šolabusom se pa pripeljejo otroci iz Števerjana. Poleg šolskih obveznostih skrbijo vzgojitelji za prijetno vzdušje in dobro počutje otrok. Preko vo-

Ogled tovarne Sweet v Gorici

Učenci iz Pevme so spoznali skrivnosti čokoladnih jajčk

V Štandrežu je velika, sladka in za otroke zelo zanimiva tovarna Sweet, v katero so se 10. novembra napotili skoraj vsi učenci osnovne šole Josip Abram iz Pevme v

končne konfekcije. Tovarnjak pripelje raztopljeno čokolado in ta se skozi posebne cevi pretaka v rezervoar. Posebni stroji zlivajo stopljeno maso v modelčke polovičnih jajčk. Potem polovičke

Včasih pa risbe odkupijo s posebno licenco. To je potrebno, če uporabljajo like znanih junakov iz risank in risanih filmov. Po ogledu tovarne so otrokom postavili anketna

spremljstvu učiteljic in pomožne sodelavke. Dan prej so imeli v gosteh na šoli gospo Tjašo, delavko iz te tovarne, ki nam je zelo nazorno obrazložila vse o kakavovcu in o nastanku okusne čokolade. Po skupinski sliki pred tovarno so si vsi nadeli posebne čepice, da ne bi slučajno njihovi lasje postali nadležen dodatek čokolade. Porazdelili so se v dve skupini, eno je vodil gospod Mauro, drugo pa gospa Tjaša. Uslužbenca sta obiskovalcem razkrila vse skrivnosti: od dobeve čokolade do proizvodnje in

ohladijo, jih napolnijo z igralko ter zlepijo v celoto tako, da jih ponovno segrejejo, združijo in ohladijo. Po tem procesu jajčka ovijejo v poseben papir, jih pakirajo in v končni fazi spravijo v skladišča. Tu je otroke presenetila raznolikost ovojev posameznih jajčk, saj ta odpotujejo v najrazličnejše države sveta. Mali radovedneži so si ogledali tudi grafični urad, kjer so videli, kako narišejo junake, ki krasijo ovoje in pakete čokoladnih jajčk. Potrebno je kar precej skic, da lahko izberejo najprimernejšo.

vprašanja, saj proizvajalce zelo zanima, kakšni so okusi malčkov, katere igrčke imajo radi in katere junake. Ob koncu so vse prijazno pogostili s čokoladnim jajčkom. Kdor je imel s seboj kruh, si je lahko pripravil slastni čokoladni sendvič. Učencem so podarili štiri skupne slike in veliko škatlo, polno slastnih čokoladnih jajčk, s katerimi so se sladkali kar cel teden. Otroci so bili presrečni. Ogled tovarne se je izkazal kot poln zadetek na loteriji.

SG

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Mlada krila

Sinoči sem se udeležila dobrodelne prireditve, ki so jo dijaki Zavoda združenega sveta namenili poplavljenecem v Genovi. Dogodek ne bi bil tako poseben, če ne bi instinktivno primerjala vzdušja, ki so jo ti mladostniki ustvarjali, z vzdušjem, ki ga je trenutno čutili v Italiji. In za katerega bodo zelo močno plačali mladi, ki se bodo soočili s še večjim vakuumom kot doslej. Dobro vem, da je lahko Zavod srečna oaza z mladimi obrazi z vsega sveta, svobodnejši študijski travnik, kjer ni skrbeti, ali je odmerjeno število fotokopij na profesorja že preseženo in kako obvestiti družine, da bodo morale prispevati za toaletni papir.

Ravno tako vem, da je profesorjem dovoljena veliko večja svoboda pri izdelavi programa in je posredno njihovo zadoščenje veliko večje.

Vem pa tudi, da je bilo na tistem večeru dihati nekaj različnega. Moč kreativnosti, moč vere v prihodnost, zavest, da si za svojo prihodnost moraš zavhati rokave in nekako bo že šlo. Ne, da shajaš do konca meseca, pač pa, da dosežeš svoje sanje. Začutila sem mlade, ki jih učno osebe stalno spodbujajo, dihati je bilo njihov življenjski elan, energijo pri poudarjanju nekega posebnega "we can" (zmoremo). In sram me je bilo za pomanjkanje upa, ki ga kot celotna družba dajemo mladim.

Pred dnevi je "pisatelj (predvsem) za mladostnike" Fabio Volo izjavil, da moramo obrniti smer, v katero plujemo. Mladim generacijam je dovolj obelodanjaja tega, kar ne gre, čas je, da izoblikujemo določeno kolektivno zavest in skupno promoviramo določene spremembe. Pravzaprav izsilimo.

Sprašujem se, ali smo sploh – kljub vsemu – zmožni mladim posredovati up v prihodnost. V kolikšni meri nam je sploh mar, kaj si sami mislijo, kako sami gledajo na določen problem, kakšne rešitve bi sami udeležili. Psiholog Matic Munc, ki se poklicno ukvarja predvsem z mladostniki ter z medgeneracijskimi odnosi nasploh, je prepričan, da smo kot družba zelo zazrti v svoj "odrasli vrtiček", v katerem imajo mladostniki res malenkostni prostor, otroci pa sploh.

"Mladi imajo v sebi izjemno moč kreativnosti, velikokrat je ne uspejo niti izraziti, morda jih mi odrasli že zelo zgodaj kastriramo. Ker se njihov način kreativnosti ne sklada z našim

prepričanjem. Pa ne samo: mladi imajo zelo tehtne in inovativne poglede na različne teme. Ni res, da jih, denimo, verska vprašanja ne zanimajo, ne zanimajo jih sistemi. Izredno se zanimajo za ekologijo, ali se Vam res zdi vse tako zelo postransko in nedoraslo, kot si mi predstavljamo?"

Morda žive devinski dijaki Zavoda združenega sveta v

srečni oazi, iluziji, da je v življenju vse možno, le prizadevati si moraš, in to krvavo resno in z zvrhano dozo navdušenja. Morda le ni vse tako enostavno. Gotovo pa je obenem res, da je na nas, na generacijah pred njimi, da jim vztrajno, kljub vsemu, uspemo oljiti mlada krila. Če si v tistih letih ne izoblikuješ poguma za aktiven pogled v življenje, potem ga boš kasneje z velikimi težavami. In kljub vsemu, krizi, pomanjkanju vsakršne perspektive, kar lahko družbo reši, so predvsem mladi. Ni retorika, je realnost, ki se je v veliki meri nikakor ne zavedamo. Predvsem pa ne udejanjamo.

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (2)

Mariza Perat

Približno v istem času je v Tridentu potekal cerkveni zbor (1545-1563). Na njem so obravnavali takratne verske razmere in razpravljali, kako prenoviti versko življenje v javnosti in tako pospešiti katoliško versko obnovo oziroma protireformacijo, kot so jo imenovali.

Da bi širjenje protestantizma čim bolj zajezili, so leta 1574 v Gorici ustanovili arhidiakoniat. Arhidiakoni so kot patriarhovi pooblaščenici imeli v njem široka pooblastila. Večinoma so vsi bili župniki v cerkvi sv. Hilarija in Tacijana. Ustanovitev arhidiakonata za urejeno versko življenje pa ni zadostovala. Patriarhat je namreč poleg avstrijskega obsegal tudi beneško ozemlje. Patriarhi so svoj sedež imeli v Vidmu, torej v Beneški republiki, in kot taki svojih obiskov niso smeli opravljati v avstrijskem delu patriarhata. Velike težave so tudi povzročale razdalje v patriarhatu samem, saj je le-ta obsegal vse dežele južno od reke Drave. Patriarhi in njihovi duhovniki največkrat tudi niso poznali jezikov, ki so bili v rabi v avstrijskem delu patriarhata, in tudi to je dušno pastirstvo znatno oviralo. Prav zato se je že v tistih časih čutila nujnost, da se avstrijski del patriarhata odcepi od beneškega in se v njem ustanovi samostojna škofija. To se je uresničilo pod vladjo cesarice Marije Terezije (1740-1780), ko je papež Benedikt XIV. leta 1751 ukinil Oglejski patriarhat.

Že leta 1749 pa je v Gorici ustanovil samostojen "Apostolski vikariat", neodvisen od oglejskega patriarha (Dr. Rudolf Klinec - Zgodovina goriške nadškofije, dr. Rudolf Klinec GMD – Gorica 1951). Naslednje leto je za apostolskega vikarja imenoval Karla Mihaela Attemsa iz goriške plemiške družine grofov Pečanskih, ki je kmalu zatem bil posvečen v škofa. Leta 1751 je isti papež kljub vsakovrstnim ovi-

ram Beneške republike dokončno ukinil Oglejski patriarhat in namesto njega ustanovil dve samostojni nadškofiji: videmsko za beneški del patriarhata, goriško pa za avstrijski del.

Papež Benedikt XIV.

Za prvega goriškega nadškofa in metropolitano je bil leta 1752 imenovan grof Karel Mihael Attems. Istočasno je bila goriška župna cerkev povišana v nadškofijsko in metropolitansko cerkev. Leta 1766 je cesarica Marija Terezija nadškofu in metropolitu Karlu Mihaelu Attemsu in njegovim naslednikom podelila častni naslov "Knez sv. rimskega cesarstva".

Od leta 1574 do 1580 je bil župnik pri sv. Hilariju in Tacijanu Janez Tavčar, ki se je zelo zavzemal za katoliško versko obnovo v naših krajih. Zato je podprl željo Goričanov, da bi se v našem mestu naselili kapucini, saj bi njihova prisotnost verne v veliki meri obvarovala pred Lutrovimi nauki. Tako so kapucini leta 1591 prišli v Gorico in si tu postavili cerkev in samostan.

Prav v 16. stol. pa je goriška dežela doživela izreden dogodek. Leta 1539 so se namreč na takratni Skalnici pričela Marijina prikazovanja. Bila so kot protiutež Lutrovim krivoverskim naukom, ki so nasprotovali češčenju Božje Matere.

Leta 1593 in leta 1603 sta v Gorici bili sklicani škofijski zborovanji – sinodi. Tu je zlasti prišla do izraza potreba po izobrazbi in vzgoji duhovniškega naraščaja, saj je od tega bilo v največji meri odvisno versko življenje prebivalstva. Tako je bil sprejet sklep, da v Gorico pokličejo jezuite. Medtem ko so kapucini svoje poslanstvo opravljali predvsem med preprostim ljudstvom, so se jezuiti posvečali vzgoji plemiških sinov in sinov premožnih meščanov. Tem je tako bila dana možnost, da so kot prihodnji voditelji s svojim mišljenjem in zgle-dom odločilno vplivali na okolje, v katerem so živeli in delali.

/ dalje

Grof Karel Mihael Attems

Volitve potrdile, da je politično telo z leve in desne uravnoteženo

Slovenija nujno potrebuje novo vlado, a sporazuma še ni!

V Sloveniji se mesta, vasi in okolja odejajo v barve in podobe božično-novoletnih praznikov, toda tradicionalni pejsaži in duhovna zbranstva preprostih ljudi se politikov, tako kaže, skoraj ne dotikajo. Predstavniki strank še vedno z nezmanjšanim žarom ocenjujejo nedavne volitve. Zoran Janković, relativni zmagovalci, si s pogovori poskušajo zagotoviti izhodišča za dogovor o oblikovanju nove koalicije in vlade. Pogovori s predstavniki političnih strank doslej niso bili uspešni, ker verjetni premier vztraja pri programu svoje liste Pozitivna Slovenija, pri osebnih pogledih na razmere v državi in v nestrpnosti do Janeza Janše. Stranke Jankovićevih izhodišč za pogovore o novi vladi ne morejo sprejeti, ne da bi se izneverile, ali drugače povedano, prevarale svoje volivce. Ljubljanski župan, ki sicer še ni dobil mandata za sestavo vlade, trdi, da v Sloveniji ni afer in korupcije, da bo država zaradi njegove vloge in politike kot predsednika vlade v naslednjih štirih letih dosegla 4-odstotno gospodarsko rast, povečala pa naj bi se tudi blaginja Slovencev. Pogajanja o oblikovanju nove vlade bodo najbrž še dolgo trajala, čeprav vse stranke poudarjajo, da bi jo morali hitro sestaviti, zlasti pa se sporazumi za sodelovanje vseh političnih sil in organizacij civilne družbe pri premagovanju vsestranske krize v Sloveniji. Ta zaradi globalne krize in težav z evrom Sloveniji nalaga nove in

težke obveznosti.

V informativnem tedniku Reporter so po volitvah 4. decembra na naslovni platnici zapisali, da "izidi glasovanja pomenijo berlusconizacijo Slovenije, ponujajo šampanjec za Kučanovega tajkuna Zorana Jankovića, za Slovenijo pa glavobol". V tedniku Demokracija pa so zapisali, "da se je z zmago stranke Pozitivna Slovenija Zorana Jankovića samostojna Slovenija znašla na svoji najnižji točki. Balkanska Slovenija je premagala Evropsko Slovenijo". Tednik Mladina, ki je Zorana Jankovića sploh prvi poslal v politično orbito, pa na platnici prve strani prikazuje svojega izbranca z značilnim širokim nasmehom in zapisom, "da je Janez Janša tri leta rušil Boruta Pahorja, da bi nazadnje zmagal Zoran Janković". Seveda ne bomo presojali pisanja časniških kolegov na naslovnih političnih tednikov, ker naše zapise namenjamo predvsem kroniki najpomembnejših dogodkov, ki se dogajajo v naši družbi in državi. Vendar moramo zaradi resnice, ki izhaja iz dejstev in poznavanja elementov, bistvenih v usmerjenosti dela slovenske politike, zavreči trditve, ki jo je v tedniku Mladina zapisal Marcel Štefančič jr. Po njegovem je "Janez Janša Slovence tako prestrašil, da ga potem raje - preventivno -

niso volili". Napišimo raje po resnici, da so strah pred vodjo slovenske opozicije, torej Janezom Janšo, ustvarili mediji, nekatere stranke in posamezni politiki. Še

Borut Pahor

bolj neprimerna, po našem mnenju tudi žaljiva, pa je avtorjeva trditev, "da je Janez Janša na volitvah "doživel strašno maščevanje ljudstva". Naj navedemo, da sta SDS in njen predsednik Janez Janša na volitvah prejela skoraj 300 tisoč glasov.

Volitve v Državni zbor novega mandata, 4. decembra, so s svojimi rezultati potrdile, da ravnotežje med levim in desnim volilnim telesom (v ljudski govorici gre za "redeče" in "bele" prebivalce Slovenije) ostaja izenačeno. Vsaka opcija predstavlja in izraža približno polovico volilnega telesa. Toda zdaj bi morali zamere, obtožbe in predsodke podrediti

krizi in njeni premostitvi. Navajamo nekaj podatkov o dolgu oz. dolgovih Slovenije, ki jih bo treba v najkrajšem času poravnati, ker bo sicer EU omejila našo suverenost in bodo Slovenijo začeli upravljati iz Bruslja. Kolikšen je celoten dolg iz raznih naslovov, točno ne ve nihče. Poskušal ga je izračunati Stanislav Kovač, časnikar dnevnika Finance. Po njegovem celoten dolg slovenskih podjetij, prebivalstva, bank in države znaša 69 milijard evrov.

Ustanovitev ljubljanske škofije je bila velikansega pomena za ves slovenski narod

Založba Družina je izdala obsežno monografijo o ljubljanski nadškofiji ob 550-letnici ustanovitve škofije. Ustanovil jo je nemški cesar Friderik III., prijatelj papeža Pija II., ki je ustanovitev potrdil 6. septembra 1462. Čas med 6. decembrom 2011 in 6. decembrom 2012 je zato razglašen za jubilejno leto ljubljanske nadškofije.

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres je ob jubileju izdal Pastirsko pismo in v njem tudi poudaril, "da je bila ustanovitev prve škofije na osrednjem slovenskem ozemlju velikansega pomena za ves naš narod in zato presega škofijske meje. Skozi pet stoletij in pol so ljubljanski škofje in drugi vidni člani škofije odigrali vlogo, brez katere bi Slovenija zagotovo ne bila takšna, kakršna je".

Marijan Drobež

Povolilno dogajanje v slovenski desni sredini Ocenjevanje trenirk? Huda napaka.

Kaj se dogaja na desnici v Sloveniji? Zakaj je Janez Janša izgubil že dobljene volitve? In katere so perspektive za desnosredinsko politično opcijo v Sloveniji? Danes govorimo namreč o stanju v Sloveniji, ki ga ni nihče predvideval še dan pred volitvami. Janez Janša se je čez noč spremenil iz najzanesljivejšega zmagovalca z velikim naskokom v največjega poraženca na volitvah. Že res, da so se predvolilne ankete pokazale kot povsem nezanesljive in zavajajoče in da je Milan Kučan s preusmeritvijo levčarskih glasov turbokapitalistu Jankoviću pokazal, kako pomembna je še danes njegova beseda. A to ni vse. Mnogi so se spraševali o usodi Janeza Janše in o morebitnem odstopu s predsedniškega mesta stranke po nepričakovanem porazu. A to se ni zgodilo: Janša je svoj odstop ponudil, a izvršilni odbor stranke je odstopno izjavo zavrnil in svojega predsednika še bolj utrdil na mestu prvega moža slovenske desnice.

In prav plebiscitarna potrditev Janše kot edinega možnega vodje slovenskega desnega političnega spektra kaže na napake te politične strani. SDS, ki predstavlja 75 odstotkov tradicionalnega desnega volilnega bazena (če Viranta ne uvrstimo v to območje), je namreč danes brez Janše nepredstavljiv. Janez Janša je alfa in omega največje stranke na slovenski desnici in daleč za njim ni videti nobene osebnosti, ki bi od njega lahko prevzela štafeto politiko. Takojšnja soglasna potrditev

njegovega nespornega položaja na vrhu stranke tudi po nepričakovanem porazu je odvisnost stranke od enega samega moža, Janeza Janše, samo še utrdila. Ne trdim, da bi morali Janša v stranki na vrat

Janez Janša

na nos strmoglaviti. SDS pa bi morala znotraj stranke omogočiti razvoj pravega kritičnega duha in si za dovolilne analize vzeti nekoliko več časa. Potem ko je prejšnji teden (le nekaj dni po volitvah) Janša v medijih priznal, da je stranki ponudil svoj odstop in da ga ta ni sprejela, je namreč ta izjava izzvenela, kot da je čas dovolilnih analiz in poglobljanj že mimo. Seveda, v te analize bi morali nujno prišteti dejstvo, da je SDS edina stranka v Sloveniji, ki je že tretji mandat zapored prejela več kot 25 odstotkov glasov. To je zelo visok odstotek. Hkrati pa bi bilo treba tudi analizirati, zakaj je teh več kot 25 odstotkov premalo. Namesto takega razmisleka je (žal) SDS konec prejšnjega tedna na svoji spletni strani objavila povsem nepotreben, žaljiv in neokusen komentar s podpisom neznanega Tomaža Majerja o Jankovićevih volivcih, ki da so

južnjaki, da hodijo na volišča v trenirki, da si na roko zapisujejo Jankovićevo številko na glasovnici in da so Sloveniji za državljanstvo "hvaležni" tako, da za premierja izvolijo Srba. Skratka, ni jasno, zakaj se je SDS poslužil take dovolilne strategije, ki ni samo povsem skregana z dobrim okusom, ampak tudi za samo stranko škodljiva. Gre za pravo politično neumnost. Znano je, da ima SDS močno bazo zvestih volivcev, ki jih ni treba prepričevati. Da bi Janševa stranka konsenz razširila tudi na druge volivce, ki jih ne moremo uvrščati med tradicionalne SDS-ove podpornike, pa bi morala poiskati drugačne prijeme, zagotovo ne strategijo "trenirk volivcev z južnjaškimi koreninami". Zaradi takih "marketinških prijemov" bo stranka pri morebitnih novih volivcih samo še izgubila podporo.

Janša je kasneje pojasnjeval, da ima do lastnega mnenja pravico tako Tomaž (Majer, avtor spornega dopisa) kot Zoran (misli je seveda na Jankovića) in Danilo (misli je na predsednika Türk). To da je Türk kot predsednik republike v preteklosti napadel SDS, da je nedemokratska, je seveda nesprejemljivo. Tako kot so povsem neprimerni, neokusni in žaljivi številni namigi, ki prihajajo večkrat iz levčarskih krogov in ki tiste, ki kritizirajo Titov kult, imenujejo za domobrancelje. Neokusne so Godničeve blodnje o pobitih v Barbara rovu in primerjanje poslanca Branka Grimsa z nacističnim veljakom Göbbelsom. Mimo vsega tega pa je povsem jasno, da bi si SDS ne smela privoščiti tako očitnega spodsrljanja z objavo komentarja o trenirkah: prvič, ker je komentar neokusen in kategorizira državljane glede na narodnost, in drugič, ker stranki dejansko škoduje.

In da se za konec vrnem k uvodnemu razmišljanju: izvršilni odbor je Janši ob ponujenem odstopu takoj izrazil polno zaupanje. Ob zaupanju, ki je legitimna odločitev izvršilnega organa stranke, pa je manjkala kritična refleksija glede delovanja in usmeritve stranke. Objava komentarja o trenirkah je simptomatični kazalec pomanjkanja tovrstne refleksije.

Andrej Černic

Pred časom v cerkvi na Kostanjevici v Novi Gorici

Trte, jagode, listi Jureta Poše

V novogoriški župniji Kapela se za praznik prvega svetega obhajila zadnja leta zavzemajo, da med pripravami še tesneje povežejo prvoobhajance in njihove starše. Poleg ustaljenih dejavnosti, verouka in pevskih vaj se zato sami lotevajo tudi krasitve cerkve Gospodovega oznanjenja Mariji na Kostanjevici, kjer poteka obred. Krasitev je vedno vsebinsko povezana z enim od Kristusovih simbolov, ki ga vsako leto določijo za vodilni motiv priprav in svete maše. Letos so izbrali vinsko trto in njene mladike, za izdelavo pa so zaprosili očeta prvoobhajanke, novogoriškega oblikovalca Jureta Pošo. Jure Poša, ki s svojimi idejami tudi rad podira stereotipe katoliške Cerkve (leta 2006 je v parku pred cerkvijo postavil prav posebne jaslince), je že pred dvema letoma, prav tako za prvo sveto obhajilo, okrasil cerkev. Za njegova dela so najzanimivejši odpadni materiali,

li, plastika in rabljene tiskarske plošče, kar je seveda uporabil tudi tokrat, vendar v kombinaciji z lesom in cvetjem – marjeticami, saj je v notranjosti cerkve postavil latnik s trtami.

Za izpeljavo večine Poševih projektov je po navadi potrebnih

kar nekaj ljudi, tako je tudi tokrat okrog sebe zbral delavce, angažiral je otroke in starše. Prvoobhajanci so za Veliko noč zbrali plastične škatlice Kinder jajčk, eden izmed očetov, ki je vinnogradnik, je poskrbel za trte in lesene kole, mame so nabirale marjetice.

Otroci so skupaj s starši izdelali grozde iz plastičnih jajčk in liste vinske trte iz tiskarskih plošč, očetje so bili nato zadolženi za postavljanje trt, ki so jih pritrdili na robove klopi, po sredini cerkve. Na trte so obesili grozde in liste, marjetice pa so ponazarjale nepokošeno travo okrog debel. Iz trtin listov – tiskarskih plošč so brali tudi prošnje in zahvale, duhovnik je imel na takem 'listu' pridigo, uporabili so jih tudi za podstavke za sveče. Simbol Jezusa – vinske trte je bil tako prisoten skozi celoten obred, bil je

viden v preprostih, vendar sporočilnih okrasnih elementih, o njem so poslušali v evangeliju in pridigi. Duhovnik je o okrasitvi cerkve med pridigo dejal, da je nenavadna, izzivalna, tako kot je nenavadna in čudna naše življenje, ki pa je lahko lepo, če stopimo skupaj. Grozdi iz jajčk in listi iz tiskarskih plošč govorijo o tem, kar človeka presegajo, o Kristusu, ki je vinska trta, in ljudem – mladikah. Sadovi le-teh pa so grozdi, tako kot so sadovi staršev otroci. Zato naj bodo starši – mladiki, povezane v Kristusu, da bodo njihovi sadovi – otroci živeli dobro.

Katarina Brešan

Kratki

4000 evrov pomoči za Varstveno delovni center Nova Gorica

Na dobrodelnem dogodku na Dvorcu Zemeno je 110 članov Rotary kluba Nova Gorica, predstavnikov primorskega gospodarstva in drugih uglednih oseb iz slovensko-italijanskega javnega življenja zbralo 4000 evrov pomoči za Varstveno delovni center Nova Gorica. Dogodek je zaznamoval tudi svojevrsten poklon slovenski gastronomiji. Vse svoje znanje in izkušnje so namreč v vrhunsko kulinarčno doživetje združili predstavniki Dvorca Zemeno, Vinske kleti Goriška Brda ter Hiše penin Medot, ki so s tem dejanjem želeli vzpodbuditi zbrane goste k donacijam in se tudi sami v dobrojemnino donacije delno ali v celoti odrekli svojemu zaslužku.

"Zlasti v času hude globalne gospodarske krize, ki je prizadela vse sloje prebivalstva in institucije, se počutimo privilegirane, da lahko pomagamo po najboljših močeh. Zato smo v dobrotelnosti združili moči tako člani Rotary kluba Nova Gorica kot številni posamezniki iz celotne regije in zamejstva, odprli svoja srca in dokazali, da lahko z združenimi močmi dejavno prispevamo za boljši jutri. Vesel sem,

Rastislav Fakuč, Tea Leban in Igor Simčič

da nam je uspelo. Prepričan sem, da bo Varstveno delovni center Nova Gorica tudi z našim prispevkom uresničil marsikatero izmed ambiciozno zastavljenih ciljev", je ob izročitvi donacije dejal Rastislav Fakuč, predsednik Rotary kluba Nova Gorica.

"Za Varstveno delovni center Nova Gorica, ki ima status javnega socialno varstvenega zavoda, je donacija najlepši možni vstop v praznično obdobje. V obdobje, ki je za naše

varovance velikokrat tisti čas, ko se spomnijo na svoje družine in na obdobje pred invalidnostjo. V zavodu se zato vsak dan znova trudimo, da bi bilo to obdobje čas veselja in pozitivnih misli. Prepričani sem, da bomo s podarjenimi finančnimi sredstvi pričarali nasmeh na obraz marsikatero izmed naših varovancev in nadaljevali s številnimi projekti v prihodnjem letu. Iskrena hvala za pomoč", je dodala Tea Leban, direktorica Varstveno delovnega centra Nova Gorica.

"Medsebojno sodelovanje ter povezovanje je ključ do uspeha. Prepričan sem, da smo lahko skupaj močnejši, zato se v klubu povezujemo tudi prek slovenskih meja in izmenjujemo izkušnje. Ambasadorji, ministri, podjetniki in številni ugledni gostje iz celotne Slovenije in tujine, ki so se udeležili prireditve, so dokaz, da dobrotelnost zares nima meja", je dogodek povzel Igor Simčič, eden protagonistov prireditve in v Rotary klubu Nova Gorica odgovoren za mednarodno sodelovanje.

Dva nastopa gledališke skupine KD Brce iz Gabrovice pri Komnu

V soboto, 17. decembra 2011, ob 19. uri v bo Kulturnem domu v Podragi gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo v treh dejanjih Georgesa Feydeauja Krojač za dame. Prevod Tone Smolej, jezikovna obdelava Minu Kjuder. Režiser Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder. Ista predstava bo na sporedu tudi v nedeljo, 18. decembra 2011, tokrat ob 17. uri v Kulturnem domu v Braniku.

Strokovna literatura za gospodarsko prakso

Nova knjiga - Strateški marketing

Pred kratkim je izšla izredno bogata in praktična knjiga z naslovom *Strateški marketing*, ki sta jo napisala prof. dr. Dušan Radonjič in doc. dr. Matjaž Iršič. Knjigo, ki obsega 768 strani, je izdala založba Pozoj iz Velenja (www.pozoj.si). Gospodarstvo kakor tudi študentje na domačih in tujih univerzah potrebujejo svežo strokovno in znanstveno literaturo, s katero pridobijo novo znanje za hitrejšje vključevanje domačega gospodarstva v mednarodne tokove znanosti in tehnike. Avtorja sta znala povezati teorijo in prakso za vsakdanjo gospodarsko uporabo, saj sta oba priznana in uveljavljena strokovnjaka na obravnavanem področju. Zlasti prof. dr. Radonjič je dosegel velike mednarodne reference, saj je bil dolga leta dekan EPF Maribor in prorektor Univerze v Mariboru. Svoje znanje je posredoval s predavanji na različnih evropskih in ameriških univerzah, ki so doživele velik uspeh v vsakdanji praksi, kakor tudi na domačih in tujih univerzah. Skupaj s sodelavcem dr. Iršičem sta napisala in izdala več strokovnih in znanstvenih del. Knjiga je sistematično zaokrožena v štiri dele. V prvem delu sta

avtorja obdelala značilnosti strateškega menedžmenta organizacij s poudarkom na strateškem odločanju, strateškem razmišljanju z opisom Demingove šole menedžmenta. Na razumljiv način je v drugem delu knjige podana strateška analiza in diagnoza, vključno s SWOT analizo, življenjskim ciklusom in potrebnimi analizami odjemalcev, konkurence in zunanjega okolja. Najobsežnejši je tretji del knjige, ki obravnava strateško načrtovanje marketinga. Avtorja sta temeljito prikazala segmentiranje, ciljne trge, strateške cilje marketinga, temeljno strategijo marketinga z upoštevanjem generične strategije in sodobnih pogledov na izvor konkurenčne prednosti. Posredno in neposredno je v vsakem delu knjige zajet marketinški splet, zlasti v tretjem delu, ki ima na izvirni način prikazane načine odločanja z matrikami, kot je npr. povezanost med aktivnostmi razvoja izdelka in stopnje rasti trga. Prav omenjene matrike predstavljajo v tej strokovni literaturi izredno bogastvo. To pomeni, da je strokovno gradivo knjige dobro prečesano, tako da je za zgled in koristno

uporabo v gospodarstvu, na fakultetah in drugih strokovnih šolah. Knjiga je dejansko zelo redka za našo strokovno in znanstveno prakso, kar potrebuje zlasti gospodarstvo. Prav zaradi tega bi bilo koristno, da bi avtorja poiskala še druge založnike za angleško, italijansko in nemško govoreča območja. V sklepnem, to je četrtem delu knjige, so izredno praktično podani izvajanje in nadzor strateškega marketinga s posebnim poudarkom na povezanosti med strateškim načrtovanjem marketinga in njegovi izvedbi, kakor tudi s številnimi dejavniki izvedbe omenjenega marketinga. Vse to je opremljeno s številnimi praktičnimi matrikami s prikazom odnosov med miselno navedenostjo menedžerja in ravnanjem položaja, ki ga zaseda, ter številnimi drugimi matrikami odločanja v skrbi za marketinško načrtovanje in vključevanje zaposlenih za doseganje skupnih ciljev. Pred tiskom je založnik dobil še tri strokovna mnenja – recenzije uglednih profesorjev marketinga nekaterih priznanih univerz na območju nekdanje Jugoslavije.

Gabrijel Devetak

Revščina trka na vrata

Vsak deseti prebivalec Srbije živi z manj kot 84 evri na mesec

V Srbiji je lani pod pragom revščine živelo 9,2% prebivalcev. Z manj kot 8544 dinarjev (84,15 evra) na mesec tako živi vsak deseti prebivalec, kot poroča pomočnica srbskega ministra za delo in socialno politiko Suzana Pautnović. Po besedah Pautnovićeve se je število revnih v Srbiji povečalo zlasti v letih 2009 in 2010, rasti pa je botrovala finančna in gospodarska kriza. Leta 2009 je bil delež prebivalcev Srbije, ki živijo pod pragom revščine, 6,9-odstoten, lani 9,2-odstoten, letos pa naj bi stagniral, je poročala srbska tiskovna agencija Tanjug. Revščina v največji meri grozi prebivalcem srbskega po-

deželja, na udaru pa so zlasti pet- in šestčlanske družine, ljudje z nižjo stopnjo izobrazbe ali brez nje, brezposelni in tisti, ki niso delovno aktivni. V geografskem smislu je revščina največja v

delež revnih 6,8-odstoten. Otroški dodatek v Srbiji prejema 390.000 otrok, družin, ki jim pripada družinski dodatek, je 60.000, družin, ki se poslužujejo tuje nege in pomoči, pa 50.000. Srbija sicer na mesečni ravni za pomoč najbolj ogroženim porabi več kot tri milijarde dinarjev (29,54 milijona evrov). V Sloveniji je medtem po zadnjih podatkih lani pod pragom tveganja revščine živelo 12,7% ali 254.000 ljudi. Njihov mesečni razpoložljivi neto dohodek je bil nižji od 587 evrov na odraslega člana gospodinjstva.

Vrtec Pikapolonica iz Pevme na Oslavju

Malčki so odkrivali enološke skrivnosti

Vzgojiteljice in otroci iz pevmskega vrtca Pikapolonica se ob tem lepem jesenskem vremenu ne združujejo samo v zaprtih notranjih prostorih, ampak se potepajo po bližnji okolici in odkrivajo bisere domačega kraja. Zadnje dni meseca oktobra so obiskali kmetijo Fiegel na Oslavju, da bi se поблиže seznanili z vinogradniškimi skrivnostmi in spoznali nastanek stare zlahtne pijače – vina in ne samo to. Na kmetiji sta jih nestrpno pričakovala vinogradnika Martin in Robert. Po prijazni dobrodošlici in po ogledu kmetije so mali gostje spoznali marsikaj v zvezi s potekom pridelave vina. Najprej sta jim Martin in Robert pokazala stiskalnico za stiskanje grozdja. Potem so bili presenečeni, ko so zagledali velikanske aluminijaste sode, polne grozdnega soka. Le-

po so jim obrazložili, da v njih poteka poseben kemični proces in da se škrob zaradi glivic spremeni v alkohol, grozdni sok pa v vino. Ogledali so si tudi lesene sode, v katerih se vina "starajo". Otroci so ugotovili, da je v nekaterih sodih vino staro prav toliko kot oni, saj je bilo izdelano leta 2006. Vinogradnika Martin in Robin sta razbrala iz otroških oči veliko radovednost in sta zaradi tega prav iz teh sodov s posebno kapalko črpala malo vina, ga dala v kozarec in tako omogočila otrokom, da so lahko videli in tudi "povohali" vino, ki je nastalo, ravno ko so oni prišli na svet. Kako jim je bilo žal, da so še premajhni, da bi ga lahko pokusili! Novih spoznanj še ni bilo konec! Stopili so do posebnih, zanje čudežnih strojev, ki vino najprej usteklenijo, potem pa tudi zamašijo in nanje nalepijo etiketo. Koliko stvari naredi stroj name-

sto človeka! Obrazložili so jim še, da v končni fazi morajo dokončno izdelane steklenice spraviti v kartone in poskrbeti za prodajo. Obisk pa ni bil samo enološkega značaja, ampak je bil tudi zgodovinsko obarvan. Lahko so si namreč ogledali razstavo o prvi in drugi svetovni vojni; videli so raznovrstne slike in celo ostanke bomb. Po vseh teh novih odkritjih je nastopil čas sprostitve in oddiha. Na kmetiji so malčke in njihove spremljevalke prijazno ter skrbno pogostili z raznovrstnimi dobrotami in sladkim sokom. Vsi skupaj so se nato zbrali na dvorišču in veselo zarajali z gospo Gabrielo okoli oljke. Ker je bil lep sončen dan, so si za konec ogledali vinograde, kjer je na trtah še viselo nekaj grozdja sorte martinček, ki ga poberejo za sv. Martina. Seveda so si vsi odtgali vsaj eno grozdno jagodo in jo pokusili. S tem se je obisk sladko končal. Iskreno so se zahvalili gostiteljem, ki so obogatili njihovo dopoldne, in kar težko jim je bilo zapustiti kmetijo, a čakal jih je šolabus, ki je vesele male junake odpeljal nazaj v vrtec.

Sabina Grahek

Svetovni festival narodno-zabavne glasbe Zamejec Marko Manin je zlati harmonikar

V soboto, 12. novembra 2011, je v bližini mesta Rawensburg, točneje v kraju Wolpertswende, potekalo prvo svetovno prvenstvo narodno-zabavne glasbe 1. Oberkrainer Weltmeisterschaft - Oberkrainer world cup. Tekmovalne discipline so bile klavirska, kromatična in diatonična harmonika. Tekmovalci so bili razvrščeni v različne starostne kategorije. Tekmovanja se je udeležil tudi Marko Manin kot predstavnik zamejstva in Italije. Manin je na tekmovanju moral najprej zaigrati obvezno skladbo Slavka in Vilka Avsenika Veseli Begunčani, nato pa skladbo po lastni izbiri. Tudi ta je bila izpod peresa bratov Avsenik, in sicer polka Od vasi do vasi. Posebnost tega svetovnega prvenstva je v tem, da je strokovna komisija med tekmovanjem sedela za zaveso, tako da je lahko tekmovalce samo poslušala. Vsak tekmovalci je pred tekmovanjem izžrebal številko, ta je tudi določala njegov nastop na odru. Tak sistem so začeli uvajati tudi po drugih tekmovanjih, kajti tako je mogoče zagotoviti realno oceno žirije. Predsednik strokovne komisije je bil sin legendarnega Slavka Avsenika, Slavko Avsenik mlajši; ostali člani

pa prihajajo tudi s področja narodno-zabavne in klasične glasbe: akademik Igor Podpečan, prof. Toni Iskra, prof. Dejan Raj. Zaradi bolezni ni bilo v komisiji prof. Mateja Zavca in glasbenika Vojka Ukmarja. Marko Manin je na tekmovanju osvojil 96,5 točk. Nagrajen pa je bil s tremi pokali; prejel je: pokal za

pričela ob 19.30 v občinski telovadnici v Wolpertswendu, v kateri se je zbralo zelo veliko število ljudi. Nagrade je podelil župan mestne občine Wolpertswende. Po podelitvi nagrad se je večer nadaljeval v družbi glasbe priznanega narodno-zabavnega ansambla Igor in zlati zvoki iz Slovenije, ki letos slavi 20. jubilej delovanja. Manin se je vrnil z naporenega potovanja v nedeljo v jutranjih urah, kjer so ga doma pričakali družinski člani, sorodniki in prijatelji, da bi z njim nazdravili. Maninova zmaga je glasbeniku seveda

najboljšo izvedeno obvezno skladbo med vsemi tekmovalci, pokal za prvo mesto v tekmovalni kategoriji "D" od 19 do 35 let starosti in še pokal ter naziv Svetovnega prvaka v disciplini diatonična harmonika. Tekmovanje je bilo v gledališču Panoramahalle. Razglasitev zmagovalcev se je

v velikih spodbudo na nadaljnji umetniški in glasbeni poti, kajti v prihajajočem novem letu 2012 se obeta izid nove CD plošče. Marko Manin se je po dokončani maturi odločil za nadaljnji študij na tržaškem glasbenem konservatoriju Tartini, na katerem je pred nekaj tedni začel lekcije.

NOVI
GLAS

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 13. decembra, ob 14. uri.

Toplina besed v mrzli jeseni

Misli, rojene v meglenem popoldnevu

Zunaj je taka megla, da so še okna zastrta z belo koprino; kdo bi v takem pomolil nos v ta mokri, neprijazni svet? Psa sta čisto mirna na kavču, mož je dokaj rade volje odkorakal po opravih v Trst, jaz pa gledam skozi okno, sledim vetru in kapljam ter opazujem redke ptice, ki iščejo kdo ve kaj na sosedovem orehu. Danes je res jesen, tista jesen, ko je lepo edino doma ob peči. Občutek topline, ki ga v takih trenutkih daje dom, je meni nekaj najlepšega, nekaj, kar ne bi zamenjala za nobeno veselico ali za hitečo množico v trgovskih središčih. In čisto zoprna postanem, ko me kdo prepričuje, naj grem ven. V takem mokrem popoldnevu sem sedla za računalnik, saj je že sobota in vem, da mi bo urednik našega tednika kmalu telefoniral, češ, kako je s člankom. In vem, da nanj čaka tudi nekaj bralcev. Sem pa po značaju taka, da nerada razočaram tiste, ki od mene kaj pričakujejo. Misli in besede pa nikakor nočejo iz meglen sobote. Nekako tako mi je, kot da bi se moje hitenje ustavilo pod to sivo odejo, kot bi telo in duša zahrepenela po tišini in miru. Vse okoli mene je negibno, ulica in cesta nedaleč od moje hiše, vsa okna v sosesčini in vse živali, ki si delijo moj mali vrtniček. In negibne so tudi moje misli, moj jaz. In v takem meglenem sobotnem popoldnevu, ko je sivina izbrisa-

la vse, kar nas tare in veseli okoli nas, si nisem mogla kaj, da se ne bi vprašala, zakaj pravzaprav pišem ... Vsekakor, ker moram. Ljudje imamo veliko potreb. Jesti moramo, spati, mnogim, tudi meni, je nujna hoja v naravi, drugim žal nakupovanje samo po sebi, tretji so radi v družbi. Jaz rada pišem, od malega, od osnovne šole. Vsakič se nasmehnem, ko se spomnim, kako vesela sem bila, ko smo za domačo nalogo dobili prosti spis. Moji sošolci so se kujali, zmrdovali, eni so komaj spravili stavek na papir in spominjam se, da je takimi učiteljica napisala: spis mora biti dolg vsaj pol strani. Z mano je bilo drugače. Ko je učiteljica vzela v roke moj zvezek, jo je navadno kar kap zadela. Ker, kar po pravici si povejmo, nobena učiteljica ne presedi rada celega prostega popoldneva pri popravljanju domačih nalog. Spominjam se, da so mi že v osnovni šoli, vsakič ko smo dobili za nalogo prosti spis, posebej zabičali: pa ti, Suzana, prosim, ne napolni petih, šestih strani, ena stran pa pol je čisto dovolj. Jaz sem bila seveda žalostna. Pisala sem tako rada in s tako lahkoto, da mi je bilo v neskon-

no veselje. Kot nekaka katarza. In rada sem potem sošolcem tudi brala, kar sem spravila na papir. Pravzaprav je moje veselje do pisanja povezano z mojo željo po komuniciranju. Prepričana sem, da ljudje vse premalo komuniciramo med seboj; ko to počnemo, pa smo površni in veliko je takih, ki sogovornika sploh ne poslušajo. Govorjena beseda je pogostokrat zgolj formalnost, bonton in nič drugega. Premalo duše in srca je v besedah, ki jih vsak dan trosimo okoli sebe, preveč tja v en dan govorimo, premalo ljubezni, razumevanja in treznih misli je v naših pogovorih. Pa ne samo mi, preprosti ljudje, tudi tisti, ki so na položajih, govorijo v prazno in trosijo lažne besede. Občutek imam, da je s pisano besedo drugače. Pisana beseda ostane. Če si bil včeraj preveč površen, lahko danes vse ponovno prebereš. O pisani besedi lahko razmišljaš, ustaviš se na njej, poglobiš se vanjo, predvsem pa ni nevarnosti, da bi izzvenela v

prazno. Pisala nisem dolgo let. Ne vem, zakaj ... v življenju so obdobja, ko človek nima kaj povedati in je zato bolje, da molči. Kajti praznih besed je vse preveč okoli nas, napisanih in lebdečih v zraku. Predvsem jih je preveč na zgibanakah, reklamnih napisih, obvestilih, ki jih prejemamo po pošti na dom, in vse preveč jih je v medijih in na televiziji. Celotna naša družba sloni na teh praznih, lažnih besedah, ki nas vsak dan zavajajo in nam zatiskajo oči pred resnico. Nam, odraslim, in še posebej našim otrokom, ki jim naivno nasedajo. In ravno zaradi teh praznih, lažnih besed sem spet začutila potrebo po pisanju. Ljudje, ki se zavedamo, kako nevarno so te praz-

ne besede, imamo vse premalo časa in priložnosti, da o tem spregovorimo, med seboj ali z drugimi. In včasih gredo dogodki mimo nas, rodijo se misli, ideje, ki nam jih ne uspe deliti z drugimi. In rodi se želja po resnici, po resničnih besedah, ki naj bi spet obudile tiste lepe, pristne občutke iz preteklosti ... prijateljstvo, ljubezen, solidarnost, preprostost, ljubezen do narave in do naše prelepe krajine, ljubezen do otrok, do sočloveka, do vseh živih bitij. S pisanjem se da marsikaj povedati ... o vsem tem. Obenem je pisanje sredstvo za upor, beseda je tudi protest, je obtožba in upanje. Preko nje se ljudje povezujejo, srečujemo stare prijatelje in navezujejo nova znanstva. In prepričana sem, da lahko lepa, odkrita pisana beseda pride do vsakogar. In počasi, dan za dnem, spreminja svet. Kajti beseda je tudi orožje, je prapor, je simbol in sporočilo. Ko sem pred leti začela pisati, sem bila prepričana, da teh mojih zapisov nihče ne prebira. Kdo pa ima sploh čas, da bi ga iz-

gubljal ob teh razmišljanjih, da bi se poglobljal v osebna občutja, da bi prebiral stavke, ki so za današnje pojmovanje vse preveč abstraktni. Počasi sem ugotavljala, da me nekateri vendarle berejo, pa četudi sem, tako kot v otroških letih, še vedno dolgovezna, moji zapisi pa so vse prej kot kratki in sintetični. Pred časom me je prijetno presenetila spletna pošta iz Bovca. Neznana gospa je, ne vem kako, prišla do mojega spletnega naslova in mi napisala prijazno pismo. Samo zato, da bi se mi zahvalila, ker pišem. Prebrala sem ga večkrat, lepo mi je bilo ob prijaznih, odkritih besedah in dobila sem občutek, da postajajo ravno te besede trdna vez med ljudmi. Med vsemi tistimi, ki še mislimo drugače, ki si še želimo toplino in človečnosti, ki znamo še reči hvala, oprostiti in lepo mi je. Čisto drobcene, nepomembne besede o malih, drobcenih stvareh. V njih pa sta luč, ki brli v megli, in toplota, ki daje uteho v tej vlažni in včasih brezizhodni jeseni.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

92

Naše delo v uredništvu je drugačno od dela uradnikov, četudi tega uradniki in vsi, ki so delali v uradniških državnih službah, ne morejo dojeti. Pa naj se sedaj tista renčeča tiha skupina posmevalcev in zagrenjenec, ki se posmehujejo vsemu, še najbolj tistim, ki delamo, malce sebi reži, "špota" ter posmiha, kajti novica, ki me je v ponedeljek med delom, istočasnim postavljanjem likovne razstave Umetniki za karitas, telefonskimi pogovori ter seveda pisanjem - vmes sem šel še po otroka v šolo, kasneje še po drugega na postajo, ker je zaradi zavlačevanja nekega profesorja po šolski uri zamudil edini avtobus do kraja, kjer živimo -, novica, pravim, je bila ena tistih, ki jih slišimo veliko. Delovne nesreče so namreč pri nas na dnevnem redu, nesreče s smrtnim izidom so tudi prisotne, preveč jih je, a smo se nanje navadili, saj po navadi umirajo priseljenci. Navadno dnevno časopisje napiše novico, zbere nekaj izjav odgovornih, predstavniki sindikatov bolj zaradi lepšega kot pa zaradi drugega okličejo nekajurno stavko, med katero povedo, da so delovne razmere nevzdržne, in vse se konča v gluhi lozi, na katero smo se tudi časnikarji navadili. Dejstvo je, da gre vsem prav tako, kot gre, sicer ne bi bilo toliko dela na črno, ki je najbolj pogosto temeljni vzrok delovnih nesreč težakov, delavcev, ki opravljajo težka dela v velikokrat nevzdržnih delovnih razmerah za navadno malo denarja. Tega je veliko in na to smo se navadili. Politiki ob takih nesrečah na veliko govorijo, a potem pride tišina, svojci pokopljejo mrtve sorodnike, če imajo srečo, dobijo za smrt na delu odškodnino, in to je to. Naj mi nihče sedaj ne očita cinizma, ker ga v tem zapisu ni niti trohice. Sprenevedanje mi je tuje, ga ne maram in tudi retorično praznih vprašanj tipa "Kako je to mogoče?" ne prenašam več, ker vsi vemo, zakaj je tako, ker vsi vemo, da so nekateri, vedno slabo plačana dela v gradbeništvu, v ladjedelnicah, tovarnah in drugod težka in nevarna. Iskanje dobička za vsako ceno ima po eni strani za posledico neznosno izkoriščanje delavcev - težakov, po drugi strani pa tudi zanemarjanje varnosti pri delu le-teh. Kolikokrat smo že slišali za nesrečo zidarjev, njihovih pomočnikov, gradbincev, tovarniških delavcev in drugih, prebrali smo novico, čez dva dni o njej ni bilo več sledu. Ko mi je kolega med našim razdrobljenim delom v uredništvu povedal, da se je v Trstu zgodila nesreča, da je v tamkajšnji športni palači padel oder na skupino delavcev, ki so ga pripravljali za večerni nastop znanega in meni simpatičnega italijanskega pevca Jovanottija, sem novico nekako preslišal, čeprav je Danijel dodal, da je objavljena na prvih straneh vsedržavnih časopisov na svetovnem spletu. Tudi zlobno misel, ki se mi je zaradi "poklicne deformacije" takoj pojavila, da je ta novica na prvem mestu samo zaradi znanega italijanskega pevca, sem takoj odgnal, čakala me je namreč še večerna predstavitev razstave Umetniki za karitas, katero leto za leto v Gorici prirejamo z gospo Jožico Ličen, dušo te hvalevredne pobude, da bi zbrali s prodajo umetniških slik nekaj denarja za potrebe, resnično potrebne ljudi. Med sicer toplo predstavitevijo pred majhnim številom ljudi, sem sam razmišljal, ali ima sploh še smisel vlagati toliko truda v samo pripravo podobnih razstav, na katere pride vedno manj ljudi, a me je gospa Jožica, s katero prijateljujem že leta in leta, s svojim nagovorom in kristalno čistim, jasnim pričevanjem prepričala, da ima naš trud le neki globlji smisel in pomen, da se je torej le vredno truditi, pa čeprav nekateri nalašč ne hodijo na naše razstave, a v zameno okrog razlagajo, kako je treba razstave prirejati in organizirati, sami pa seveda ničesar ne naredijo. Zares sem se

po razstavi v našem uredništvu, pozna ura je že bila, ko smo pospravili in najstarejši trije vstopili v uredništvo iz razstavnih prostorov galerije Ars, spraševal: "Kaj sploh počnem tukaj?" Danijel, Ivica in jaz smo sedli v mojo uredniško sobo in se na glas spraševali, kaj bi se morali narediti, če sploh kaj, da bi le še kdo prišel na odprtja lepih razstav, ki jih imamo v naši hiši. Še posebej razstava Umetniki za karitas je namenjena kristjanom, ki smo poklicani, da delimo, pomagamo po najboljših močeh. V dežju sem stopil do avta in se odpeljal še do sestre čez mejo, da sva dorekla nekaj čisto praktičnih zadev: sva namreč med mnogimi, ki se v naših letih ukvarjamo z vsakodnevnimi težavami, ki jih prinašajo hude bolezni naših staršev, največkrat namočeno, a vztrajno. Mimogrede: malce več čisto človeške toplote med nami ne bi škodilo, v to toplino sam uvrščam tudi človeški odnos, ki ga še kako pogrešam, tudi med ljudmi, sredi katerih preživim večino svojega časa. O krščanskih odnosih pa kdaj drugič! Šele malo pred deseto uro zvečer sem po mučni vožnji v megli sredi gradbišča za avtocesto, ki bo Vileš povezovala z Gorico, prišel domov in nekaj na hitro pojedel, žena je še bila pokonci, otroka sta že spala, pravzaprav sta brala knjige v postelji, kot sem pozneje med jedjo slišal, ko ju je Adriana na stopnišču posvarila, naj ugasneta luči: "Jutri gresta v šolo in zgodaj na pot, ugasneta luči"! Ko se je vrnila v kuhinjo, kjer sem jedel, mi je preprosto rekla: "Danes sem mislila nate"! Nekaj sem nejevoljno, utrujeno in napeto zabrundal nazaj in mi je povedala za nesrečo, med katero je v Trstu umrl 20-letni študent z imenom Francesco. "Prosim te, da prebereš, mislila sem nate, saj si ti med študijem v Trstu tako živel"! Je še dodala in sem se le odpravil prebrat novico o fantu, ki je študiral in delal, za "majhen denar" je delal kot težak. Ni bil med tistimi srečneži, ki jih je tudi pri nas veliko, ni bil med tistimi, ki imajo bogate starše, da lahko študirajo doma in na tujem, ne da bi sploh vedeli, kaj je resnično življenje, moral je delati za malo denarja, da je lahko študiral. Dobesedno na bruhanje mi je šlo, ko sem bral komentarje o tem, kako nevarna so ta dela, kako so odprli raziskavo, "kako so se vsi strnili okrog svojcev" in podobne osladnosti, ki jih ne prenašam več. Pred tridesetimi leti sem tudi sam delal na črno za preživetje v Trstu, vedno na črno, vedno za "majhne denarje", največkrat kot težak, včasih celo kot telesni stražar pevec in celo danes razvzpito poslanko v pokoju, nekdanjo porno zvezdo Cicciolino sem nekoč s sebi podobnimi varoval in prejel vrsto brc v noge, ker sem jo s telesom varoval pred vročimi oboževalci na sejmišču v Trstu po njenem "estradnem nastopu", ki si ga je ogledalo več sto vročehkrvnih oboževalcev njenih telesnih milin. Ob treh ponoči, ko so končno orožniki razgnali vročehkrvne, da je Cicciolina lahko odpotovala s svojim spremljevalcem v luksuznem avtomobilu znamke Volvo, so nam plačali, na roko sem prejel, kot sedem drugih, petdeset tisoč lir in peš odšel proti študentskemu domu na univerzo, kjer sem, spet na črno, spal pri prijatelju Davorinu v študentski sobi. Brez težav in brez sramu povem to, rabil sem denar. Kot ga je rabil Francesco, sicer ne bi postavljali denar. Imel je nesrečo, da se je oder zrušil. Grenak priokus sem imel, ko sem v postelji segel po knjigi, ki jo berem, odložil sem jo takoj. Ni slo. Vklopil sem televizor, obrnil na RTV Slovenija, a sem ga po slabi minuti ogabno strupe ne kranjske zajedljivosti sedanega političnega dogajanja, ki je špricala iz govorcev na zaslonu, izklopil in poskušal zaspati. Preteklost se je vrnila in me spremljala do jutranjih ur.

Pogled k rojakom na Koroškem

V ospredju športna infrastruktura

Tokrat za spremembo o športu slovenskih rojakov na Koroškem. Povod za ta prispevek sta bila dva nedavna dogodki, in sicer vsakoletna predstavitev zamejskega športa v Ljubljani sredi novembra in redni volilni občni zbor Slovenske športne zveze konec preteklega meseca v Celovcu. ŠSZ je koroška varijanta Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, torej krovna organizacija slovenskega športa v Avstriji. Ustanovljena je bila leta 1949, dvajset let pred ZSSDI. Danes združuje 29 klubov v zastopstvu malodane vseh športnih panog, v njen delokrog sodi približno tri tisoč ljudi, če vštetojemo aktivne tekmovalce, trenerje in športne delavce. Že šestič je bil na predsedniško mesto za nov štiriletni mandat izvoljen nekdanji nogometaš Marijan Velik, po poklicu novinar, ki ŠSZ vodi že od leta 1992. Na občnem zboru so sploh potrdili sestavo že utečenega izvršnega odbora Zveze. Tako kot na številnih drugih področjih so Slovenci na Koroškem in v južni Avstriji nasploh pomembna in spoštovana komponenta. Sedaj so prioriteta njihove športne politike zlasti športni objekti, ki so pomanjkljivi glede na ambicije v manjšinski srenji. Največji izziv za ŠSZ bo v novi mandatni dobi pridobitev večnamenske športne dvorane pri slovenski gimnaziji v Celovcu, kjer bo kmalu pripravljen tudi nov stadion za nogomet in atletiko. Zgodovinsko najuspešnejši slo-

venski klubi v Avstriji so nedvomno Koš v košarki, SAK (Slovenski atletski klub) v nogometu in Dob v odbojki. Koš - Sak - Dob, trojica imen, ki delujejo dokaj učinkovito in si jih ni težko zapomni-

Marijan Velik

ti. V soju žarometov so danes predvsem odbojkarji iz Pliberka, ki so v letošnjem letu dosegli zgodovinski uspeh s prebojem v polfinale evropskega pokala Challenge Cup. Košarkarji društva Koš pa so sedaj najboljša peterka na Koroškem, saj kot edini zastopajo deželo v drugi avstrijski zvezni ligi. Pri nogometu velja poleg klub-

skih dosežkov SAK-a podčrtati dejstvo, da se bo slovenska manjšina pod okriljem Slovenske športne zveze prvič udeležila nogometnega svetovnega prvenstva avtohtonih manjšin, ki bo prihodnje leto v Budišinu v Nemčiji pri Lužiških Srbih. Nastopilo bo 20 enajsteric iz 13 držav, koroški Slovenci pa odkrito ciljajo na sam navor.

Tradicionalno zelo dobri so tudi posamezniki v individualnih športnih panogah. Več kot desetletje je navduševal Peter Paco Wrolich z Vrbskega jezera, ki je bil mogoče celo najboljši slovenski športnik na Koroškem vseh časov, saj je bil avstrijski reprezentant in je uspešno nastopal na svetovnih prvenstvih ter na krožni dirki Tour de France. Po njegovi opustitvi pa so v ospredju mladi tekmovalci, na primer v zimskih športih nordijski kombinatorec Tomaž Druml in deskar Andreas Laussegger, ki sta se prebila vse do tekem svetovnega pokala. Skratka, dejavnost severnih sosedov je na športnem področju izjemno vitalna in raznolika, med glavnimi vsebinami pa je - podobno kot pri nas v Italiji - tudi krepitev narodne zavesti preko športa, čeprav v drugačnih okvirih in razmerah kot pri nas. Pomembni so tudi stiki, ki jih Korošci gojijo z matično domovino, naj na primer omenimo le primer legionarjev, torej športnikov iz Slovenije, zlasti iz Gorenjske in Koroške, ki polnijo vrste slovenskih ekip v Avstriji.

HC

NOGOMET

Elitna liga: Kras - Torviscosa 0:1
Promocijska liga: Caporiacco - Juventina 1:2, Pro Romans - Vesna 1:2
1. amaterska liga: Isontina - Primorec 1:2, Savodnje - Ronchi 4:1
2. amaterska liga: Breg - Mossa 4:1, Predimonte - Primorje 0:1, Mariano - Zorja 0:0
3. amaterska liga: CGS - Mladost 1:0
KOŠARKA

Državna C liga: Oderzo - Jadran 58:66
Deželna C liga: Breg - Don Bosco 107:79, Santos - Bor 64:69
D liga: Kontovel - Basket 4 Trieste 73:74
ODBOJKA
Moška B2 liga: Sloga Tabor - Poese 3:0
Ženska C liga: Zalet - Sagile 3:0
Moška C liga: Soča - Sloga 3:0
Ženska D liga: Staranzano - Zalet 1:3
Moška D liga: Il Pozzo - Olympia 1:3

Gledališče na vrhovi Nova Gorica / Premiera

Kaj se je Sneguljčici zares zgodilo

Tako je naslovil svojo priredbo znane pravljice bratov Grimm Sneguljčica režiser, mentor in pedagog Emil Aberšek in jo v uprizoritev prelil z igralkami Gledališča na vrhovi, ljubiteljske gledališke skupine, ki deluje pod okriljem ZKD Nova Gorica. Mlade srednješolke in osnovnošolke zadnjih letnikov, ki se ob prostem času radi spogledujejo z gledališkim ustvarjanjem, že od nastanka te skupine, ki enajsto leto bogati gledališko dogajanje na Goriškem, vodi režiser Aberšek. Ob vsaki novi premierni uprizoritvi strese iz rokava kako novo predstavo, primerno za najmlajše gledalce. To je storil tudi tokrat, ko je v pravljici skrinjici "izbrskal" vsem otrokom znan draguljček, pri branju katerega smo nekdanji otroci – verjetno pa to počenjajo tudi današnji – sočustvovali z lepo, dobrosrčno junakinjo, ki jo doleti kruta usoda, in želeli, da bi bila pošteno kaznovana ošabna, vaze zagledana, nadvse hudobna kraljica. Po vzoru sodobnih pravljic, v katerih ni več tako strašljivih dogodkov, ki bi preveč vznemirjali otroške duše, je Aberšek prikazal pravljici zaplet v svetlejši in prijaznejši luči. Po njemu ljubi in preverjeni dramaturški zgradbi je tudi pri tej priredbi uporabil dva povezovalca, v igrico pa vpletel tudi smešnega, včasih malce ne-

rodnega profesorja Resnevem, ki s svojim obnašanjem ustvarja marsikatero duhovito iskrico. Poleg imenovanih seveda nastopajo v pravljici Sneguljčica,

mačeha in palčki, sicer le kot lutke, pravzaprav veliki dolgobradi obrazi palčkov, katerih razpoznavne značajske značilnosti je jasno zarisala na izrazitih potezah njihove oblikovalka Polona Žbogar. Pravljica je tako zasnovana, da na spodbudo igralk vanjo lahko vselej posegajo mali gledalci: gledališki listič je na eni strani zelene, na drugi oranžne barve. Z njegovim zasukom otroci usmerjajo potek pravljicega zapleta. Premiere v sredo, 7. decembra 2011, v dvorani Gledališke gimnazije v Novi Gorici so se udeležili zvečine predšolski malčki, zato

ni bilo prav veliko sodelovanja med igralkami in malo publiko. Živahnost le-tega in posrečenost Aberškove dramaturške izbire se je radoživo pokazala na predpremiери v Točki, kjer so malce večji otroci s svojimi posegi – po Aberškovi besedah – krepko podaljšali celoten potek

predstave, seveda v veliko veselje in zadovoljstvo igralk ter režiserja. Aberšek je, kot velikokrat prej, podpisal tudi scenografijo, ki je bila kot vedno bistvena. Z malo preprostimi, a funkcionalnimi elementi je pričaral grajsko sobano, z majhnim zasukom scenskih delov pa se je čarobno spremenila v temen gozd. Tudi tokrat je s to izbiro prepustil nadgradnjo scenske podobe otroški domišljiji. Predstavo je z glasbenim čarom prepredel avtor gla-

sbe Matej Petejan, zvesti Aberškov sodelavec. Na glasbeni ritem, ki je spremljal občutke protagonistov, je plesne gibe naravnala Vanessa Benak – Cvijanovič. Lepe, razkošne kostume s svetlečimi se našitki je izoblikovala Svetlana Žnidarčič. Na odru so v sproščeni ozračju svoje vloge odigrale Anuša Kodolja kot protagonistka Sneguljčica, Tinkara Komel, Maja Petrovič, Ana Belingar in Barbara Skočaj. Tri izmed njih so prvič pristopile h Gledališču na vrhovi in se prav dobro znašle v pravljicnem svetu pred kritično zelo iskrenimi otroškimi očmi.

Emil Aberšek je s to uprizoritvijo spet potrdil dragoceno vlogo mentorja, ki zna mlade s premišljenim pristopom navdušiti za gledališko umetnost, in se spet izkazal kot zrel in izkušen režiser, ki z ljubeznijo in s poznavanjem otroškega sveta snuje privlačne predstave, pri katerih se tudi odraslim gledalcem razpre otroško srce, ki ga sramežljivo skrivajo v sebi. Prostovoljni pripevki lepega gledališkega dogodka so bili namenjeni

Kriznemu centru za otroke in mladostnike Nova Gorica, ki deluje v Centru za socialno delo v Novi Gorici in pomaga mladim v stiski.

IK

S 1. strani

Nežni zven otroškega petja...

Nekatere so petju dodale mimične primesi, da je bila pesmica še vizualno privlačnejša. V glavnem so segle po slovenski ljudski in umetni zakladnici. Nekateri so v program vplele tudi nabožno pesem, saj Mala Cecilijanka izzveni tudi Mariji Brezmadežni v čast. Res je treba srčno pohvaliti pevovodje, pevce, vse, ki so spremljali pri klavirju in na druga glasbila, ter seveda starše, ki netrudno vozijo otroke na vaje in verjamejo v poslanstvo petja in glasbe nasploh.

V prvem delu ob 15.30 so se zvrstili: OPZ OŠ Josip Abram, Pevma (pevovodja Marta Ferletič, klavirska spremljava Martina Valentinčič); Mali OPZ F. B. Sedej, Števerjan (Stefania Beretta, Martina Valentinčič); OPZ F. B. Sedej, Števerjan (Liza Terčič, Martina Valentinčič); OPZ OŠ Ludvik Zorzut, Bračan (Michela De Castro, učenci OŠ Ludvik Zorzut in SCGV Emil Komel), ki se je radoživo ob spremljavi različnih glasbil prvič predstavil na reviji; Cerkveni OPZ Štandrež (Lucrezia Bogaro, Tiziana Zavadlav); OPZ Štmaver (Lara Feri, Martina Valentinčič); OPZ KD Sovodnje (Jana Drasič, Erika Tomsic); OPZ Kraški cvet, Sv. Ivan, Trst (sestra Karmen Koren, Damijana Čevdek Jug), zvesti gost z Tržaškega. V dru-

gem delu ob 18. uri so nastopili: OPZ Emil Komel, Gorica (Damijana Čevdek Jug, Dalia Vodice); zelo številni OPZ OŠ iz Romjana (Lucija Lavrenčič Terpin, Zulejka Devetak); Otroško mladinska pevsko skupina Igo Gruden (Mirko Ferlan, Jan Grbec), gost iz Nabežine; OPZ Rupa – Peč (Zulejka Devetak, Lucija Lavrenčič Terpin); OPZ Kras, Opatje selo (Pavel Pahor, Andreja Ipavec, Jure Pahor, Matej Marušič, Veronika Zavadlav), dobrodošli gost iz Slovenije; Mladinski pevski zbor Rupa – Peč (Zulejka Devetak); OPZ Mali Veseljaki, Doberdob (Tamara Podveršič, Mateja Jarc); OPZ Veseljaki, Doberdob (Lucija Lavrenčič Terpin, Zulejka Devetak); OPZ Vrh Sv. Mihaela (Karen Ulian, Nika Cotič); Mladinski pevski zbor Emil Komel, Gorica (Damijana Čevdek Jug, Dalia Vodice), ki je v program vpletel tudi latinsko skladbo Kyrie Lea Delibesa.

Sporod otroškega pevskega popoldneva sta povezovala mlada študenta Giada Giuntoli in Damjan Klanjšček. V imenu prireditelja ZCPZ Gorica sta priložnostni dar pevovodjem izročala še mlajša Lucrezia Scaringella in Manuel Quaggiato. Malo Cecilijanko je v celoti snemal slovenski program deželnega sedeža Rai iz Trsta.

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

Novi naročniki bodo prejeli v **dar** letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2012
- Helena Jovanovič: PRAVLJICE ZA BELE ZIMSKE DNI
- Nadja Rojac: BRAZDE S TRMUNA 15 LET IZBOR

NAROČNINA ZA LETO 2012:

za Italijo **45,00** evrov
za Slovenijo **48,00** evrov
za inozemstvo **85,00** evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:

www.facebook.com/noviglas, www.twitter.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas